

XXX

**DAN BRUDAȘCU:
BILANȚ LA 60 DE ANI**

PRECIZARE

Prezenta lucrare are un autor. E o persoană tânără, care dorește să facă, speră persoana în cauză. Și cum Dan Brudașcu mai are încă foarte mulți adversari, a considerat că publicarea ei sub numele său i-ar putea afecta, în vreun fel, cariera. Nu a avut în vedere așa ceva atunci când, vreme de aproape o jumătate de an, l-a abordat aproape zilnic pe Dan Brudașcu, care i-a pus la dispoziție toate materialele solicitate și a răspuns, deschis, cu deplină onestitate, la absolut toate întrebările ce i-au fost adresate, chiar și la cele pe care orice om de bună credință le-ar fi considerat obraznice sau lipsite de bun simț.

Pentru că, după cum bine reiese din paginile cărții de față, Dan Brudașcu își asumă toate greșelile vieții sale, tot cu deplină onestitate el dorește să ofere opiniei publice date despre existența sa, înaintea împlinirii, curând, a vârstei de 60 de ani.

În opinia lui Dan Brudașcu, doar cunoașterea adevărului de opinia publică, de cei care și-au permis, ani de zile, să-l terorizeze, cu intenția vizibilă de a-l extermina fizic, este singura lui apărare.

Dan Brudașcu nu e supărat pe lipsa de verticalitate a persoanei la care se referă, dar are serioase întrebări în ceea ce privește șansele oportunității de a feri presa românească de oportunism, lipsă de răspundere și parvenitism. Dimpotrivă, îi dorește deplin succes și reușită în carieră.

XXX

**DAN BRUDAȘCU:
BILANȚ LA 60 DE ANI**

**CLUJ-NAPOCA
2011**

Cuprins

Introducere	7
Capitolul 1. Repere biografice	13
1.1. Activitatea științifică desfășurată	22
1.2. Colaborări la reviste, posturi de radio și TV	24
1.3. Colaborări la volume colective	24
1.4. Opera tipărită.....	25
1.5. Ediții îngrijite	26
1.6. Traduceri din opera originală în alte limbi.....	26
1.7. Traduceri din literatura universală, în volum	27
1.7.1. Traduceri din poezia universală	27
1.7.2. Traduceri de proză.....	27
1.7.3. Alte traduceri.....	28
1.8. Premii literare, diplome, alte distincții.....	29
1.9. Alte informații și date	29
Capitolul 2. Implicare politică și civică.....	31
2.1 Activitatea parlamentară	40
Capitolul 3. Munca de traducere.....	46
3.1. Din literatura universală	46
3.2. Din literatura română	48
Capitolul 4. Dan BRUDAȘCU - Editor, eseist, îngrijitor de ediții	56
4.1. Octavian GOGA și Francmasoneria.....	61
4.2. GOGA și criticii săi	62
4.3. Degetele timpului	62
Capitolul 5. Dan BRUDAȘCU – ziarist.....	65
Anexe.....	69

Repere bibliografice și referințe critice.....	73
6.1. Carte. Autor și editor.....	73
6.2. Referințe critice din periodice.....	76
6.3. Critici. Recenzii. Discuții. Analize.....	80
6.3.1 Politică.....	80
6.3.2 Partide și mișcări politice.....	85
6.3.3. Drept. Legislație. Jurisprudență.....	85
6.3.4. Administrație publică.....	86
6.4. Dialoguri filosofice sau discursive. Conversații pe diferite teme....	86
6.5. Critică literară. Recenzie. Istorie literară.....	86
Referințe critice	89
Concluzii	142
Bibliografie	144

Introducere

Peisajul public românesc, de după evenimentele din decembrie 1989, a cunoscut o adevărată „explozie”, în sensul creșterii numerice, mai ales, a celor care au invadat lumea presei românești.

Spre deosebire de perioada de dinainte de decembrie '89, când din presa românească lipseau, cu mici și neglijabile excepții, polemicele și disputele, începând cu anii 90, presa românească a cunoscut adevărate războaie între diverși competitori. Între cei implicați în această nesfârșită – dar și inutilă, în opinia mea, dispută de presă - mi-a reținut atenția un nume, acela al lui Dan BRUDAȘCU, și datorită faptului că numele lui era, aproape întotdeauna, însoțit de grave acuzații, cu referire la implicarea sa politică de dinainte de '89¹.

O lectură atentă, obiectivă și nepărtinitoare a acestor atacuri relevă, însă, caracterul partizan, tendențios, determinat nu de motive reale, ci datorat faptului că, așa cum o spune el însuși, „*într-o vreme în care mulți așteptau după perdele să vadă încotro se îndreaptă Revoluția*”, Dan BRUDAȘCU a dezvăluit, într-un mult disputat și discutat serial din re-vista *Tribuna*, început încă din ianuarie 1990, la mai puțin de o lună de la „*căderea comunismului*”, date de culise despre evenimentele petrecute la Brașov, în 15 noiembrie 1987. Fapt extrem de curios, niciunul dintre contestatarii lui nu susține că demersul său

---

¹În opinia noastră, Dan BRUDAȘCU a fost supus de torționarii lui la un proces permanent de blamare și acuzare, pentru ca atunci când se va ridica și când va acuza el însuși să nu mai fie crezut. Era o metodă folosită, cu succes, de altfel, în primul deceniu de după cel de-al doilea război mondial de către regizorii și executorii „*holocaustului cultural petrecut în România*”, după cum subliniază omul politic și criticul Mihai Ungheanu (vezi Mihai Ungheanu, *Holocaustul culturii române 1944-1989*, București, Editura D.B.H, 1999, p. 25). Pentru că acești torționari și cei ce s-au aflat în spatele lor erau deranjați de adevărurile rostite cu onestitate de Dan BRUDAȘCU. Ei au făcut totul ca această istorie să nu fie știută și nici scrisă. Ori publicând, inițial, serialul din *Tribuna*, iar ulterior volumul despre evenimentele de la 1987 din Brașov, Dan BRUDAȘCU a încălcat grav interdicția ascunderii cu orice preț a adevărului (un fel de omerta pentru mafia fostului regim) și, în același timp, a venit în întâmplinarea serviciilor de diversiune, pe care acești torționari, conștient sau nu, le-au slujit, care aveau nevoie să deturneze atenția opiniei publice de la adevărații vinovați spre un „*taif ispășitor*” pentru toate abuzurile și ilegalitățile grave comise, vreme de decenii, de fostul regim politic comunist. De aceea, am considerat – secesta este principalul obiectiv al lucrării de față – că a repune adevărul în drepturile lui este mai mult decât o simplă datorie științifică, este și una civică și morală.

jurnalistic ar fi incorect, inexact sau mincinos. Dimpotrivă, la zece ani de la eveniment, chiar unul dintre contestatarii lui îi reproduce, într-o carte consacrată grevei la Autocamioane, peste 80% din textul fostului serial, dând chiar unuia din cele două volume un titlu inspirat din scrierea celui contestat și hulit de el².

Abordând acest subiect în lungile noastre discuții, Dan BRUDAȘCU³ consideră că, în realitate, toate atacurile la care a fost și mai este încă supus sunt motivate de adevărurile extrem de dure pe care el le-a făcut publice, crezând în ideea actului revoluționar, ca și în ideea necesității spunerii până la capăt a adevărului despre evenimentele politice, implicit

---

² Este vorba în mod concret despre Mihai Arsene, **Un tablou uriaș arde. Dosar „Brașov, 15 noiembrie 1987”**, vol. I. Brașov, Ed. Erasman, 1997. De remarcat este faptul că, la începutul anului 1997, Dan BRUDAȘCU publică în volum textul apărut în serialul din revista „Tribuna”. Titlul volumului este: **Dosarele Adevărului. Brașov 1987**. Cartea a apărut cu aproape o jumătate de an înaintea celei a autorului brașovean. Acesta ceruse, telefonic, dreptul de a reproduce, în lucrarea sa, o parte din textul serialului respectiv. Surpriza a fost, însă, mare, când Dan BRUDAȘCU a constatat că Mihai Arsene a produs aproape întregul serial, mult mai mult decât ar fi fost, legal și moral, admisibil. Un alt amănunt semnificativ este că Mihai Arsene fusese angajat, la intervenția personală a lui Dan BRUDAȘCU, de către Comitetul de partid al Uzinei de Autocamioane (reușind astfel, după mulți ani, să își câștige și el o pâine prin muncă; ce e straniu, în opinia mea, este faptul că atunci, la angajare, deși știa ce se aștepta de la în schimbul salariului, substanțial, pe care urma să-l primească, Mihai Arsene nu a avut nici o rețineră, ba chiar i-a mulțumit, în mai multe rânduri lui Dan BRUDAȘCU, considerându-l binefăcătorul lui), iar ca răsplată, deși știa cât se poate de bine adevărul, s-a alăturat unui grup de așa ziișii dizidenți de la revista *Astra*, pentru a porni, încă din ianuarie 1990, un șir de atacuri mincinoase împotriva celui care-i oferise o șansă de a câștiga o bucată de pâine.

³ După o analiză obiectivă și profundă a celor întâmplate după 1989, am ajuns la concluzia că Dan BRUDAȘCU a avut neșansa de a fi inclus pe un fel de listă neagră a culturii și presei române, alături de alte persoane, mai mult sau mai puțin importante sub aspect cultural sau politic, dar care trebuiau, cu orice preț, reduse la tăcere, compromise, marginalizate etc. Fapt curios, în spatele acestui lișaj intelectual, în calitate de torționari, s-au aflat tocmai persoane care și anterior căderii regimului comunist dovediseră slăbiciuni, săvârșiseră diverse greșeli personale, față de care autoritățile vremii manifestaseră o oarecare clementă, îndatorându-i pe cei în cauză, sau aveau diverse vicii și păcate, între care beția era pe primul loc. În cazul de față, toți cei în cauză răspundeau criteriilor formulate mai sus: sufereau de păcatul și viciul beției, cochetaseră, în calitate de ziariști, cu vechiul regim, sau au săvârșit o serie de infracțiuni: de la substituirea de persoane la un examen, până la delict de circulație, au acceptat diverse însărcinări: coordonatori de birouri de documente secrete (adică un fel de colaboratori pe față, cu organele vechii Securități), autori de ditirambi la adresa regimului și cuplului ceaușist, care scoteau în evidență relații cu serviciile și organele represive, de poliție politică etc.

despre cele foarte apropiate de noi, dar insuficient, incomplet și inexact cunoscute de contemporani.

În mod obiectiv, cred că Dan BRUDAȘCU își merită soarta și datorită atitudinii nu o dată naive și excesiv de credule pe care o manifestă încă în relațiile cu confrății săi și, mai ales, a respingerii cu obstinație a includerii sale în vreo “gașcă” sau “grupare”, ce are în spate sprijinul politic al cuiva interesat și, în același timp important și cu greutate. El este un tip incomod pentru marea majoritate a interlocutorilor, pentru că, așa cum se spune, nu are niciun fel de rețineri⁴ și rostește adevăruri crude, care deranjează, în general, pe cei implicați sau pe cei legați de desfășurarea diferitelor evenimente, uneori controversate.

Discuțiile numeroase pe care le-am avut în perioada documentării pentru prezenta lucrare au dezvăluit, însă, și o latură mai puțin cunoscută și greu de bănuțit a acestuia și de aceea, după părerea mea, rară și de apreciat, sinceră și deschisă în prezentarea adevărului, chiar și atunci când adevărul îi sublinia implicarea în acțiuni sau acte politice din vechiul regim. Nu m-a surprins în mare măsură o asemenea abordare, deoarece am putut constata singură că, începând din anul 1998, Dan BRUDAȘCU cerea, prin intermediul ziarelor “Știrea” și “Evenimentul Zilei”, să se dea publicității dosarul său de la CNSAS, dacă există, pentru a-și demonstra neimplicarea în faptele de care era acuzat gratuit și fără dovezi de majoritatea contestatarilor săi, și anume de colaborator al fostei Securități. Chiar mai mult decât atât, el a cerut, inclusiv prin scrisori deschise⁵, liderilor sindicatului “15 Noiembrie” de la

---

⁴“Ce are-n gușă și-n căpușă”, e o veche și înțeleaptă zicere autohtonă, care i se potrivește ca o mânășă.

⁵ Constatând că nimeni de la Sindicatul 15 Noiembrie nu și-a asumat răspunderea de a confirma măcar primirea acestor scrisori adresate personal președinților respectivi, Dan BRUDAȘCU a dat publicității respectivele scrisori, pentru ca cei în cauză să nu poată pretinde că nu au luat la cunoștință de cele menționate. Nici de această dată, nici un responsabil al Sindicatului, dar nici unul din lotul protestatarilor nu a reacționat la aceste misive deschise. Dan BRUDAȘCU s-a întrebat și se mai întreabă ce motive au avut să mențină o astfel de tăcere. Cum e posibil – se mai întreabă el încă – ca tocmai niște oameni care au suferit pentru adevăr, să tolereze perpetuarea acestor neadevăruri și minciuni ale unor frustrați? În plus, el nu-și poate explica cum tocmai niște revoluționari, deci niște oameni care s-au sacrificat pentru dreptate și adevăr, să tolereze distrugerea morală și a sănătății unui om care, în vreme ce așa zișii justițiarî făceau ultimele înțelegeri cu foștii lor șefi din vechile structuri ale PCR, dădea publicității însemnările pe care le făcuse la momentul cunoașterii evenimentului, contribuind, prin mărturia lui, pe care nimeni nu a avut curajul să o conteste,

Braşov să facă publice dosarele care l-ar fi implicat pe el personal în desfăşurarea evenimentelor din noiembrie 1987 şi ulterior. În acest sens, el s-a pus la dispoziţia procurorului general al României şi i-a cerut acestuia, chiar dacă, conform Codului Penal, asemenea fapte erau deja prescrise, să iniţieze procese penale, dacă există dovezi ale implicării sale în reprimarea mişcării braşovene amintite sau în legătură cu eventualele inconveniente produse celor implicaţi în process, rudelor, cunoscuţilor sau prietenilor celor judecaţi.

Niciunul dintre contestatarii lui n-a putut aduce niciodată niciun fel de dovezi în această direcţie, limitându-se la obscure declaraţii ale unui braşovean, despre care Dan BRUDAŞCU susţine că, de fapt, înainte de 1989, acesta a fost cel care l-ar fi turnat pe el şi pe soţia sa la organele de partid şi ale Securităţii din epocă.

Faza de documentare a cuprins, aşa cum am arătat deja, nume-roase întâlniri şi lungi discuţii cu Dan BRUDAŞCU. Pot afirma că nici-odată nu am simţit că acesta nu ar fi fost cinstit cu mine, că ar dori să-mi ascundă ceva, să evite subiectele sensibile. Dimpotrivă, el s-a com-portat firesc şi deschis, răspunzându-mi, întotdeauna, la absolut toate întrebările adresate şi punându-mi, chiar din proprie inițiativa, la dispoziție bibliografia unei părți a scrierilor sale de dinaintea de 1989, apărute în organele de presă de atunci, inclusiv din presa de partid, chiar dacă a fost vorba despre multe articole cu tematică politico-ideologică, specifică vechiului regim. Dialogurile purtate cu el au fost benefice, cred eu, şi pentru viitoarea mea activitate de jurnalist, deoarece mi-au dat posibilitatea să cunosc un om care-şi asumă cu responsabilitate, deschis şi cu mult curaj, păcatele trecutului, şi care este – consider, pe deplin justificat - un intelectual de bună calitate.

Am considerat că realizarea unei astfel de lucrări este relevantă pentru personalitatea sa polimorfă, cu contur şi contribuţii de avut în vedere în diferite domenii de activitate, inclusiv în spaţiul publicistic românesc contemporan, domeniu în care, aşa cum se va vedea, are contribuţii incontestabile: fondator de publicaţii media, televiziune, radio, colaborări la presa din ţară şi străinătate şi altele.

Desigur, lucrarea nu a urmărit o cercetare în detaliu a activităţii sale de editor şi traducător, ea necesitând pe viitor un studiu aparte. Ne-am mulţumit doar să semnalăm diversitatea de cazuri şi să punem la dispoziţia

---

la aflarea adevărului, inclusiv reacţiile celor din interiorul sistemului de Putere în momentul derulării protestului.

celor interesați multitudinea de recenzii și referințe făcute de diverși critici, inclusiv de personalități din sfera diplomatică străină.

Dorim să fim onești, să acoperim cum se cuvine toate câmpurile și activitățile multiple desfășurate până acum de Dan BRUDAȘCU. Sperăm să fi reușit un lucru cert, acela de a evidenția că, în opinia noastră, atacurile de care acesta a avut parte sunt în marea lor majoritate nefondate și inspirate exclusiv de ambițiile demolatoare, nu o dată comandate, ale autorilor lor sau de cei care-i manipulează sau șantajează.

Perioada românească postdecembristă ar fi fost mai săracă fără contribuția pe care și-a adus-o Dan BRUDAȘCU. Așa cum ne-a de-clarat-o de nenumărate ori, el a dorit, în primul rând, prin activitatea de presă, să promoveze, să apere și să susțină (chiar dacă era conștient că, și prin aceasta, își făcea noi dușmani și stârnea invidii), valorile și principiile civice, democratice, precum și pe cele ale culturii de tip vest-european în spațiul românesc, să contribuie la triumful valorilor democratice, la eliminarea oricăror practici de tip dictatorial din viața publică și din politica românească a acestor vremuri și în viitor.

A făcut-o și o face cu onestitate, neurmărind niciun fel de profit personal, ba, chiar mai mult, suferind, datorită acestei deschideri oneste și totale, atacuri nefondate, repetate din partea unor adversari care nu au alte argumente decât propria incompetență și frustrare sau aservirea lor unor valori și credințe specifice trecutului.

Dacă aș raporta totul la sintagma *“Dan BRUDAȘCU – înger sau demon?”*, trebuie să mărturisesc că m-aș afla într-o situație dificilă, deoarece nu doresc să fiu acuzată vreodată de parte pri în favoarea sa. “Demonul” din multe articole ce i-au fost consacrate nu-și justifică prin nimic atacurile furibunde de care a avut și încă mai are parte, întrucât avem de-a face cu o persoană care-și asumă, conștient și deschis, păcatele trecutului, nu urmărește să-și rescrie, prin omisiuni, biografia socială sau politică și nu se ascunde în spatele vreunei grupări politice pentru a fugi de faptele și răspunderile ce-i revin, cel puțin de ordin moral.

Nu putem vorbi nici de *“înger”*, pentru că, oricât am fi de toleranți, nu putem face abstracție nici de implicarea sa activă în viața politică de dinainte de 1989 (chiar dacă, în ierarhia vremii, poziția ocupată de el era una mărunță, fără importanță și fără posibilitatea unor decizii majore în plan politic, economic sau social).

Am structurat lucrarea pe cinci capitole și o anexă.

Capitolul 1: **“Repere biografice”** - prezintă viața și activitatea lui Dan BRUDAȘCU , de la nașterea sa și până în momentul de față. Aici, am amintit istoricul carierei acestuia, activitatea științifică desfășurată, colaborările acestuia la reviste, posturi de radio și TV, colaborările la volume colective, opera tipărită, ediții îngrijite, traduceri, premiile literare, diplome și alte distincții.

Capitolul 2: **“Implicare politică și civică”** - urmărește activitatea politică pe care Dan BRUDAȘCU a desfășurat-o, atât înainte, cât și după anul 1989.

Capitolul 3: **“Munca de traducere”** - implică două subcapitole: traduceri din literatura universală și traduceri din literatura română.

Capitolul 4: **“Dan BRUDAȘCU , editor, eseist, îngrijitor de ediții”**. Ocupându-ne de personalitatea lui Dan BRUDAȘCU , nu putem omite pe editorul Dan BRUDAȘCU .

Capitolul 5: **“Dan BRUDAȘCU - ziarist”** - urmărește activitatea de ziarist a lui Dan BRUDAȘCU , atât înainte de 1989, cât și după această dată prezentând problemele specifice acestei epoci, cât și problematica jurnaliștilor.

Capitolul 1.

Repere biografice

Dan BRUDAȘCU a văzut lumina zilei într-o zi de primăvară, 26 martie anul 1951, în comuna Ciucea, județul Cluj, într-o familiecu puternice rădăcini în istoria locului⁶.

La naștere a primit numele de *Damian Brudașca*, nume și prenume pe care, în anul 2003, le-a preschimbat, urmând toate procedurile legale, în *Dan BRUDAȘCU*, având în vedere că, începând cu anul 1968, a folosit acest pseudonim în presa scrisă și audiovizuală.

Datorită unor întâmplări petrecute la primăria comunei Ciucea în ziua de 26 martie 1951, înregistrarea, în actele civile, a fost făcută abia a doua zi, adică în 27 martie 1951.

Tatăl său, născut la 29 august 1929, s-a numit Ioan Brudașca. Mama sa, Floarea Brudașca (născută Mândruț⁷), s-a născut la 31 ianuarie 1932. Ocupația principală a părinților a fost agricultura. Odată, însă, cu trecerea

---

⁶În studiul consacrat lui Horea, acad. prof. univ. dr. Nicolae Edroiu, de la Universitatea clujeană, menționează numele unui înaintaș al acestei familii, pe nume Mihai Brudașca, pomenit în testamentul liderului răscoalei de la 1784-1785. Acestuia, ca și altor ciuceni mai înstăriți, Horea le datora, în acele momente, diverse sume de bani încă din perioada când locuise pe raza comunei Ciucea și când, ca să poată trăi, efectua diverse lucrări, inclusiv construirea de case, biserici etc. În acest caz, se pare că Horea primise o sumă de bani în avans pentru, bănuim noi, efectuarea unor lucrări, de cosit, pentru familia respectivă, care era una din familiile înstărite ale satului. De altfel, lungi perioade de timp, datorită stării ei materiale prospere, această familie a dat numeroși primari la Ciucea. Chiar și în actuala legislație, la Ciucea este un primar (PSD) și un viceprimar (PNL), care sunt din familia lui, iar în perioada interbelică, și numeroși consilieri. Însuși bunicul dinspre tată al lui Dan BRUDAȘCU a îndeplinit aceste funcții. El a figurat pe listele P.N.Ț, fiind unul din adversarii cunoscuți ai lui Octavian GOGA și ai partidului politic condus de cel care, după anul 1921, până la moarte, va locui lungi perioade de timp în castelul construit aici, pe fosta proprietate achiziționată de la văduva lui Ady Endre. Lucru extrem de curios, nepotul acestuia, adică Dan BRUDAȘCU, va fi una din persoanele extrem de apropiate ale Veturiei, văduva lui Octavian GOGA, petrecându-și vacanțele de licean și student ca ghid la Castel și la viitorul Muzeu memorial "*Octavian GOGA*", inaugurat, prin grija și eforturile incredibile ale Veturiei.

⁷Ca ziarist, Dan BRUDAȘCU a folosit deseori pseudonimul Theo/Teo Mândruț, ca semn de respect față de bunicul lui dinspre mamă, bunic pe care l-a iubit și prețuit în mod deosebit. De exemplu, a folosit acest pseudonim și pentru serialul apărut, la începutul anului 1990, în paginile revistei „Tribuna” și consacrat evenimentelor din 1987, de la Brașov.

timpului, tatăl său a lucrat în cadrul cooperativei de consum din localitatea Ciucea, județul Cluj.

Clasele primare le-a făcut la Ciucea, în perioada 1958–1966⁸, la Școala generală de opt ani din comună⁹.

A urmat apoi cursurile Liceului Teoretic Numărul 1, “*Ady-Șincai*” Cluj–Napoca, în perioada 1966-1970. În prezent, școala respectivă se numește **Liceul „Gheorghe Șincai”**.

A fost student, în perioada 1970-1974, al Facultății de Filologie, secția Engleză-Română (în prezent, facultatea se numește Facultatea de Litere). Tema lucrării de licență a fost *romanul realist englez*¹⁰. A avut-o drept coordonator științific pe doamna lector universitar Maria Bogdan. A susținut lucrarea de diplomă în 1974, obținând nota maximă pentru aceasta¹¹.

După terminarea facultății a fost repartizat la Brașov, la Fabrica de Motoare de Avion, care a funcționat în această localitate în perioada 1974-1975, unde a avut calitatea de traducător.

În 1975, ca urmare a mutării sediului acestei instituții la Bu-curești, a rămas în Brașov, fiind referent de specialitate în cadrul Intre-prinderii de Comerț Exterior Auto Dacia, care și-a schimbat ulterior numele în raport de

---

8 S-a remarcat prin rezultatele deosebite la învățătură. Între altele, în anul 1965, a ocupat locul al III-lea, la faza pe regiunea Cluj, a Olimpiadei de matematică. Cu toate acestea, încă din această perioadă, manifesta un interes sporit pentru lectură, entru literatura. Cu ajutorul Veturiei GOGA, care i-a oferit posibilitatea consultării cărților din Biblioteca rămasă de la poet, într-o perioadă când numeroși scriitori români importanți erau trecuți la index, fiind interziși și scoși din bibliotecile publice, ca și din cele aparținând instituțiilor de învățământ de toate gradele, Dan BRUDAȘCU a avut posibilitatea de a citi mulți autori interziși. Acest avantaj va ieși în evidență, mai târziu, pe când era liceean la Cluj, impresionându-și profesorii prin vastitatea și diversitatea cunoștințelor acumulate.

9 În prezent școlii i s-a atribuit numele de “Octavian GOGA”. Dan BRUDAȘCU a oferit un bust al poetului, amplasat în fața sediului actual al acestei școli. Bustul a fost executat, pe spezele sale, de sculptorul clujean Doru Stoica, din Cluj–Napoca.

10 Cu referire specială la opera lui W.M. Tackeray și îndeosebi la romanul său celebru *Vanity Fair* (Bălciul deșertăciunilor).

11 De remarcat faptul că lucrarea sa de licență a fost notată cu nota maximă de însuși președintele comisiei respective, nimeni altul decât renumitul anglist Mihail Bogdan, unul dintre cei mai mari profesori și specialiști pe care i-a avut vreodată această secție, invitat frecvent de mari universități din Anglia și SUA, datorită studiilor sale excepționale consacrate vieții și operei lui William Shakespeare. Profesorul Mihail Bogdan nu era rudă cu doamna lector univ. Maria Bogdan.

schimbarea profilului ei de activitate¹². A rămas în această instituție în perioada 1975-1979.

Între 1975 și 1976 a urmat, la fără frecvență, timp de un an, cursurile Facultății de Drept¹³ din Cluj-Napoca. Datorită situației materiale destul de precare din acea perioadă¹⁴, nu a avut, însă, posibilitatea de a continua și finaliza studiile la această facultate. Le-a întrerupt după un an și nu le-a reluat niciodată.

Nu a urmat cursuri de masterat, însă a urmat cursuri doctorale, avându-l conducător științific pe profesorul universitar doctor Mircea Borcilă, iar teza de doctorat s-a numit *Receptarea artei poetice a lui Octavian GOGA în critica literară românească*.

A urmat, în 1975, cursuri de perfecționare în Marea Britanie.

În 1977 a urmat cursuri de pregătire în domeniul managementului și marketingului internațional, atât în București, cât și la cursurile de vară organizate sub egida A.S.E. București, a Înaltei Școlii Financiare (High School of Finance) de la Londra, a Universității din Craiova și a magnatului româno-italian Iosif Constantin Drăgan.

În 1979 a devenit muzeograf la Muzeul Județean Brașov, secția etnografică.

În 1984 a fost promovat lucrător politic în cadrul cabinetului de partid din județul Brașov, rămânând în funcția de șef al colectivului metodic, până în decembrie 1989.

În februarie 1990 a participat la concursul organizat de Studioul Teritorial de Radio-Televiziune Cluj-Napoca, odată cu reluarea activității acestuia, ocupând locul întâi între cca 60 de concurenți și devenind, pentru o perioadă de aproximativ nouă ani, ziarist profesionist în cadrul acestui studio.

În perioada 1990-1998, a deținut rubrica de emisiuni culturale și mai ales a celor religioase, intitulată sugestiv *Universul creștin*, difuzată, săptămânal,

---

12 La un moment dată firma s-a numit chiar **ICE. Autotractor**, dat fiind faptul că își completase oferta de export și cu tractoare și alte vehicule de profil (remorci auto, remorci agricole etc.).

13 Datorită mediei mari de la absolvirea primei facultăți, a fost admis fără examen.

14 Avea un salariu modest, din care trebuia să își achite chiria, să-și susțină familia și să-și ajute socrii. Continuarea studiilor presupuneau bani pentru câte o lună de sesiune, iarna și vara, plus cheltuielile de transport cazare și masa, în condițiile în care pentru lunile respective nu beneficia de salariu.

de postul de radio Cluj și preluată, ulterior, și de postul de televiziune din aceeași localitate¹⁵.

În 1998 s-a transferat la Societatea Comercială Ardaf S.A., devenind directorul postului de televiziune¹⁶ din cadrul acestei societăți.

În 1999 s-a transferat la Primăria municipiului Cluj-Napoca, fiind inițial redactor-șef al publicațiilor editate de această instituție, iar ulterior fiind promovat șef al Departamentului Cultură, Culte, precum și al Departamentului Mass-Media, Relații Internaționale. A rămas la primăria municipiului Cluj-Napoca până la începutul anului 2001, când, în urma câștigării alegerilor, a devenit deputat și membru al Parlamentului României, pe listele Partidului România Mare.

S-a transferat, în anul 2001, de la Primăria municipiului Cluj-Napoca la Universitatea Avram Iancu¹⁷, în urma câștigării unui concurs organizat de această Universitate.

După încheierea mandatului, între anii 2005 și 2008, a fost cadru didactic universitar la Universitatea "Avram Iancu", predând cursuri de literatură engleză, literatură americană, precum și de literatură irlandeză. Ulterior, a predat cursuri de limbă engleză pentru profilele nefilologice ale acestei universități, respectiv cele de administrație publică, management, asistență socială, antropologie-filosofie etc.

În urma participării la concursul organizat în vara anului 2008 de Primăria municipiului Cluj-Napoca, concurs pe care l-a câștigat, a fost

---

15 Postul teritorial de televiziune Cluj și-a extins activitatea începând din anul 1991-1992, când i s-a alocat și spațiu de emisie, îndeosebi în plan regional și și-a putut constitui o valoroasă redacție, inclusiv cu persoane care lucrau pentru radio sau în presa scrisă.

16 A fost primul post privat de televiziune deschis la Cluj-Napoca, cu mult înaintea celor ale unor companii importante ca **PROTV** (el a fost, de altfel, primul director de proiect pentru postul local pe care îl va deschide ulterior **PROTV** la Cluj-Napoca, la recomandarea tatălui lui Adrian SÂRBU, patronul postului și al trustului, care, înainte de 1989, ca și corector la ziarul de partid **Drum nou**, era, într-un fel, „coleg” cu Dan BRUDAȘCU, nu doar întrucât acesta publica destul de frecvent articole pe diverse teme în acest ziar) și **ANTENA 1**.

17 Unii au susținut că Dan BRUDAȘCU a anticipat, în realitatea, apropiatul eșec elec-toral de proporții al lui Gheorghe FUNAR, primar al Clujului între 1992-2004, și, deci, spre a se pune oarecum la adăpost, s-a transferat la Universitate. În realitate, Dan BRUDAȘCU își dorea de mult timp o carieră universitară. De fapt, pe diploma sa era trecut, încă de la absolvirea Facultății, că „se recomandă să lucreze în cercetare sau în învățământul superior”. Neavând nici un fel de „sprijin”, nu a putut ocupa vreun post în nici unul din domeniile pentru care îl recomandau rezultatele meritorii obținute în timpul studiilor sale universitare.

numit, cu începere din 1 octombrie 2008, director, respectiv manager-director general al Casei Municipale de Cultură Cluj-Napoca. De atunci și până în prezent se află în fruntea acestei instituții de cultură.

A debutat în revista Liceului „*Ady-Șincai*”, intitulată **ABC**, patronată și îndrumată de regretatul poet Petre Buța¹⁸, în anul 1968.

Debutul absolut în presa literară s-a petrecut în 1971, în revista Steaua, cu un grupaj de poezii. Au urmat apoi, în aceeași revistă, traduceri din literatura americană¹⁹.

În perioada studenției a mai colaborat, în afară de revista Steaua, și la revistele: *Echinox*, *Napoca universitară*, *Suplimentul literar și artistic al „Scânteii tineretului”*²⁰, i s-au publicat articole în ziarul *Făclia*²¹ și a avut emisiuni la *Studioul Teritorial Radio din Cluj*²².

Nu a debutat sub girul vreunei personalități, însă publicarea articolului²³ din revista liceului s-a produs la solicitarea directorului de atunci al acestei instituții școlare, poetul Petre Buța, cu care, de-a lungul timpului,

---

¹⁸După revenirea la Cluj-Napoca, în martie 1990, Dan BRUDAȘCU a reluat cola-borarea cu foștii lui dascăli, poetul Petre BUCȘA luând parte la emisiunile de radio sau la activitățile culturale, colaborând și la revista „Cetatea literară” înființată și ani de zile finanțată personal de D. BRUDAȘCU.

¹⁹ Între altele, a publicat traducerea unei povestiri datorate lui Saul Bellow.

²⁰ Cu sprijinul direct și la recomandarea lui Cornel Nistorescu, fost coleg, de an, cu Dan BRUDAȘCU, la Facultatea de filologie a Universității „Babeș-Bolyai”.

²¹ A fost recomandat și susținut de ziaristul și romancierul Valer Chioreanu.

²² Debutul la acest Studio de radio îl datorează ziaristei Carmen Cristian, cu care, după 1989, va deveni coleg în cadrul secției culturale.

²³ Mai exact, era vorba despre un interviu cu scriitorul Mircea OPRIȚĂ, poet și împătimit autor de SF, ulterior director al Centrului Cultural Român de la Budapesta, funcție în care a fost numit a doua oară, la intervențiile personale și insistente ale deputatului Dan BRUDAȘCU, secretar al Comisiei de politică externă a Camerei Deputaților, pe lângă secretarul de stat NICULESCU din cadrul MAE. Cei doi, adică M. OPRIȚĂ și Dan BRUDAȘCU, se cunoșteau încă din peritada în care BRU-DĂȘCU își petrecea verile, ca ghid, la Muzeul Memorial „*Octavian GOGA*” din Ciucea, iar Mircea OPRIȚĂ fusese transferat aici de la Dăbâca, unde, după absolvire, funcționa ca profesor de limba și literatura română, în cadrul Școlii generale din localitate. Șederea lui Mircea OPRIȚĂ la Ciucea a fost de foarte scurtă durată. Relațiile lui cu “directoarea”, nimeni alta decât Veturia GOGA, au fost tensionate la maxim. De la Ciucea, M. OPRIȚĂ s-a transferat la Editura Dacia, unde a rămas până la începutul anilor '90. După încheierea noului său mandat de 4 ani, Mircea OPRIȚĂ s-a pensionat și a revenit la Cluj-Napoca.

s-a aflat în relații deosebit de cordiale și căruia îi poartă și acum o foarte frumoasă și vie amintire²⁴.

De-a lungul celor aproape 40 de ani de muncă, a colaborat la numeroase publicații, atât literare, cât și ziare din județele Cluj, Bistrița-Năsăud, Sălaj, Brașov, precum și la aproape toate revistele literare din țară.

În aceeași ordine de idei, în această perioadă a publicat în ziare și reviste literare și alte genuri de publicații în Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Ungaria, fosta Iugoslavie, Croația, Republica Moldova, Iran, Coreea de Sud, Israel, Canada și altele. Până în momentul de față a publicat aproximativ 2700 de texte diverse în aceste publicații.

Totodată, a colaborat la Studioul de Radio și Televiziune din Cluj-Napoca, la Studioul de Radio București, la Studioul de Televiziune București, la Studiourile Teritoriale de Radio din Târgu Mureș, Brașov, precum și la radiouri și televiziuni particulare din alte zone ale țării, respectiv din Satu Mare, Baia Mare, Zalău-Sălaj.

De asemenea, a înființat primul post privat de televiziune din Cluj-Napoca, CBN Ardeal, al cărui director executiv a fost.

Nu a participat la campanii de presă deosebite, ci, după 1990, a promovat, în activitatea pe care a desfășurat-o în cadrul presei, locale sau centrale, principiile specifice ale echidistanței, ale neangajării politice și ale deplinei obiectivități în activitatea desfășurată.

Așa cum am precizat, nu a debutat sub girul vreunei personalități, însă a beneficiat de recomandarea și susținerea personală a poetului-director Petre Bucșa, în revista ABC a Liceului Numărul 1 “Ady-Șincai”, iar, mai târziu, în prestigioasa revistă „Steaua” aflată pe atunci sub conducerea poetului Aurel Rău, pe care îl cunoscuse cu mulți ani înainte²⁵.

---

24 La solicitarea expresă a Veturiei GOGA, poetul Petre BUCȘA, în acea perioadă director al Liceului “Ady-Șincai”, îi raporta acesteia periodic despre rezultatele la învățătură și comportamentul în cadrul internatului ale elevului Damian BRUDAȘCA. În acest sens, a existat chiar și un schimb epistolă între poetul profesor Petre Bucșa și Veturia GOGA. În majoritatea scrisorilor, subiectul este elevul Dan BRUDAȘCU.

25 Poetul Aurel RĂU obișnuia să vină frecvent, din proprie inițiativă, dar și la invitația Veturiei, la Ciucea, fiind deseori oaspetele acesteia. Cu prilejul acelor vizite, Veturia GOGA încerca să obțină sprijinul poetului și redactorului-șef Aurel RĂU în vederea publicării în revistă și în volum a corespondenței personale a poetului Octavian GOGA. Intervențiile lui Aurel RĂU, Deși acesta care deținea o serie de demnități politice în regimul comunist, dar și ale altor scriitori, ca Mihai GAFIȚA, redactor-șef al Editurii “Cartea Românească”, prof. Alexandra HUSAR, de la Universitatea “Alexandra Ioan Cuza” din Iași, n-au reușit să

După cum am mai spus, a colaborat, înainte de 1989, la marea majoritate a publicațiilor de cultură și literatură din întreaga țară. A continuat și după 1990 colaborările cu revistele respective, dar și cu alte publicații nou apărute, din care multe cu o apariție efemeră și tiraje adeseori foarte mici. În mod constant a scris și a publicat texte diverse, din punct de vedere tematic sau ca întindere, în revistele *Tribuna*, *Steana*, *Citadela*, *Oglinda literară*, *Spații culturale* și multe altele.

Inițial, numele de Dan BRUDAȘCU a fost unul dintre pseudonimele sale preferate²⁶, până în anul 2003, când și-a schimbat oficial numele, optând pentru acest pseudonim²⁷. A folosit, însă, un număr foarte mare de alte pseudonime. Este vorba, în total, de aproximativ 50 de pseudonime diferite, având în vedere faptul că, mai ales în primii ani de după revoluție, a publicat zeci de articole, unele în aceleași publicații, în aceleași numere, iar redacțiile publicațiilor respective i-au solicitat acordul, pentru a putea publica un număr mai mare de articole de ale sale, ca unele dintre ele să fie semnate cu pseudonim. Unele dintre ele au fost alese de autor, iar altele impuse, din rațiuni editoriale, de redacțiile publicațiilor în care au apărut respectivele articole.

Încă din 1991, a devenit membru al Uniunii Ziaristilor Pro-fesioniști din România. Nu a deținut până în prezent nici o funcție de conducere în această organizație, decât calitatea de simplu membru.

În ceea ce privește calitatea sa de ziarist, am putea spune că ea se caracterizează prin echidistanță și lipsa oricărui angajament sau obediență politică.

---

materializeze acest Proiect, procesal de recuperare și publicare a moștenirii literare GOGA desfășurându-se cu mare greutate și sincope, ca urmare a interdicțiilor factorilor politico-ideologici ai regimului, care nu-i puteau ierta poetului implicarea în viața politică și deținerea unor înalte demnități în perioada interbelică. Dan BRUDAȘCU l-a cunoscut aici, la Ciucea, pe poetul Aurel Rău, ca și numeroase alte importante personalități din lumea literar-artistică a epocii. Cu unii dintre ei a păstrat cordiale raporturi multă vreme. Debutul despre care vorbim un a fost impus de această relație cu redactorul-șef al revistei. Aurel RĂU un a făcut niciodată favoruri, nici rabat de la calitate, doar spre a fi pe placul cuiva.

26 A fost determinat să opteze în favoarea acestui pseudonim de pictorul Cornel BRUDAȘCU, și el originar din zona de proveniență a lui Dan BRUDAȘCU. Dan BRUDAȘCU a cunoscut și pe frații și pe tatăl pictorului. Se pare că există un oarecare grad de rudenie între ei, pe filiera mamei sale, însă.

²⁷Pseudonim care, între timp, îl făcuse celebru, dar și țintă a atâtor nesfârșite atacuri mârșave și meschine.

În afară de faptul că a fondat primul post privat de televiziune din municipiul Cluj-Napoca, este și redactorul-șef fondator al revistei de literatură, cultură și arte *Cetatea culturală*, care apare din 1999.

Totodată, a transformat una dintre publicațiile Primăriei municipiului Cluj-Napoca – *Curierul Primăriei*, dintr-o publicație banală, axată pe difuzarea de informații de ordin edilitar-gospodăresc, într-o publicație, care a concurat, cu succes, cu o serie de reviste de cultură, în care au semnat, număr de număr, atât profesori universitari, cât și membri ai Academiei Române și în paginile căreia, mai ales în suplimentul literar lunar al acesteia, au debutat unele dintre numele de astăzi de referință din poezia, proza sau eseistica românească.

Ca ziarist, dar și în calitate de conducător de publicație, a mers pe principiul netransformării acesteia în vreo officină aflată în apanajul vreunei găști literare sau grupări literare, după cum dânsul se exprimă, el însuși dând posibilitatea tuturor celor care au talent, au ceva de spus în literatură, să se poată exprima liber în aceste publicații. A manifestat, așadar, obiectivitate totală în ceea ce privește receptarea valorilor culturale, nu numai din spațiul municipiului Cluj-Napoca sau din cel transilvan, ci și de la nivel național.

Cei care urmăresc sumarul revistelor publicate în cei aproape 11 ani de la apariția primului număr al revistei *Cetatea culturală*²⁸, vor găsi o panoramă a întregii literaturi românești, indiferent de spațiul unde locuiesc autorii lor.

În același timp, a manifestat și continuă să manifeste o totală deschidere și în ceea ce privește receptivitatea față de literatura universală. Numai în revista mai sus menționată au apărut, lună de lună, în traducerea sa, valoroase texte semnate de autori din aproape 47 de țări ale lumii. În acest sens, menționăm o receptivitate deosebită a revistei atât în cercurile literare din Europa, cât și din Asia, SUA sau Canada.

---

²⁸ Recent, la începutul lunii septembrie 2009, într-un interviu acordat ziaristului Benjamin PASCU, de la Studioul din Cluj-Napoca al Postului Alpha TV, Dan BRUDAȘCU a mărturisit că revista „*Cetatea culturală*” a fost înființată la sugestia scriitorilor Vasile REBREANU și Miron SCOROBETE și pentru a contracara o practică des folosită de unele publicații, inclusiv clujene, care, deși finanțate din bani publici, instituiseră (și încă mai practică) o cenzură pe criterii ne estetico-literare, ci de inspirație politico-ideologică, de partid. În concepția lui BRUDAȘCU, revista era ne-cesară pentru a contracara astfel de practici neostaliniste.

Revista, prin echidistanța și obiectivitatea dovedite încă de la primul ei număr, a obținut și se bucură de recunoaștere și prețuire din partea autorilor și cititorilor. În permanență, se primesc la redacție texte din diverse zone ale Europei și nu numai, atât din partea reprezentanților diasporei românești, cât și din partea unor cadre universitare, academicieni, istorici, critici literari, poeți sau autori de eseuri și studii despre artă, în general. Din acest punct de vedere, revista *Cetatea culturală* se deosebește de o parte din revistele de literatură, cultură și artă din peisajul publicisticii românești contemporane, care s-au transformat, în opinia redactorului-șef, în „*niște oficine structurate pe criterii doctrinare sau chiar politice, exclusiviste, care-i elimină din competiția literară pe aceia care au alte opțiuni în sfera ideologică*”²⁹.

O altă caracteristică a calității sale de ziarist este aceea că nu a încurajat campanii de denigrare sau subminare a prestigiului literar al vreunui dintre autori, nu a oferit paginile publicației, absolut niciodată în această perioadă de 11 ani, pentru ca în ele să apară texte prin care cărți, evenimente culturale sau personalități să cunoască o abordare subiectivă, tendențioasă sau doctrinară.

Dan BRUDAȘCU este de părere că „*o adevărată literatură nu are nevoie de o asemenea abordare, pentru că ea nu face decât să creeze disensiuni și să transfere disputele de natură politică în sfera culturală și literară, ceea ce este un fapt păgubos, tendențios și de nedorit pentru armonia care trebuie să caracterizeze acest domeniu de elevată trăire*”³⁰. În aceeași ordine de idei, n-a folosit niciodată, în calitate de ziarist, niciuna dintre formele de exprimare specifice, fie că a fost vorba de radio, televiziune sau presă scrisă, pentru a-și exprima opțiunile personale de ordin politic sau ideologic, considerând că, între el, ca persoană fizică, și opțiunile sale în sfera presei scrise sau audio-vizuale trebuie să se facă o separație categorică.

Dan BRUDAȘCU consideră că, pentru ca o persoană să fie un ziarist autentic, trebuie să urmărească principiile la care recurge presa de peste Ocean, unde această separație este adeseori extrem de puternic și clar exprimată.

---

²⁹ Înregistrări audio personale.

³⁰ Ibidem.

1.1. Activitatea științifică desfășurată

Pe durata studiilor universitare (1970-1974), Dan BRUDAȘCU a participat, cu referate, la lucrările Cercului științific studențesc al Secției de limba și literatură engleză a Facultății de Filologie din Cluj-Napoca.

În perioada 1974-1980 (cu excepția anilor 1975, respectiv 1977-1979, când s-a aflat în străinătate) a susținut prelegeri și expuneri pe teme literare și de istorie a culturii române în cadrul simpoziunilor, conferințelor, al altor manifestări organizate de Biblioteca județeană, Casa municipală de cultură și diverse cluburi din municipiul Brașov și din respectivul județ.

Între anii 1980-1985, respectiv 1988-1989, a fost secretarul științific al Laboratorului județean Brașov de cercetări economice și social-politice. În această calitate, sub îndrumarea Catedrei de științe sociale a Universității din Brașov, a Muzeului județean, a Bibliotecii Județene "George Barițiu", precum și în colaborare cu toate organismele județene cu atribuții și activitate științifică, a organizat, anual, sesiuni și simpoziune pe domenii ale cercetării cultural-științifice și social-economice. Personal, a coordonat resortul de istorie a culturii și civilizației române. Unele din comunicările susținute cu prilejul acestor simpoziune au fost, ulterior, publicate în reviste literare și de cultură din țară;

În perioada 1980-1990 a colaborat, în mod frecvent, cu Societatea de științe Filologice din Brașov, participând la manifestările metodic-științifice, la simpoziunele, sesiunile de comunicări inițiate sau lansările de carte³¹ inițiate și organizate de aceasta organizate de aceasta în județul Brașov, precum și la Sf. Gheorghe, Miercurea Ciuc, Satu Mare, Sibiu. Totodată, a sprijinit activitatea editorială a Societății, devenind co-autor al volumului *Eminescu și Brașovul*, apărut, sub egida ei, la Casa de Editură Coresi, Brașov, la începutul anului 1990³².

---

³¹ Amintim, în acest sens, și lansarea unei lucrări de dr. Ilie Guțan, din Sibiu, dedicată vieții și operei lui Octavian GOGA. Dan BRUDAȘCU a prezentat, cu acel prilej, o recenzie pe marginea cărții respective

³² Realizarea acestui volum a fost ideea regretatului scriitor Ion Itu, fost redactor al revistei ASTRA și una din cele mai active și implicate personalități brașovene în perioada de dinainte de 1989. Acesta un voia să lase ca anul 1989, al centenarului morții lui Eminescu, să rămână fără vreun eveniment, inclusiv în plan editorial, demn de memoria Poetului nostru național. De aceea, Ion ITU a implicat numeroși scriitori din Brașov, dar un numai, propunându-le realizarea unui volum colectiv sub titlul *Eminescu și Brașovul*. Volumul a fost finalizat până

Începând cu anul 1991, a participat, cu studii, comunicări sau expuneri, la manifestările cultural-științifice organizate de Inspectoratele județene de cultură, societăți, asociații, fundații sau ligi culturale, precum și licee sau colegii din județele Alba, Arad, Argeș, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Harghita, Maramureș, Mureș, Satu Mare, Sălaj, precum și la conferințe, simpozioane și workshopuri în Budapesta (Ungaria), Voivodina (ex-Jugoslavia), Vidin (Bulgaria), Cernăuți (Ucraina), Chișinău (Moldova), Odense și Kolding (Danemarca), Praga (Cehia), Ljubljana (Slovenia), Tirana (Albania), Cetinje (Munte negru), Zagreb și Rijeka (Croația), Madrid (Spania), Bruxelles (Belgia), Washington (SUA), Toronto (Canada), Seul și Suwon (Coreea de Sud), Teheran (Iran).

În perioada 1990-1997, în calitate de redactor și realizator de emisiuni culturale și religioase la Studioul Teritorial de Radioteleviziune din Cluj-Napoca, a organizat frecvent mese rotunde, dezbateri, studii de caz, interviuri cu personalități ale vieții cultural-literare, științifice și religioase din țară³³, ca și din țări ca SUA, Olanda, Marea Britanie, Suedia, Danemarca, Elveția, RFG, Franța, Belgia ș.a toate difuzate în cadrul unor emisiuni de profil ale studiului clujean sau preluate de posturile naționale de radio și televiziune; totodată, a luat parte la numeroase manifestări cultural-științifice din județele Alba, Arad, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Mureș, Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Sibiu, Vâlcea, precum și Vrsac (ex-Jugoslavia), Gyula (Ungaria), Slatina (Transcarpatia), Bucovina, Herta (Ucraina), Chișinău (Moldova).

în vara anului 1989, dar un a putut apare, datorită numeroaselor “observații” făcute pe marginea lui de cenzorii politico-ideologici de la nivel județean și central. După căderea, în decembrie, a regimului, volumul a apărut, chiar dacă nici autorii, nici inițiatorul volumului nu au mai făcut modificările solicitate.

³³De remarcat că, la astfel de manifestări, el a solicitat participarea și a unor scriitori, cercetători și oameni de cultură maghiari din Cluj-Napoca și alte localități transilvane. Inițiativa sa n-a fost nici înțeleasă, nici susținută cum s-ar fi convenit, nici de cei invitați, nici de unii factori din conducerea de atunci a Studioului. Reamintim că, în acea perioadă la Cluj-Napoca erau tot mai vizibile și sesizabile acțiuni incipiente de tip segregacionist inițiate de UDMR, dar și de unele partide naționaliste românești. Atitudinea lui Dan BRUDAȘCU a fost, deci, privită cu neîncredere, atât de intelectualii români, cât și de cei maghiari, unii deja înregimentați politic și doctrinar în respectivele tabere. DAVID Gyula, de exemplu, a exprimat public dezacordul față de o astfel de abordare susținând că ea nu slujește la apropierea, prin cultură, a celor două națiuni. Mai mult, el a susținut că, înainte de 1989, în publicațiile de limbă maghiară se publicau traduceri din literatura română sau comentarii privind opere literare românești doar ca urmare a unor ordine politice.

A prezentat comunicări la The University of the District of Columbia, Washington, SUA, iunie 2001 (care, la aceeași dată, i-a acordat Diploma de Excelență și titlul de “Honorary Adjunct Professor”), Ajou University, Suwon, Coreea de Sud (martie 2004), Hanguk University, Seul, Coreea de Sud (martie 2004), Universitatea din Teheran, Iran, mai 2005.

1.2. Colaborări la reviste, posturi de radio și TV

A avut colaborări la revistele *A.B.C.*, *Steaua*, *Tribuna*, *Napoca Universitară*, *Echinox*, *Amfiteatrul*, *Cetatea Culturală*, *Vatra*, *Astra*, *România literară*, *Luceafărul*, *Argeș*, *Cronica*, *Convorbiri literare*, *Ramuri*, *Orizont*, *Fa-milia*, *Urșica*, *Flacăra*, *Femeia*, *Pro Saeculum*, *Poesis*, *Excelsior*, *Sud*, *Mișcarea literară*, precum și la reviste din Marea Britanie, SUA, Canada, Croația, Ungaria, Moldova, Iran, Israel, Coreea de Sud, Australia, Noua Zeelandă, Africa de Sud.

A publicat peste 2700 de articole, eseuri, studii, traduceri din poezia și proza universală, recenzii, note, interviuri etc.

A avut colaborări cu studiourile de radio și televiziune din Cluj-Napoca, Târgu Mureș, București, precum și cu posturi private de radio și televiziune din Cluj-Napoca, București, Alba Iulia, Târgu Mureș, Brașov, Sibiu, Baia Mare, Satu Mare și Zalău.

Este fondator al primului post privat de televiziune din Cluj-Napoca (CBN-ARDAF), 1997.

Este redactor-șef și fondator al revistei de literatură, cultură și artă “Cetatea culturală” din 1998.

1.3. Colaborări la volume colective

“*Se căsătoresc dovleceii*” (proză umoristică universală)³⁴, Brașov, 1985.

---

34 *Revista Astra*, din Brașov, sub conducerea scriitorului Daniel DRĂGAN, urmărea tot felul de mijloace de a obține bani necesari funcționării și acoperirea costurilor revistei. În acest stop, el a luat inițiativa publicării, în volum, a unora dintre textele apărute în revistă. Aceste volume se vindeau cu prelejul serilor și întâlnirilor literare organizate de revistă în toată țara. La multe dintre aceste întâlniri, în special la cele organizate în județele Brașov, Bistrița-Năsăud, Maramureș, Satu Mare și Sălaj, a luat parte și Dan BRUDAȘCU. Cu aceste prilejuri se stabileau dialoguri extrem de fructuoase cu iubitorii de literatură, se asigura desfacere, lunar, a revistei, mai ales în licee și școli, și se Larrea colectivul de colaboratori. Mai târziu, redactorul șef al revistei, absolvent al “Școlii (marxista) de literatură”, dar și al Universității “Ștefan

“*Eminescu și Brașovul*”, Brașov, Casa de Editură Coresi, 1990.
 “*Dosarele revoluției*”, Cluj-Napoca, Tribuna, 1991.
 “*Eminescu în actualitate*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2000.
 “*Caragiale 150*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2002.
 “*Napoca – 1880 de ani de la începutul vieții urbane*”, Consiliul local și Primăria municipiului Cluj-Napoca, 1999.
 “*80 de ani de administrație românească la Cluj-Napoca*”, Cluj-Napoca, vol. I și II, 1999.
 “*Clujul și Marea Unire*” (album), Consiliul local și Primăria municipiului Cluj-Napoca, 1998.
 “*Sava – Doamna de pe ulița îngerilor*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 1997.
 “*Clujeni ai secolului XX*”, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2000.
 “*Al cincilea Patriarh*”, București, Inter Mundus, 2007.
 “*Marturisirea de credință literară*” (vol.II), București, Intermundus, 2008.
 „*Patriarbul ardelean*”. Studii, eseuri și evocări despre Raoul Șorban, București, „*Intermundus*”, 2008.
 „*Octavian GOGA. Studiu bibliografic*”, Editura Sedan, Cluj-Napoca, 2010, 1102 p, în format A4³⁵
 “*Solidaritate și toleranță – un exercițiu de solidaritate umană*” (coord. Doina și Menuț Maximilian), Editura Mesagerul, Bistrița-Năsăud, 2009.

1.4. Opera tipărită

“*Adnotări. Pagini din arhiva GOGA*”, Cluj-Napoca, Editura Dokia, 1996.
 “*Pagini ungare*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2002.
 “*Cavalerii de Malta*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 1998.
 “*Dosarele Adevărului: Brașov (1987)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 1997.

Gheorghiu”, susținut puternic de conducerea secției de propagandă a Comitetului județean de partid Brașov, ajunsese, după model ceaușist, să transforme “zilele revistei Astra”, dintr-o manifestare literară, într-una de sărbătorire a propriei sale zile de naștere, cu un fase de prosa gust.

35 Volumul a fost realizat în colaborare cu bibliotecara Angela Monica JUCAN de la Biblioteca Județeană “Petre Dulfu” din Baia Mare. Dan BRUDAȘCU, care nu are cunoștințe de biblioteconomie, a adunat de-a lungul anilor sute de pagini de informații bibliografice despre GOGA. A dorit prezentarea acestora în mod profesionist, ca și eliminarea nenumăratelor inexactități sau erori constatate, pentru a oferi cercetătorilor, universitarilor și studenților interesați un aparat de lucru util, bine realizat și invitând la continuarea cercetării și a exegezei operei lui Octavian GOGA.

“*Curs practic de engleză pentru juriști*”, 2 vol., Cluj-Napoca, Editura Sedan, 1997-1998.

“*Dicționar englez-român pentru juriști*” (A-B), Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2000.

“*Dicționar englez-român pentru juriști*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2002.

“*Dicționar român-englez pentru juriști*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2006.

“*GOGA și Francmasoneria, Cluj-Napoca*”, Editura Sedan, 2007.

“*Dicționar român-englez pentru economiști, manageri și oameni de afaceri*”, la Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2007.

“*Voices of contemporary Romanian Poets*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2007.

“*GOGA și criticii săi*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2008.

“*Dicționar englez-român pentru personalul medical*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2008.

“*Paradoxuri ale Francmasoneriei*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2009.

1.5. Ediții îngrijite

“*O. GOGA – Ideea națională*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 1997

“*O. GOGA – Poezii alese*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2002

“*O. GOGA - ... aceeași luptă: Budapesta – București*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 1997

“*O. GOGA – Traduceri din poezia universală*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2005.

“*Vasile Pârvan – Țara noastră. Începuturile vieții romane la gurile Dunării*”, Ediția a III-a, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2008

1.6. Traduceri din opera originală în alte limbi

„*Coborte de umbre/Kohorte sjena (poeme/pjesme)*”, traducere în limba croată de Clara Căpățînă, Editura Jerkic Tiskara Amfora, Zagreb, 2007.

“*Voices of contemporary Romanian poets, Selection and English version by Dan BRUDAȘCU*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2007

“*Voices of contemporary Romanian Poets. Selection and English version by Dan BRUDAȘCU , Korean version by Yong-suk Park and Chang-soo Ko*”, Suwon, Republic of Korea, 2008.

Voci ale poezilor români contemporani. Antologie bilingvă română și coreeană, Selecție Dan BRUDAȘCU , traducere în limba coreeană de Yong-suk Park și Chang-soo Ko”, Suwon, Republic of Korea, 2009.

1.7. Traduceri din literatura universală, în volum

1.7.1. Traduceri din poezia universală

“*Pagini din poezia universală*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 1999.

“*Meridiane lirice*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2000.

“*Pași de fugă*” (de Leonard Munteanu Lonergan, S.U.A.), Cluj-Napoca, editura Dokia, 1996.

“*Drum sud-african (antologie a poeziei sud-africane contemporane)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2000.

“*Poeți din Balcani*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2000.

“*Flori de azalee (antologie de poezie sud-coreeană)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2000.

“*Versuri (de James Joyce)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 1998.

“*Sărutul mării (Antologia poeziei indiene contemporane)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2000.

“*Poezii alese (Chang-soo Ko, Coreea de Sud)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2003.

“*Între sunet și tăcere (Chang-soo Ko, Coreea de Sud)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2003.

“*Valurile mării (antologie de poezie indiană)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2002.

“*În Golestan. Poeți iranieni din sec. XX*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2003.

“*Pagini din poezia arabă*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2002.

“*A fost azi de Saulo Ramos (Brazilia)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2005.

“*Michael H. Impey – Mărturii de după gratii. Experiențe române și italiene*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2007.

„*Poeți coreeni ai mileniului III*”, Cluj-Napoca, Editura SEDAN, 2008.

“*Pagini din poezia algeriană*” (pregătit pentru publicare)

1.7.2. Traduceri de proză

“*Vârștă dificilă (proză umoristică universală)*”, Cluj-Napoca, Editura Dokia, 1996.

“*Fluturile Domnului (antologie de proză scurtă indiană)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2001.

“*Paralela tăcută (proză scurtă sud-coreeană)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2003.

“*Eroul nostru mutilat (roman de Yi-mun Yol, Coreea de Sud)*”, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2006).

1.7.3. Alte traduceri

“*Victoria Crucii*” (de Dumitru Stăniloae), (traducere din limba engleză) Cluj-Napoca, Editura Dokia, 1994.

“*Vârsta dificilă (antologie de proză umoristică universală)*”, Cluj-Napoca, Editura Dokia, 1996.

“*Ungaria revizionistă*” (de Fenyés Samu), Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2000.

“*Golgota Transilvaniei*” (de Ferenczy Gyorgy) (traducere în colaborare cu Virgil Salvanu), Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2001.

“*Voluntari români în Waffen SS (1944-45)*” (de Richard Landwher), Cluj-Napoca, Editura Sedan, 1997.

“*Înarmarea clandestină a revizionismului maghiar*” (de Eugen Toth), Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2003.

“*Tigrul cu urechi albe*” (literatură populară coreeană), Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2002.

“*The Mason*” (traducerea în limba engleză a piesei Zidarul de Dan Tărchilă; revizuirea traducerii prof. univ. dr. Charles M. Carlton, Universitatea Rochester, New York, SUA), Cluj-Napoca, Editura Dokia, 1996.

“*If I forget you, Constantinople*” (traducerea în engleză a cărții De te voi uita, Constantinopole de dr. I.M. Mălinaș, Austria), Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2004.

“*Zamolxe. A pagan myth*” (traducerea în limba engleză a piesei Zamolxe. Mit păgân de Lucian Blaga; revizuirea traducerii prof. univ. dr. James Augerot, Universitatea din Seattle, SUA), 2007.

“*Don't play with the snakes*” (versuri de Hanna Bota, selecție, traducere în engleză și prezentare de Dan BRUDAȘCU), Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2008.

Scurtă istorie a Coreei, Editura SEDAN, 2009 (lucrare tipărită în Coreea de Sud).

TÂNASE, Mihail, *Amurg/Twilight*, rendered into English by Dan BRUDAȘCU, Ph.D., Cluj-Napoca, Editura SEDAN, 2010.

MIC, Vasile, *Poezii alese/Selected Poems*, rendered into English by Dan BRUDAȘCU, Ph.D., Cluj-Napoca, Editura SEDAN, 2011.

Kristofor, Ion, *Geamantanul de sticlă/the Glass Suitcase*, rendered into English by Dan BRUDAȘCU, Ph.D., Cluj-Napoca, Editura SEDAN, 2011

1.8. Premii literare, diplome, alte distincții

- Diploma revistei Poesis (Satu Mare, 1996), pentru traduceri din literatura universală publicate în paginile acesteia;
- Premiul acordat la Târgul Național de Carte Cluj-Napoca (1999), pentru traducerea (în engleză) a unei lucrări românești (piesa Zidarul, de Dan Tărchilă);
- Premiul acordat la Târgul Național de Carte Cluj-Napoca (1999), pentru traducerea volumului Versuri, de James Joyce;
- Diploma și medalia de aur ale Academiei Braziliei;
- Diploma de Excelență a Universității Districtului Columbia, Washington (iunie 2001);
- Diploma acordată de Korea Foundation – Seul, Coreea de Sud (martie 2004);
- Diploma acordată de Daesan Foundation – Seul, Coreea de Sud (martie 2004)

1.9. Alte informații și date

- titlul de profesor onorific adjunct (și diploma de excelență) din partea Universității Districtului Columbia, SUA;
- membru onorific al Consiliului Național pentru Afaceri Externe și Relații Diplomatice Internaționale, Coreea de Sud (martie 2004);
- deputat, în legislatura 2000-2004, din partea Partidului România Mare;
- secretar al Comisiei de politică externă a Camerei Deputaților (2000-2004);
- președintele Grupului de prietenie România – Republica Islamică Iran (2001-2004);
- membru al Comisiei pentru integrare europeană (2001-2004);
- membru în Comisia mixtă România-UE(2001-2004);
- membru al Grupului de prietenie România – India (2001-2004);
- cadru didactic la Universitatea “Avram Iancu” din Cluj-Napoca (din 2001);
- doctor în științe filologice;
- membru al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România (1992);
- membru al Societății “Lucian Blaga” (1992);
- membru al Societății Naționale “Avram Iancu” (1997);

- membru al Societății revistei “Argeș”(2002);
- președinte al Societății Scholar and Education Center (SEDCENT) (2001).

Capitolul 2.

Implicare politică și civică

Înainte de 1989, Dan BRUDAȘCU a făcut politică, în sensul că, o perioadă de aproximativ patru ani și jumătate, a lucrat efectiv ca metodist, mai precis ca șef al colectivului metodic, la Cabinetul de partid al județului Brașov. După evenimentele din decembrie 1989, respectând, din proprie inițiativă, prevederile punctului opt din *Proclamația de la Timișoara*³⁶, acesta s-a retras absolut total din viața politică, în pofida faptului că, în această perioadă, au existat numeroase tentative de atragere a sa de partea unor partide politice, începând, spre exemplu, cu Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat³⁷. Însuși Ion Rațiu i-a propus personal lui Dan BRUDAȘCU, încă din martie 1990, să se înscrie în rândurile acestui partid³⁸.

---

36 Punctul opt din *Proclamația de la Timișoara*: „Ca o consecință a punctului anterior, propunem ca legea electorală să interzică pentru primele trei legislaturi consecutive dreptul la candidatura, pe orice listă, a foștilor activiști comuniști și a foștilor ofițeri de Securitate. Prezența lor în viața politică a țării este principala sursă a tensiunilor și suspiciunilor care framântă astăzi societatea românească. Până la stabilizarea situației și reconcilierea națională, absența lor din viața publică este absolut necesară. Cerem, de asemenea, ca în legea electorală să se treacă un paragraf special, care să interzică, foștilor activiști comuniști, candidatura la funcția de președinte al țării”.

37 Încă de la începutul anului 1990, Mardare MATEESCU, celebru, ca ziarist interbelic, corespondent de la Brașov al unor ziare centrale, pentru reportajele, publicate în presa vremii, despre așa zisul „proces de la Brașov” al Lui Nicolae Ceaușescu, membru al P.N.Ț, încă din perioada interbelică, l-a căutat telefonic, solicitându-l să revină la Brașov și propunându-i să facă parte din structura de conducere a Organizației pentru Țara Bârsei a partidului respectiv, să conducă publicațiile apărute sub egida acestui partid. Dan BRUDAȘCU colaborase, înainte de 1989, cu Mardare MATEESCU și alți vechi militanți ai partidelor istorice, pensionari, sprijinind, inclusiv prin alocarea de fonduri, activitățile lor cenechiere în localitățile județului Brașov. A purtat, totodată, cu ei, nesfârșite discuții pe teme de istorie națională, prilejuri de relevare a rolului real, nu al celui acceptat de autoritățile comuniste, al unor grupări politice și al unor lideri ai acestora. Aceste discuții și colaborări sunt cauza pentru care, în pofida activității lui politice, lui i s-a propus să adere la aceste partide istorice, în primul rând la P.N.Ț.C.D. Din bun simț, el a declinat invitațiile ce i s-au făcut spunând, ca argument, că: „Nu se poate face o politică nouă, cu oameni vechi”.

38 În acest sens, precizez că primul interviu difuzat pe postul de radio Cluj – Napoca cu distinsul politician Ion RAȚIU i-a aparținut lui Dan BRUDAȘCU. Ulterior, din păcate, din motive pe care nu le-a mai putut elucida niciodată, banda cu acest interviu, în loc să se afle în „*fonoteca de aur*” a studioului clujean, a dispărut, sustrasă și distrusă de angajați din acea perioadă ai instituției respective. Având în vedere faptul că, la data întâlnirii cu Ion RAȚIU,

Trebuie amintit faptul că, în luna decembrie a anului 1989, președintele din perioada respectivă al Consiliului Județean al Frontului Salvării Naționale Brașov³⁹ a insistat, de mai multe ori, ca BRUDAȘCU să facă parte din structurile de conducere ale noului organism revoluționar. „*A trimis la mine acasă, de mai multe ori, reprezentanți de marcă din acest consiliu, cărora le-am motivat respingerea, nu datorită faptului că aș avea ostilitate față de noua orientare politică din România, ci le spuneam : “Nu puteți face o politică nouă, cu oameni vechi”. Ei au insistat, având în vedere activitatea pe care o desfășurasem⁴⁰ și onestitatea de care am dat dovadă, în pofida apartenenței mele la structurile politice ale vechiului regim”, a declarat Dan BRUDAȘCU⁴¹.*

Ulterior evenimentelor din 1989, Dan BRUDAȘCU s-a retras, totalmente, din activitatea politică, a respins absolut orice fel de solicitări de a face parte din partide politice și chiar din structurile de conducere ale unor filiale sau organizații județene ale acestora. În afară de Partidul Național

---

Dan BRUDAȘCU era deja ziarist profesionist, angajat la o instituție mass media de stat, nu putea fi membru al niciunei formații politice. De aceea a declinat invitația deosebit de onorantă pe care acesta i-a făcut-o.

39 Generalul Florea, comandantul garnizoanei militare Brașov.

⁴⁰ A cântărit foarte mult în balanță faptul că în toată activitatea sa politică anterioară, Dan BRUDAȘCU s-a dovedit extrem de onest, neimplicat în afaceri dubioase, dar extrem de implicat în lupta împotriva abuzurilor și corupției din vechiul regim, ca și pentru a ajuta pe diverși solicitanți, în orice caz i s-a adus la cunoștință, fără a pretinde sau primi nici un fel de foloase bănești, materiale sau de alt fel. Din acest punct de vedere, având în vedere acutizarea, în timpul ultimilor cinci ani ai regimului comunist, a cazurilor de mică și mare corupție, inclusiv la nivelul aparatului de partid, atitudinea lui BRUDAȘCU ajunsese să fie considerată ca un fel de sfidare de acei colegi ai săi care nu se dădeau în lături de a primi orice fel de beneficii pentru intervențiile lor în favoarea unor cetățeni. El devenise, astfel, periculos, pentru că demonstra că se poate ajuta un om și fără ca după aceea să-i ceri acestuia tot felul de bunuri sau contraservicii. Așa cum ne-a mărturisit în lungile discuții avute în perioada de documentare, în ultimii trei ani de regim comunist își petrecea, în fiecare zi, cel puțin câte două-trei ore spre a da telefoane și a face intervenții la o serie de directori sau alți demnitari locali pentru oameni simpli, de cele mai multe ori necunoscuți sau nerecomandați de cineva sus pus. Mai mult, spre deosebire de alți activiști de partid, el nu a fost preocupat de achiziția de bunuri rezervate elitei comuniste, nici chiar de ocuparea vreunei vile sau locuințe luxoase. A trăit, ca orice om de rând, într-un apartament de bloc, în condiții normale, asemenea celorlalți locatari ai imobilului respectiv. Nu s-a remarcat niciodată printr-un trai luxos, de sfidare a situației modeste și a sărăciei tuturor. Acestea au fost, credem atuurile pentru care președintele Consiliului Județean Brașov al F.S.N. a insistat ca BRUDAȘCU să accepte oferta sa de a face parte din respectivul organism.

⁴¹ Interviu audio – înregistrări personale

Țărănesc Creștin Democrat, acesta a avut propuneri concrete, destul de insistente, din partea reprezentanților Partidului Național Liberal și din partea partidului condus de Teodor Meleșcanu, Alianța Pentru România. *“M-am retras, așadar, din viața politică, pe considerentul că am apreciat și continui să cred că dacă ar fi existat un alt tip de atitudine la noile structuri politice ale României, evenimentele care s-au produs în România, și drumul pe care l-ar fi parcurs România, ar fi fost cu totul altele. Decența, și aceasta nu este o laudă, de care am dat dovadă, dacă s-ar fi manifestat și la alți oameni politici, ar fi permis să nu se jure Revoluția, așa cum s-a întâmplat și, mai mult decât atât, s-ar fi permis ca Revoluția să-și împlinească destinul. Adică să producă o înnoire substanțială de optică și de manifestări, de obiective în viața poporului român”*, a continuat BRUDAȘCU⁴².

În final, abia în anul 2000, ca urmare a propunerilor și insis-tențelor de a figura pe listele pentru alegerile electorale ale Partidului România Mare pe un loc eligibil, acesta a acceptat, după îndelungi discuții, de circa patru luni, ca, în august, 2000, să fie inclus să candideze pe listele pentru județul Cluj ale acestui partid politic, devenind implicit membru al partidului respectiv.

“De ce am revenit în politică în anul 2000, vă veți întreba, probabil. N-am revenit pentru că m-aș fi aflat într-o criză de ordin sentimental, în sensul atitudinii față de evenimentele vremii, nici într-o criză de ordin material sau vreo dorință de parvenire ad-hoc”, a explicat Dan BRUDAȘCU⁴³. Acesta a mărturisit că a intervenit în viața publică și politică pentru că evenim-entele din primul deceniu postrevoluționar cuprind în ele foarte multe elemente contradictorii, foarte multe manifestări care subliniază dera-pajele politice, ideologice și doctrinare care se produsese în România. *“Am constatat că o serie de nechemăți folosesc politica în sensul parvenitismului economic sau pentru a participa la acțiuni conjugate pentru distrugerea economiei naționale, pentru sacrificarea intereselor poporului român. După intrarea mea în politică, spre deosebire de alți politicieni din epocă, ale căror conturi în băncile române și străine sunt substanțiale (în ceea ce mă privește se poate verifica acest lucru de către oricine n-a însemnat niciun beneficiu material prezența mea între demnitarii statului român), prezența mea în structurile statului român n-a însemnat niciun câștig material”*, a continuat acesta⁴⁴.

---

42 Interviu audio – înregistrări personale.

43 Ibidem.

44 Interviu audio – înregistrări personale.

În această perioadă, Dan BRUDAȘCU a preferat să nu facă o politică de partid în calitate de parlamentar⁴⁵, ci să facă politică în interesul electoratului, dovada fiind faptul că în această perioadă, la biroul său parlamentar, au fost prezenți deopotrivă membri partidului din care acesta făcea parte, dar și membri ai altor partide. *“Niciodată n-am întrebat pe cineva din ce partid politic face parte, care-i sunt opțiunile. M-a interesat problema și cazul pe care îl ridicau cei care îmi solicitau ajutorul. Pe de altă parte, n-am făcut niciodată diferență între români și celelalte minorități etnice trăitoare în spațiul transilvan. Am ajutat, fără niciun fel de problemă, și unguri și țigani și ucrainieni”*, a mai explicat acesta⁴⁶.

De asemenea, s-a interesat și de situații din alte județe. Cazurile în care persoane care trăiau în județul Sălaj sau în județul Alba și erau implicate în situații urmărite de instituții de stat din județul Cluj au însemnat, de asemenea, un interes pentru fostul deputat. *“Am urmărit să li se facă dreptate, să se aplice corect legea și să nu fie aduse prejudicii niciuneia dintre aceste făpturi, indiferent de situația lor materială, indiferent de apartenența lor religioasă sau de alte opțiuni pe care aceștia le-ar fi putut avea”*, a subliniat fostul deputat⁴⁷.

Dan BRUDAȘCU a crezut întotdeauna că, în felul acesta, tre-buie să se manifeste un demnitar al statului, că acesta nu trebuie să ac-ționeze în nume personal sau în interes personal, ci că el este, în primul rând, mandatat, pentru o perioadă determinată de timp, pentru a re-zolva problemele comunității și ale oamenilor care trăiesc în cadrul acesteia.

În altă ordine de idei, nu a fost implicat în niciunul din marile scandaluri de corupție, care, și în perioada 2001-2004, au cutremurat adesea scena politică din România. *“Nu am beneficiat de sponsorizări sau de plăți în avans*

---

⁴⁵ De remarcat că, pe toată durata cât a fost membru al P.R.M., Dan BRUDAȘCU nu a manifestat un atașament orb față de politica extremistă, șovină și antisemită a liderului partidului respectiv. În plus, în repetate rânduri, prin acțiuni și declarații, Dan BRUDAȘCU s-a delimitat clar de declarațiile politice ale unor lideri ca V.C. TUDOR sau Gheorghe FUNAR, dovedind nu doar o lădudabilă flexibilitate, ci și o mai matură și realistă abordare a diverselor evenimente social-politice. Datorită acestei inde-pendențe pe care și-a asumat-o, ca și nepracticării slugărniceii și obedienței față de liderul partidului al căru membru era, Dan BRUDAȘCU a fost marginalizat și deseori criticat în grupul parlamentar, deși, prin activitatea lui, era cel mai activ parlamentar, dar și cel mai apreciat în rândul membrilor întregului Parlament.

⁴⁶ Ibidem.

⁴⁷ Ibidem.

pentru activitatea publicistică sau activitatea editorială pe care am făcut-o. Nu am defavorizat prin poziția și atitudinea mea alte persoane”, a subliniat BRUDAȘCU⁴⁸.

“Ar trebui să se facă o decelare absolut obiectivă, nepărtinitoare, la rece, între opțiunea mea politică și rezultatele acestei activități. Spre deosebire de alți parlamentari, de alți oameni politici, am realizat și o muncă de educație, nu o educație doctrinară”, a continuat acesta⁴⁹.

În activitatea politică desfășurată, Dan BRUDAȘCU a urmărit cu consecvență câteva direcții esențiale. Una dintre ele este cea de afirmare a valorilor naționale, fără însă a face din acesta un prilej sau motiv de manifestări xenofobe, extremiste, naționaliste. În calitate de om politic român, BRUDAȘCU a considerat că este nevoie să impună un comportament civilizată și o atitudine de respect față de valorile naționale, atât în rândul clasei politice din România, cât și la nivelul raporturilor internaționale în organismele din care a făcut parte o anu-mită perioadă de timp. Atât în calitate de parlamentar, cât și de om politic, a urmărit cu consecvență acest lucru, în dialogurile purtate cu reprezentanți ai diplomației europene și nu numai, dar și cu reprezentanți ai unor delegații parlamentare din întreaga lume. A încercat să identifice acele momente și acele activități care au apropiat poporul român, prin cultură, prin economie, sport sau știință, de țările respective, gășind și punând în evidență lucrurile pozitive în această direcție.

Pe de altă parte, tot ca om politic, a considerat că este nevoie să lupte cu consecvență împotriva a ceea ce reprezintă un flagel pentru perioada contemporană, respectiv împotriva corupției⁵⁰. A dat și exem-plul său

---

48 Ibidem.

49 Interviu audio - înregistrări personale.

⁵⁰ El se poate mândri și cu faptul că este cel care „a numărat ouăle lui Adrian NĂSTASE”, după cum declară pe blogul său personal. Prin interpelări adresate, ca deputat lui Mihai TĂNĂSESCU, ministru al Finanțelor Publice în guvernul prezidat de Adrian Năstase, Dan BRUDAȘCU i-a cerut acestuia, fără nici un rezultat, însă, să facă publice veniturile realizate de familia premierului din activitatea fermei lor de la Cornu, să precizeze impozitul pe venitul global plătit de premier și dacă s-a respectat legea la comercializarea ouălor de la ferma avicolă. Enervat, Adrian NĂSTASE, a afirmat, șocând presa, dar și plenul Camerei deputaților, că: „Sunt unii care vor să-mi numere ouăle”! Puțină lume a știut că reacția nervoasă a premierului fusese determinată de insistențele deputatului BRUDAȘCU de a-l obliga pe demnitar să respecte și el legea, ca oricare alt cetățean al țării.

personal în acest sens, adică faptul că nu a fost implicat și nu a susținut niciun proiect care să urmărească devalizarea economiei naționale sau să conducă la estorcarea prin mijloace ilegale, ilicite a unor valori materiale și financiare, în detrimentul justiției și în detrimentul unui comportament civilizat. În acest sens a purtat, mai ales în perioada deținerii unui mandat de deputat, o consecventă luptă împotriva manifestărilor de corupție constatate la reprezentanții puterii din epocă, inclusiv la nivelul primului ministru. Dan BRUDAȘCU a afirmat pe site-ul personal că el este *“cel care i-a numărat ouăle lui Adrian NĂSTASE”*. Printr-o interpelare adresată ministrului Finanțelor Publice din acea perioadă, Mihai TĂNĂSESCU, i-a solicitat acestuia să facă public venitul realizat de familia Năstase într-unul dintre anii anteriori, să precizeze, în acest sens, și care sunt veniturile înregistrate de la ferma pe care acesta o avea la Cornu și să precizeze, totodată, dacă ouăle puse în vânzare de familia NĂSTASE respectau reglementările juridice în vigoare în acel moment, adică să fie ștampilate, să existe data de valabilitate ș.a.m.d. Enervat de insistențele sale, pentru că a revenit, după tăcerea inițială a ministrului interpelat, prin alte interpelări și întrebări adresate inclusiv primului ministru, Adrian NĂSTASE și-a dat drumul la nervi și a declarat, în fața Parlamentului României, că *“sunt unii care vor să-mi numere ouăle”*. *“Eu sunt cel care a încercat să-l feresc pe primul ministru de atunci de a ajunge obiect al disputelor celor care mai veghează în România la respectarea legalității și evită transformarea țării într-un fief personal de tip feudal, lucru pe care, din păcate, Adrian Năstase nu l-a înțeles, de aceea a avut și are în continuare de dat explicații și de făcut justificări în fața justiției”*, a declarat BRUDAȘCU ⁵¹.

De altfel, ca deputat, Dan BRUDAȘCU a fost unul dintre cei mai consecvenți critici ai Cabinetului și ai miniștrilor conduși de Năstase, cerând deseori demisia fostului ministru de Interne Ioan Rus sau a ministrului Propagandei Vasile DÂNCU.

Enervat, Ioan Rus a răbufnit împotriva lui Dan BRUDAȘCU în timpul campaniei sale pentru funcția de primar al municipiului Cluj-Napoca, proferând, de câteva ori, cuvinte injurioase la adresa deputatului clujean, care se opusese vehement unor fapte de corupție de care nu fuseseră străini diverși lideri județeni ai partidului lui Ioan Rus. Se pare că partidul respectiv, prin intermediul lui Corneliu CIONTU, pe atunci prim vicepreședinte al PRM, a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a evita realegerea lui BRUDAȘCU pentru un nou mandat de deputat. Manevra a reușit, la intervenția lui Corneliu Ciontu, cunoscut pentru bunele lui relații cu lideri ai PSD, iar la alegerile din 2004, deși fusese unul dintre cei mai activi deputați din Camera, Dan BRUDAȘCU a fost trecut abia pe locul al III-lea, loc ce s-a dovedit neeligibil.

51 site

O altă activitate pe care Dan BRUDAȘCU a urmărit-o, ca om politic, a fost aceea de a avea colaborări cu toți reprezentanții partidelor politice din județ, în ideea realizării unui club al parlamentarilor din legislatura respectivă, club care să permită discutarea și abordarea de poziții comune, în proiecte care vizau dezvoltarea economico-socială și rezolvarea problemelor care țineau de județul Cluj. Din păcate, receptivitatea față de această idee a fost parțială, nereușind să materializeze niciodată, prin întâlniri și dezbateri, un asemenea proiect, în interesul colectivității care i-a propulsat în Parlament.

Totodată, tot ca politician, a urmărit și o altă dimensiune care a fost extrem de benefică pentru nevoile țării în această perioadă. Este vorba despre reprezentarea în plan diplomatic a României. În calitate de membru al Comisiei pentru Integrare Europeană, de membru al comisiei de integrare al României în UE, de secretar al Comisiei de Politică Externă, a desfășurat, vreme de patru ani, o activitate susținută, participând la dezbateri, colocvii, work-shopturi, întâlniri pe sisteme de politică externă, reuniuni în mai multe capitale ale Europei, pe teme de larg interes.

De asemenea, BRUDAȘCU a făcut parte dintr-o delegație⁵² în Republica Cehă, care a încercat să determine autoritățile cehe să amâne impunerea obligativității vizelor pentru cetățenii români, până după declarația comitetului J.A.I.⁵³, care discuta problema renunțării la obligativitatea vizelor în spațiul Schengen, pentru populația românească. În absența unei atitudini consecvente, a unei atitudini ferme de curaj a șefului delegației de atunci, deputatul PSD, Radu PODGOREANU, acesta a luat inițiativa de a aduce această problemă în discuția cu primul adjunct al ministrului de Externe al Republicii Cehe din acea perioadă, care, convins de obiectivitatea și de justetea afirmațiilor sale, a făcut toate demersurile pentru ca decizia finală în această direcție să fie luată abia după ce se va fi pronunțat comitetul JAI în privința solicitării adresată de către români.

---

⁵² Din delegația respectivă au mai făcut parte, în afară de Radu PODGOREANU și Dan BRUDAȘCU și Vasile SUCIU, deputat PSD de Cluj și Puiu HAȘOTI, pe atunci deputat PNL de Constanța. Iar la discuția respectivă a asistat și ambasadorul României în Cehia, un diplomat de carieră, cu studii universitare făcute la Praga, bun cunoscător al limbii cehe. După întrevvedere, ambasadorul i-a mulțumit personal deputatului BRUDAȘCU, afirmând că intervenția sa îi va fi de foarte mare ajutor în demersurile lui viitoare, putând să demonstreze că era vorba de o acțiune susținută de toată clasa politică din țară, inclusiv de partidele de opoziție.

⁵³

Pe de altă parte, a contribuit și la o serie de întâlniri cu diplomații acreditați la București. Periodic, de multe ori lunar, adeseori, însă, și săptămânal, la nivelul Parlamentului au avut loc dezbateri pe teme ce țineau de relațiile bilaterale sau de conduita și poziția româ-nească în diverse probleme de interes european. Pe lângă susținerea nevoii reprezentării spațiului transilvan, ca parte componentă și inte-grantă a României, el a susținut, totodată, și nevoia investițiilor străine în județele din Ardeal.⁵⁴ Dan BRUDAȘCU a invitat în municipiul Cluj–Napoca o serie de ambasadori ai unor țări europene și asiatice, care, în proporție de 70-80 %, au dat curs invitațiilor venind ulterior, având întâlniri, la toate nivelele, cu reprezentanți ai autorităților locale în acea perioadă⁵⁵. Doar datorită preocupărilor sale, Clujul n-a devenit un oraș complet izolat, deoarece, avându-l ca primar pe Gheorghe Funar, ambasadorii acreditați la București aveau sistematic orașul

---

⁵⁴ A stârmit multe discuții în Parlament, dar și la nivelul conducerii PRM, de exemplu, faptul că Dan BRUDAȘCU a susținut punctul de vedere al președintelui Comisiei de industrii, un deputat al UDMR, cu privire la un Proiect de lege care să includă și introducerea unei autostrăzi pe ruta Brașov–Oradea. Dan BRUDAȘCU a fost apostrofat c-ar face jocurile UDMR. În realitate el a avut în vedere dezvoltarea infrastructurii rutiere în această parte de țară și atragerea de investitori străini și în județele din Ardeal. E de remarcat, în acest sens, și faptul că, an de an, Dan BRUDAȘCU a promovat amendamente la Legile bugetului de stat, comune cu Dep-tați ai PD și PNL, pentru proiecte de investiții, sociale și culturale pentru județul Cluj. Deputații PSD și UDMR refuzau, din motive doctrinare, să devină coautori ai unor astfel de amendamente de interes general pentru locuitorii județului Cluj.

⁵⁵ Anterior deținerii imunității de parlamentar, la primăria municipiului Cluj–Napoca, Dan BRUDAȘCU a acționat pentru extinderea relațiilor de parteneriat și înfrățire între municipii și o serie de orașe din Europa și din lume. În acest sens, a finalizat proiectul pentru înfrățirea între Cluj–Napoca și orașul Makati din Filipine, a contribuit la fina-lizarea proiectului de parteneriat cu orașul Chacao din Argentina, a întocmit și con-tribuit la semnarea, în urmă cu 10 ani, a tratatului de colaborare și parteneriat cu orașul Swan, a încercat să revitalizeze, deși cu puține șanse de reușită, date fiind coloratura politică din acea perioadă a conducerii primăriei, relațiile cu orașul Köln și a făcut eforturi pentru a determina realizarea unui parteneriat de înfrățire și colaborare cu orașul Odense din Danemarca. Orientarea administrației politice din acel oraș era de altă natură, ei doreau parteneriate pe proiecte, pe perioadă limitată de timp, după care să se decidă continuarea sau stoparea oricăror legături. A început, dar nu s-a mai putut finaliza, înfrățirea între municipiul Cluj–Napoca și orașul albanez Coche, unde există o impresionantă comunitate aromânească, în ideea unei colaborări și pe considerentul de spiritualitate și de apartenență la același trunchi etnic.

nostru, determinați, în general, de atitudinea manifestată de diplomații nord-americani⁵⁶.

Desigur că, la toate nivelele, și la nivel local, dar și la nivel parlamentar, cum spuneam, a întâlnit nenumărate delegații străine, pe linie parlamentară, pe linie diplomatică sau pe linie guvernamentală, cu care prilejuri, de fiecare dată, a militat constant și cu oarecare fanatism pentru a scoate în atenția participanților la evenimentele respective și problemele legate de economia, cultura, istoria, tradițiile și civilizația spațiului Clujului și a spațiului transilvan.

Mai mult decât atât, indiferent care era atitudinea sa în relațiile directe cu reprezentanții celorlalte partide politice în Parlament, în relațiile internaționale a evitat întotdeauna ca problemele interne să facă obiectul unor critici, pentru că a apreciat că România trebuie să se prezinte în mod unitar în dialogul pe care îl avea cu partenerii săi externi, indiferent de coloratura politică a celor care compuneau delegațiile respective.

Dan BRUDAȘCU a participat la o serie de simpozioane și manifestări internaționale în foarte multe orașe și capitale ale Europei, în care a susținut, în principal, interesele naționale ale României, interesele de integrare în NATO, interesele de integrare în Uniunea Euro-peană și, evident, o serie de proiecte punctuale, care vizau necesități imediate ale politicii externe românești din acea perioadă de timp.

---

⁵⁶ Este de remarcat, în acest sens, atitudinea neconsecventă a diplomaților americani acreditați la București față de primarul Gheorghe FUNAR. Inițial, ambasadorii și alți înalți diplomați au avut relații de bună colaborare, efectuând și vizite personale la Primărie și purtând discuții cu edilul șef. Mai mult chiar, unul dintre ambasadori, a acceptat titlul de „Cetățean de onoare al municipiului Cluj-Napoca” ce i-a fost conferit la propunerea lui Gheorghe Funar. Mai mult, consulul american de la Cluj-Napoca era prezent la majoritatea acțiunilor inițiate de FUNAR, inclusiv la unele cu o tentă mai degrabă politică.

De la o vreme, după ce Ambasada SUA i-a acordat Clujului titlul de „*Oraș de cinci stele*”, diplomații nord-americani au impus un fel de embargo asupra relațiilor municipiului, condus de Funar, cu lumea. În acest sens, o serie de diplomați străini au declarat că primiseră recomandări din partea Ambasadei SUA de a refuza invitațiile lui Funar și de a evita să aibă legături cu acesta. Cei mai obedienți s-au dovedit ambasadorii Franței, Germaniei, Marii Britanii și Italiei. Mai neascultători au fost ambasadorii țărilor ne-europene.

2.1 Activitatea parlamentară

- secretar al Comisiei de politică externă; membru al Comisiei pentru integrare europeană; președinte al Grupului parlamentar de prietenie România - Republica Islamică Iran; membru în Grupul parlamentar de prietenie România - India
- 13 ianuarie 2001 – 26 octombrie 2004: 12.550 persoane primite în audiență
- 11 decembrie 2000 - 26 octombrie 2004: 573 întrebări și interpelări adresate membrilor Cabinetului PSD-UDMR, inclusive primului ministru Adrian Năstase
- declarații politice: 91
- propuneri legislative: 65, din care legi votate: 4
- amendamente la numeroase proiecte și propuneri legislative aflate în dezbateră la Camera Deputaților (ex. Legea nr. 215/2001, Legea bugetului de stat pe anii 2001, 2002, 2003 și 2004, Legea Poliției Române și Statutul Polițiștilor, Legea energiei electrice, Legea privind statutul personalului diplomatic și consular, Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, Legea privind modificarea Constituției, Legea privind circulația pe drumurile publice, Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, Legea privind exercitarea profesiei de medic dentist, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului medicilor dentiști din România, Legea privind regimul mormintelor, cimitirelor și operelor comemorative de război și înființarea Societății Naționale pentru Cinstirea Eroilor, Legea nr. 586/2002, Codul Muncii, Codul Penal, Codul Fiscal, Legea privind instituțiile publice de spectacole și concerte, Instituirea voluntariatului în armată, Legea Poliției comunitare etc.)
- intervenții în plenul Camerei Deputaților: în 228 de ședințe cu circa 900 de luări de cuvânt
- intervenții în Parlamentul European (Comisia Mixtă UE - România): 3
- ales (împreună cu un deputat canadian și un senator din Indonezia) în comisia de redactare a documentelor finale ale Reuniunii interparlamentare pe probleme de servicii sociale, Seul, august-septembrie 2003
- invitat de Ministerul Afacerilor Externe al Coreei de Sud, prin intermediul Korea Foundation, pentru o vizită de documentare de 10

zile (martie 2004), cu primiri și convorbiri la Parlament, Guvern, instituții politice și culturale, prezentarea de prelegeri la Univer-sitățile Ajou și Hangkuk, interviuri în presa scrisă și audio-vizuală, lansare de carte și organizarea Zilei culturii și literaturii române la Seul, în colaborare cu Ambasada Română

- delegații oficiale pe linie parlamentară: Cehia, Belgia, Danemarca, Slovenia, Spania, SUA, Albania, Croația, Bulgaria, Coreea de Sud, Serbia și Muntenegru
- participarea la întâlniri oficiale cu delegații parlamentare, guvernamentale și cu ambasadori străini acreditați la București
- invitarea, la Cluj-Napoca, a unor ambasadori străini (Brazilia, Iran, Coreea de Sud, Armenia, Polonia, Japonia, Filipine, Danemarca, Croația etc.), în vederea spargerii blocajului Puterii și a schimbării imaginii, pe plan național și extern, privind administrația locală pe timpul mandatului de primar al lui Gheorghe Funar
- donații: bani pentru biserici și persoane sărace: 169 milioane lei; materiale de construcții, mobilier și calculatoare pentru biserici și case parohiale: 150 milioane lei; cărți pentru biblioteci publice și școlare (Biblioteca Județeană "Octavian GOGA", Biblioteca Municipală Dej, Biblioteca Municipală Huedin, bibliotecile școlilor generale din Răchițele, Ciucea, Morlaca, Mănăstireni, Gilău, Palatca, Țaga, precum și ale unor colegii și licee din Cluj-Napoca, Gherla, Gilău, Cuzdrioara etc.); cărți de premii pentru școlari și preșcolari (anual au fost donate cărți în acest scop pentru câte circa 600 de elevi, iar în anul 2004 pentru 940 de elevi din județul Cluj); mobilier școlar (bănci, scaune, table, cuiere, nișe pentru laboratoare de chimie și fizică); calculatoare; aparatură de laborator; frigidere; îmbrăcăminte; încălțăminte; jucării; medicamente și alte materiale sanitare, inclusiv halate și aparatură medicală; materiale de construcții
- 85.000 dolari USA pentru proiectul Fundația Excelsior (destinată copiilor din orfelinate care au împlinit vârsta de 18 ani) obținuți din surse externe.
- dotarea cu mobilier (în anul 2003) a Palatului Copiilor din Huedin (80% din necesarul de mobilier al acestei instituții)
- dotarea cu mobilier (în anul 2003) a Casei Municipale de Cultură Dej (60%)
- medicamente pentru Spitalul Huedin: 250 milioane lei

- medicamente pentru dispensarele Poieni și Ciucea: câte circa 125 milioane lei
- vopsele și alte materiale de construcții pentru Școala Generală din Frata: 65 milioane lei
- reparații la școlile generale din Ciucea, Petreștii de Jos, Gârbău, Jichișu de Jos, Panticeu (efectuate în anii 2002, 2003 și 2004, de tineri din Olanda, la inițiativa și invitația lui Dan BRUDAȘCU , care au suportat toate cheltuielile de transport, masă și cazare, precum și cele pentru achiziționarea materialelor necesare lucrărilor efectuate): peste 250 milioane lei
- sprijin acordat, în anul 2004, Liceului din Aghireș, pentru repararea unor săli de clasă: 60 milioane lei
- sprijin pentru obținerea de fonduri de la bugetul de stat pentru Sala de Sport și Școala Generală din Huedin: circa 2,5 miliarde lei
- sprijin în obținerea de fonduri, de la bugetul local, județean și de stat, pentru lucrările de reparații și întreținere la Muzeul Etnografic al Transilvaniei, Muzeul de Artă, Teatrul Național și Opera Națională din Cluj-Napoca, precum și la Casa Memorială "Octavian GOGA" din Ciucea: circa 2,4 miliarde lei
- sprijin pentru obținerea de la bugetul de stat a circa 700 milioane de lei pentru lucrări de investiții și reparații la Grădina Botanică din Cluj-Napoca
- suplimentarea fondurilor de la bugetul Ministerului Agriculturii, Alimentației și Pădurilor alocate județului Cluj, pentru substanțe fitosanitare folosite în combaterea dăunătorilor pentru pomii fructiferi în anul 2003 și 2004: circa 2,9 miliarde lei
- susținerea colectivului Operei Române din Cluj-Napoca în vederea recuperării restanțelor salariale (inclusiv prin determinarea minis-trului Răzvan THEODORESCU să se deplaseze la Cluj-Napoca, pentru a discuta cu greviștii)
- intervenție în sprijinul unor acțiuni sindicale privind unități economice din municipiile Cluj-Napoca, Gherla, Huedin și Dej
- inițierea de acțiuni privind realizarea centurii de ocolire a municipiului Cluj-Napoca (dezbateri publice cu participarea factorilor de decizie Prefectură, Consiliul județean, Primărie, Poliție, Agenția Națională a Drumurilor, Ministerul Transporturilor, arhi-tecți, specialiști, mass-

media, interpelări și întrebări adresate Guver-nului, mediatizarea proiectului etc.)

- susținerea, prin intervenții la Ministerul Transportului, Lucrărilor Publice și Locuinței, la bănci și la diverse ambasade străine din București, a proiectului de realizare de parkinguri⁵⁷ sub și supraterane în municipiul Cluj-Napoca
- intervenții numeroase la ministerul de resort, Ministerul Finanțelor și la primul ministru pentru alocarea fondurilor necesare finalizării lucrărilor de construcție la blocurile pentru tineret din municipiul Cluj-Napoca
- înaintarea și susținerea de amendamente privind suplimentarea sumelor alocate, prin Legea bugetului de stat, județului Cluj, pentru anii 2001, 2002, 2003 și 2004
- declarații politice și interpelări la Ministerul Administrației și Internelor, PNA și la primul ministru privind ineficiența, abuzurile și ilegalitățile comise de unele cadre din conducerea Poliției județului Cluj
- solicitarea de fonduri de la bugetul de stat sau din fondul de rezervă al Guvernului pentru persoanele sinistrate în urma unor inundații sau furtuni, ca și pentru eliminarea efectelor acestora
- solicitarea de fonduri de la bugetul Ministerului Mediului și Apelor, pentru urgentarea executării de lucrări specifice pe râul Someș și pe alte cursuri de apă din județul Cluj, cu risc sporit de inundații
- numeroase interpelări pentru alocarea din fondul de rezervă al Guvernului sau din bugetul Ministerului Mediului și Apelor a sumelor necesare pentru securizarea depozitelor de deșeuri chimice toxice din zona Turzii, ca și a celor rămase de la fostele CAP-uri
- intervenții la organele județene, precum și la ministrul Agriculturii, pentru urgentarea achitării subvențiilor pentru producătorii de lapte și

---

⁵⁷ La cererea arhitectului Ionel Vitoc, deputatul Dan Bruidășcu s-a ocupat aproape un întreg de problema parkingului, inițind chiar și o audiență la ministrul Miron Mîtreă, în acest sens, dar și de chestiunea reorganizării circulației în municipiul Cluj-Napoca, cu accent principal pe regularizarea căilor de acces în și dinspre Feleac, pentru a elimina accidentele grave, frecvente și numeroase ce aveau loc, cu grave distrugerii și numeroase pierderi de vieți omenești. În acest din urmă sens, a organizat, la Primăria Cluj-Napoca, po dezbateri cu participarea unor specialiști locali și din Capitală. Aceste demersuri vor fi, din păcate, finalizate cu o mare întârziere, dar odată aplicate s-au dovedit extrem de utile și eficace. De atunci s-au redus simțitor accidentele, ca număr sau efecte, în perimetrul menționat.

carne, a celorlalte sume alocate ca subvenții pentru agricultorii din județul Cluj

- intervenții repetate la primul ministru, ministrul Economiei și Comerțului, pentru soluționarea, potrivit legii, a situației SC Clujana SA și a altor unități economice clujene (CUG, Tipografia Ardealul, Unirea Huedin etc.)
- sprijin pentru soluționarea, potrivit legii și intereselor angajaților, a conflictelor dintre acționarii de la SC Terapia SA și evitarea oricăror abuzuri rezultate ca urmare a intervenției unor apropiați ai cercurilor Palatelor Cotroceni și Victoria
- interpelări și intervenții ferme împotriva distrugerii de către actualii proprietari a SC Terapia SA, unitate etalon a producției de medicamente, devenită în prezent simplu depozit pentru ambalarea și distribuirea medicamentelor din import, cu consecințe grave în privința locurilor de muncă, a concedierilor repetate etc.
- semnalarea permanentă, prin comunicate, declarații politice, între-bări și interpelări, a ilegalităților, abuzurilor și furturilor comise de unii primari (Bonțida, Chinteni, Vad, Mica, Apahida, Frata, Palatca, Turda etc.), lucrători de poliție, șefi de ocoale silvice, reprezentanți ai Prefecturii sau Consiliului județean ș.a., inclusiv sesizarea PNA, a primului ministru, a procurorului general al României, a Curții de Conturi
- intervenții repetate la membrii Guvernului și Poliție pentru a stopa tăierile sălbatice și distrugerea fondului forestier, în special din zona Apusenilor, respectiv pentru alocarea de fonduri în vederea plantării de puiți
- solicitarea aplicării prevederilor Legii motoșilor și acordarea de facilități pentru deținătorii carnetelor de moș
- colaborare permanentă cu executivul Primăriei municipiului Cluj-Napoca, consilierii județeni, consilierii locali ai PRM din cadrul Consiliilor locale ale comunelor din zona de munte, Huedin, Aghireș, precum și din municipiile Dej, Gherla, Turda
- inițiativă în semnalarea, prin numeroase întrebări, interpelări, declarații politice, comunicate de presă etc., a situației de la Roșia Montană, solicitarea inițierii de către Grupul parlamentar PRM a Moțiunii simple și susținerea tuturor celorlalte forme de protest ulterioare
- intervenție la ministrul Sănătății, ministrul Finanțelor Publice și primul ministru pentru obținerea de fonduri pentru persoane aflate într-o stare

gravă a sănătății lor (ex. Dan Mihai CHIRVAI - cca 300 milioane lei anual)

- intervenție pentru recuperarea fondurilor Fundației Emanuil GOJDU de la Budapesta, restituirea fondurilor arhivistice aflate pe teritoriul Ungariei și Austriei, precum și pentru acordarea de drepturi bănești persoanelor refugiate în timpul regimului horthyst de ocupație.
- intervenție în sprijinul pensionarilor militari, al veteranilor de război, al persoanelor care dețin titlul științific de doctor, al persoanelor persecutate în timpul regimurilor de ocupație horthystă și al celui de dictatură comunistă, pentru obținerea de compensații, majorări sau recalculări ale pensiilor lor
- intervenție pe linie parlamentară în sprijinul persoanelor fizice și juridice îndreptățite a li se restitui terenuri, păduri sau imobile
- intervenții pe linie parlamentară pentru eliminarea unor erori judiciare sau rejudecarea unor cauze privind drepturi materiale sau evitarea unor abuzuri
- sprijin acordat ziaristilor clujeni sancționați în urma intervenției abuzive a prefectului județului Cluj
- intervenții pe linie parlamentară pentru acordarea de ajutoare sociale și rezolvarea unor cazuri sociale deosebite
- cărți pentru elevii premianți: 256 milioane lei, din care 136 milioane lei în 2004 (940 de elevi din județul Cluj au primit cărți de premii); peste 75% din fonduri din surse personale
- asigurarea fondurilor necesare deplasării la specializare (în 2001 și 2002) în Danemarca a 30 de angajați ai Primăriei municipiului Cluj-Napoca
- a obținut fondurile necesare organizării în Danemarca a unei specializări pe probleme de administrație pentru 31 de consilieri județeni și locali, primari și viceprimari, în majoritatea lor membri ai PRM, din județul Cluj, fiind singura inițiativă, de acest fel, la nivelul județului Cluj din partea parlamentarilor

Valoarea totală a donațiilor: cca 10,5 miliarde lei (din surse externe peste 95%, locale și din venituri proprii).

Capitolul 3. Munca de traducere

3.1. Din literatura universală

Înainte de 1989, pentru că boala traducerilor este veche, Dan BRUDAȘCU a tradus și publicat, în marea majoritate a situațiilor, poezie din lirica universală, având, în acest sens, texte apărute în revista *Echinox*, dar și în alte publicații ale vremii, precum și proză. Un asemenea text a apărut în revista *Steaua*, undeva la orizontul anilor '71 – '72.⁵⁸

Dan BRUDAȘCU a tradus, până în momentul de față, poeme, piese de teatru, proză, studii, articole și alte genuri literare, aparținând unui număr de peste 900 de poeți și scriitori din întreaga lume. Textele pe care le-a tradus au fost din limbile engleză, franceză, rusă, italiană și, foarte puțin, din limba spaniolă.

După 1989, a extins această activitate de traducere, în sensul că a consacrat o mai mare atenție poeziei, dar nu numai acesteia.

În afară de poezie, a tradus în limba română o cuvântare cu tematică religioasă, intitulată *Drumul crucii*, prezentată de ilustrul teolog și om de cultură Dumitru STĂNILOAIIE la o mănăstire din Marea Britanie, pe care a regăsit-o într-o publicație nord-americană, la începutul anilor '90.

O intensă activitate de traduceri a susținut, îndeosebi în paginile revistei *Poesis* de la Satu Mare, dar și în alte publicații din epocă.⁵⁹

---

58 Înainte de 1989 a publicat într-o perioadă, aproape lună de lună, în revista *Astra*, în general umor, literatură umoristică (profilul revistei fiind de așa natură încât s-a stabilit că, pentru a crește impactul cu publicației la cititori să se publice rubrică de umor, în care Dan BRUDAȘCU avut foarte serioase și foarte diverse traduceri, marea lor majoritate din fosta literatură rusă și sovietică). Ulterior a tradus și a adunat sub copertile unui volum această proză umoristică. A publicat, evident, și alte traduceri de literatură engleză, anglo-saxonă, americană, de literatură franceză. Foarte multe dintre acestea nu le-a mai publicat în volum, ele rămânând între copertile cărților publicației.

59 Atât în cele binecunoscute și deja consacrate: *Tribuna*, *Steaua Transilvania*, *Ramuri* etc., cât și în paginile unor publicații noi, în mare majoritate cu tiraje mici și existență efemeră.

În afară de traduceri de texte literare, a tradus și o serie de articole, consacrate diverselor evenimente întâmplate pe glob, într-o perioadă foarte apropiată de momentul respectiv.

A susținut, tot pe baza consultării unor publicații din zonă, o serie de seriale, unul dintre ele consacrate, spre exemplu, sectelor religioase, înainte de 1989, pe care l-a republicat după 1990, întrucât modul de abordare și substanța textului nu îl făceau necitibil, redundant sau inutil ca informație și mod de tratare, în perioada respectivă.

A consacrat, de asemenea, un serial care a apărut în serialul *Adevărul de Cluj* unui eveniment extraordinar de important: cazul *Watergate*.⁶⁰

De asemenea, în ultima perioadă, a consacrat o atenție deosebită traducerii și alcătuirii de antologii. O bună parte dintre antologiile sale au fost consacrate literaturii coreene, domeniu de cultură și civilizație cu care a intrat în contact în perioada în care lucra în Primăria municipiului Cluj-Napoca și coordona Departamentul de relații internaționale.

A consacrat o muncă destul de substanțială, ca traducător, date fiind foarte bunele sale relații cu fostul ambasador al Indiei la București, Rajiv Dogra, un sensibil romancier și nuvelist, apariției unei antologii de proză scurtă și a unei de poezie indiană.⁶¹

A mai publicat o antologie de poezie sud-africană⁶², o antologie a poezilor arabi din toate țările arabe⁶³, o antologie a poeziei iraniene⁶⁴, o antologie a poezilor din Balcani⁶⁵ și o antologie a poeziei din Algeria⁶⁶, ultima dintre acestea așteptându-și sursele financiare spre a vedea lumina tiparului.

---

60 Ulterior, a avut posibilitatea să-l cunoască pe “arhitectul” acestui caz, renumitul Charles COLSON, care a fost consilier al președintelui Nixon și care a instrumentat întreaga afacere, fapt pentru care a fost închis, iar după ieșirea din închisoare a înființat ceea ce se numește Prison Fellowship International. Dan BRUDAȘCU a avut ocazia să fie invitat la două dintre evenimentele internaționale, organizate, unul în Statele Unite ale Americii și unul în Canada, ale acestei prestigioase organizații.

61 Ambele lucrări beneficiază de prezentări extrem de măgulitoare, semnate de Rajiv Dogra, care prețuiește eforturile traducătorului, de promovare a poeziei și prozei indiene în cultura română. De altfel, Rajiv DOGRA răspunzând invitației lui Dan BRUDAȘCU, a participat la numeroase manifestări culturale la Cluj-Napoca, în special la cele consacrate lui Mihai EMINESCU, fiind prezent și cu un text în lucrarea *Eminescu în actualitate*.

62 “*Drum sud-african*”.

63 “*Pagini din poezia arabă*”.

64 “*În Golestan. Poezi iraniene din sec. XX*”.

65 “*Poezi din Balcani*”.

66 “*Pagini din poezia algeriană*”.

A publicat, însă, și traduceri de poezie din alte zone: din Africa, din America Latină, din diversele zone ale Europei, texte poetice pe care le-a adunat sub copertile a două antologii: *“Pagini de poezie universală”* și *„Meridiane lirice”*.

3.2. Din literatura română

După această prezență constantă între poeții lumii, ca cititor și admirator al poeziei, Dan BRUDAȘCU a considerat că este nevoie, dându-și seama de starea poeziei europene și mondiale, să contribuie oarecum și la ieșirea din anonim, la nivel internațional, a poeziei românești⁶⁷. De aceea a

---

67 Iată ce scrie autorul în prefața antologiei sale: “Constatând faptul că după 1989 nu s-au schimbat substanțial lucrurile în ceea ce privește receptarea în ansamblu a valorilor culturale și literare românești, în sensul editării de albume, respectiv de antologii referitoare la literatura românească, am considerat că este nevoie să intervin în acest sens, după o verificare destul de substanțială a ceea ce se întâmplase după 1990 și până la începutul noului secol și mileniu. Se poate constata că, în general, există antologii publicate în diverse limbi, dar criteriile de publicare, adeseori, sunt excesiv politice. Criteriile de selecție ale traducătorilor au fost puternic influențate de opțiunile politice, fie ale traducătorilor, fie a celor care i-au consiliat. De aceea s-a reușit să se facă antologii care nu reprezintă întreaga stare a poeziei românești dintr-o anumită perioadă de timp. S-au preferat scriitorii care făceau parte din anumite grupări, care beneficiau de agrementul diverșilor oaspeți străini, care nu cunoșteau în realitate starea lucrurilor în poezia românească a ultimilor 50 de ani. În acest sens, tocmai pentru a elimina asemenea abordări partinice și nu literare, am considerat că trebuie să realizez antologii de poezie românească, pe singurul criteriu de selecție rezonabil, acela al valorii și reprezentativității textelor respective, atât pentru poetul în cauză, cât și pentru literatura română în ansamblu ei. Am eliminat din start orice fel de receptare subordonată unor criterii de ordin estetic-literar care sunt obediente față de orientările politice ale ultimilor ani. Asemenea abordări, din păcate, caracterizează marea majoritate a antologiilor apărute după 1990, indiferent că este vorba de Marea Britanie, de statele Unite ale Americii, de Franța sau de Italia. Acest lucru este determinat, pe de altă parte, și de alte atitudini care mi s-au părut contra-productive. Au fost promovați, în general, poeți pe criterii de gașcă literară. Cineva care era prieten cu X a făcut ca textele acestuia să fie selectate într-o antologie, în schimb, alt poet, poate mai valoros decât cel pentru care s-a optat, să fie exclus, să nu își găsească locul în paginile unei antologii. Am considerat că este firesc, normal și chiar moral să i se dea posibilitatea iubitorului de poezie de pe alte meridiane să descopere el frumusețea unui text literar și nu să i-o impun eu, ca selector determinat și motivat politic. De altfel, acest lucru este o caracteristică nu numai a momentului 1990 sau a anilor imediat următori, ci persistă o asemenea abordare și o asemenea atitudine în general, atât în stabilirea unor asemenea antologii, cât, mai ales, în textele critice de exegeză literară, care sunt consacrate poeziei și literaturii românești a ultimilor ani. Această atitudine, în opinia mea, nu se diferențiază aproape cu nimic de atitudinea comisarilor politici sovietici de la începutul instaurării așa-

conceput și a realizat o antologie a poeziei române în limba engleză, *“Pagini din poezia română contemporană”*, lucrare care adună sub copertile sale aproape 200 de poezii românești, dând oportunitate, mai ales poezilor din tânăra generație, de a fi prezente într-o lucrare care s-a bucurat și se bucură de o distribuție deosebită în cadrul diverselor manifestări culturale internaționale și care se regăsește, de asemenea, la Biblioteca Congresului din Statele Unite ale Americii și la universitatea al cărei profesor onorific este - University of the District of Columbia, la Biblioteca Regală din Suedia, la Biblioteca Națională Franceză și în mai multe locuri din Anglia.

Iată ce se spune într-o recenzie despre această lucrare: *“Antologia cuprinde 185 de poeți diferiți ca vârstă, stil, școală literară, derulându-se în ordine alfabetică, acoperind aproape toate zonele țării. Unii sunt mai cunoscuți, alții mai puțin cunoscuți, iar câțiva dintre ei nu mai sunt printre noi. Selecția ilustrează, potrivit intențiilor antologatorului, evoluția poeziei românești, oferind mostre reprezentative pentru lirica ultimelor decade ale secolului XX și prima decadă a secolului al XXI-lea. Nu știm cât de mare este impactul unor astfel de eforturi individuale de exportare a poeziei noastre de azi, dar ele aduc în discuție din nou problema traducerii sistematice și organizate a literaturii române sub egida unor instituții abilitate cu resurse profesionale și financiare adecvate. Traducerile sporadice și la nivel de individ reprezintă un lucru salutar, dar insuficient, căci România este o țară bogată din punct de vedere literar și, așa cum și-a propus să demonstreze și Dan BRUDAȘCU în antologia sa, în România există poezie, o poezie ce poate sta fără inhibiții în fața lumii întregi”*.⁶⁸

Antologia *Voices of Contemporary Romanian Poets* a fost, până acum, prezentată la Târgurile internaționale de carte din Frankfurt (Germania), Milano (Italia) și Calcutta (India). De asemenea, ea a fost solicitată și difuzată în SUA, Canada, Germania, Italia, Elveția, Suedia, Marea Britanie, Franța, Israel, Coreea de Sud. Se află deja în fondurile biblio-tecilor naționale sau ale unor universități renumite din țările menționate.

“Această carte nu a rămas anonimă, deși nu pot să spun că au fost foarte mulți, aici, în țară, cei care s-au întrecut în a se referi la ea. Acest lucru se datorează faptului că, în general, scriitorii români sunt mai obișnuiți cu limba franceză decât cu limba engleză, o

---

zisului guvern de democrație populară, la 6 martie 1945. S-a schimbat culoarea, dar a rămas aceeași stare de răutate și aceeași stare de selecție pe criterii de apartenență la o orientare sau alta, la un moment dat productivă, în interes, adeseori, material și financiar pentru cei care au fost selecționați”, a declarat Dan BRUDAȘCU într-o înregistrare audio personală.

68 21 Iulie 2008 – DAN BRUDAȘCU: „VOICES OF CONTEMPORARY ROMANIAN POETS“, Editura Sedan, Cluj-Napoca, 2007 (Victoria Milescu)

limbă care li se pare unora destul de rece, de inexpresivă, afirmații pe care le fac însă în totală necunoaștință de cauză”, a afirmat Dan BRUDAȘCU ⁶⁹.

În cursul anului 1999, Dan BRUDAȘCU a contribuit substanțial la încheierea acordului de înfrățire și parteneriat dintre municipiile Cluj-Napoca (România) și Suwon (Coreea de Sud), iar în toamna aceluiași an a efectuat prima vizită oficială în Coreea de Sud, la invitația Primăriei și Consiliului Local al municipiului partener.

Ulterior, Dan BRUDAȘCU a tradus și publicat poezie, proză scurtă, roman, piese de teatru, fabule, mituri, legende etc. Coreene, în cele șapte cărți apărute până în prezent, precum și în diverse reviste literare românești. *“Mă pot mândri cu existența, până în acest moment, a șapte cărți pe care le-am tradus, din poezia, din proza și din literatura populară a acestei țări”* a continuat traducătorul ⁷⁰.

În anul 2003, la invitația sa și a conducerii Societății Culturale “Lucian Blaga”, poetul sud-coreean, KO Chang-soo, a participat la lucrările Festivalului Internațional “Lucian BLAGA”, fiindu-i conferit *“Marele Premiu Internațional de Poezie”*.

La începutul anului 2004, ca o recunoaștere a contribuției ce-și aduce la dezvoltarea legăturilor cultural-literare dintre cele două țări, Dan BRUDAȘCU a fost invitat de Korea Foundation într-o vizită de documentare în Coreea de Sud. Deoarece la acea dată era și secretarul Comisiei de politică externă a Camerei Deputaților, acesta, pe lângă numeroase și interesante întâlniri cu personalități ale vieții cultural-literare, dar și politico-diplomatice coreene, a avut întâlniri cu înalte oficialități guvernamentale și parlamentare, a susținut prelegeri și conferințe la Universitățile Hangkuk și Suwon, s-a întâlnit cu studenți și cadre universitare, a participat la Săptămâna culturii românești, organizată, la inițiativa sa, de Ambasada României la Seul și Fundația Daesan, prezentând publicului coreean, în cea mai mare (la acel moment) librărie din întreaga lume, cărțile de traduceri proprii, precum și alte lucrări beletristice românești, a donat peste 2000 de cărți unor biblioteci universitare și publice etc.

---

69 Interviu audio – înregistrări personale.

70 Ibidem.

De atunci și până în prezent a continuat legăturile cu personalități sud-coreene⁷¹, precum și cu universitari sau reprezentanți ai misiunii diplomatice a Republicii Coreea acreditați la București.

Data fiind situația deloc încurajatoare în planul traducerilor din literatură română în limba coreeană, beneficiind de sprijinul poezilor KO Chang-soo și PARK Yang-suk, Dan BRUDAȘCU a luat inițiativa realizării unei antologii a poeziei românești contemporane în coreeană, prima de acest gen apărută în țara respectivă.

Prima antologie de poezie românească tradusă în limba coreeană și engleză a apărut în Coreea de Sud, la Suwon, oraș înfrățit, în iunie 1999, cu municipiul Cluj-Napoca. „*Voices of Contemporary Romanian Poets*”, cu selecția, introducerea și traducerile în engleză realizate de profesorul Dan BRUDAȘCU, respectiv traducerea lor în coreeană, realizată de Yong-suk PARK, profesor la UBB cuprinde 76 de poeți români contemporani, respectiv 152 de poezii semnate de aceștia și traduse în limbile coreeană și engleză. Antologia cuprinde „un număr de poeți români reprezentativi pentru ultimii 35-40 de ani, realizată cu sprijinul poezilor Chang-soo KO și Yong-Suk PARK”, afirma scriitorul Dan BRUDAȘCU. În debutul volumului, Costin Ionescu, reprezentant al Ambasadei Române la Seul, adresează mesaje de felicitări pentru această primă traducere în limba coreeană a liricii contemporane românești.

Anul acesta⁷², dacă lucrurile vor merge bine – cum a ținut să sublinieze Dan BRUDAȘCU –, antologia va apărea într-o nouă ediție bilingvă, respectiv în română și coreeană, traducerile în limba coreeană fiind asigurate de către doamna Youngsuk PARK, “visiting Professor” la Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și directorul Centrului Cultural Coreean. *“Acțiunea este susținută de primăria orașului Suwon, oraș cu care Clujul este înfrățit încă din 13 iunie 1999, oraș pe care am avut posibilitatea să-l văd de două ori, cu prilejul celor trei vizite pe care le-am făcut în această țară, ca să conferențiez la Universitatea lor, la începutul lunii martie, anul 2004, când am fost invitat al Korea Foundation, una dintre instituțiile*

---

71 În acest sens, amintim și prefața, la invitarea profesorilor George FÜRST și OH, ultimul fiind și rector al Universității Naționale Changnum, la o serie de activități inițiate și găzduite de Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca, în ziua de 3 iunie 2009.

72 Este vorba de anul 2010. Așa cum s-a preconizat, antologia a apărut, în condiții grafi-ce și de o calitate excepționale.

*însărcinate cu promovarea imaginii culturale și literare a acestei țări. Am dorit să dau consistență și concretețe raporturilor de înfrățire și parteneriat stabilite între cele două municipii, de la a căror înfrățire se vor împlini în luna iunie primii 10 ani de colaborare”, a declarat Dan BRUDAȘCU*⁷³.

A tradus, de asemenea, piesa *Zidarul*, consacrată motivului Meșterul Manole, a lui Dan TĂRCHILĂ, piesă care a fost interpretată, în limba engleză, de către studenții Universității Rockford din statul New York⁷⁴.

Recent a tradus piesa lui Lucian BLAGA, *Zamolxe*. *“Am intenționat, la un moment dat, înainte de 1989, să realizez traduceri de texte care să se refere, în general, la obiceiuri și tradiții specifice neamului românesc, la mitologia românească ilustrată în teatru. În acest sens, aș mai aminti că am un proiect vechi, undeva prin sertare, care cuprinde și traduceri din opera dramatică a lui Radu Stanca.*⁷⁵

A mai tradus, însă, și alte lucrări. Spre exemplu, a tradus o carte consacrată căderii Constantinopolului, datorată unui teolog, unui prelat, respectiv arhimandritului Ioan Marin MĂLINAȘ, care trăiește în momentul de față în Austria, unde este preot romano-catolic și care *“m-a rugat, pentru a asigura cărții sale o difuzare și în mediile occidentale, să-i traduc cartea în limba engleză”*, după cum a precizat traducătorul.

A mai realizat un volum de traduceri din poeziile Hannei BOTA, o tânără scriitoare clujeană, poezii care au fost prezentate cu prilejul unei vizite pe care aceasta a făcut-o în India, la un festival internațional de poezie și la un târg mondial de carte de la Calcutta.

A tradus, însă, și o serie de articole, care au apărut în presa străină, unele dintre ele articole de specialitate în diverse domenii. A tradus sociologie, a tradus filosofie, istorie, *“am tradus o carte de matematică a unui fost coleg de liceu, care, actualmente, este profesor la Facultatea de Matematică a Universității „Babeș Bolyai”, lucru care m-a și determinat, de altfel, ca, în afara activităților propriu-zise, să asigur și baza materială pentru traduceri de calitate”, a subliniat Dan BRUDAȘCU*⁷⁶.

---

73 Interviu audio – înregistrări personale.

74 Versiunea engleză a piesei beneficiază de revizia Prof. univ. dr. Charles M. CARLTON, un extrem de activ și prezent universitar nord american, preocupat de literatura, cultura și civilizația românească.

75 Interviu audio – înregistrări personale.

76 Interviu audio – înregistrări personale.

Recent, respectiv la sfârșitul anului 2010, Dan BRUDAȘCU a luat decizia traducerii în engleză și publicării de volume bilingve (româno-engleze) din creația poetică românească de azi, pentru a ajuta la popularizarea, în spațiul anglo-saxon, dar nu numai, a poeziei românești de azi⁷⁷.

Se mai impune să semnalăm faptul că, în ultimii 14 ani, Dan BRUDAȘCU a trudit la realizarea a patru dicționare de specialitate, două englez-român și român-englez pentru juriști, unul pentru economiști, oameni de afaceri și finanțiști și unul, mai recent, pentru personalul medical, acesta din urmă având în vedere exodul îngrijorător care se constată mai ales în rândul lucrătorilor din domeniul medical⁷⁸. *“Motivul pentru care am făcut aceste eforturi a fost și cel didactic, pentru că am pus la dispoziția studenților mei un material util, care să le permită traducerea și interpretarea unor texte de strictă specialitate, dar și pentru a-i pregăti în carierele lor viitoare, întrucât foarte mulți români vorbesc cu multă ușurință limba engleză, dar atunci când este vorba de domeniul de strictă specialitate, după câte o conversație cu vorbitori nativi acușă serioase dureri de mușchi”*, a declarat acesta.⁷⁹

Dictionarul român – englez pentru economiști, manageri și oameni de afaceri se adresează, în special, economiștilor, managerilor și oamenilor de afaceri. Totodată, el poate deveni un instrument de lucru esențial pentru specialiști și experți, personalul diplomatic și de la misiunile economice, reprezentanții români în instituții și organisme internaționale, studenți și cadre universitare, inclusiv de la specializările relații internaționale, drept, studii europene, administrație publică, precum și pentru traducători, interpreți și traducători din instituții publice și private, reprezentanți PR ai firmelor cu activitate economică

---

⁷⁷ El a inițiat, în acest sens, o așa zisă *Series of contemporary Romanian Poets*. Până în acest moment au apărut sau s-au finalizat traduceri la volumele: Mihail Tănase, *Amurg, Twilight*, Ion Cristofor, *Geamantanul de sticlă/The glass suitcase* și Vasile Mic, *Poezii alese/Selected poems*, la Editura SEDAN din Cluj-Napoca. Proiectul prevede, în anul 2011 și în cei viitori, apariția și a altor volume bilingve similare.

⁷⁸În cursul anului 2011, până la data la care Dan BRUDAȘCU va serba 60 de ani de viață, va apare un **dicționar englez-român de termeni religioși** – premieră absolută în domeniul lexicografiei românești. Tot până la data respectivă se preconizează apariția unei traduceri în română a unei cărți intitulate „Islamul și Creștinismul”, lucrare ce oferă o serie de date care clarifică multe dintre cauzele disputelor, nu doar doctrinare, dintre cele două mari religii ale lumii contemporane.

⁷⁹ Ibidem.

și de comerț exterior. Dicționarul conține, însă, pentru a fi deplin util celor care sunt implicați în economia de piață, precum și celorlalte categorii de beneficiari potențiali, cărora le este destinat, peste 75.000 de termeni, expresii și cuvinte specifice pentru următoarele domenii de activitate: advertising și publicitate, agricultură, automatică, bănci, botanică, bursă, chimie, cibernetică, comerț, comerț exterior și relații economice internaționale, contabilitate, construcții, corespondență comercială, drept și științe juridice, finanțe, fizică, economie agrară, industrii, marketing, management, matematică, statistică, tehnică și științele tehnice, tehnologie, transporturi, zoologie.

În altă ordine de idei, Dan BRUDAȘCU a tradus și texte religioase pentru diverse simpozioane, pentru manifestări de gen; nu s-a dat, cu alte cuvinte, în lături de a traduce orice text care considera că are un mesaj științific sau cultural, important pentru publicarea în volum sau pentru a fi prezentat la diversele evenimente, reprezentând o poziție românească distinctă și coerentă în raport cu tematica abordată sau în dialogurile internaționale la care participau autorii lor.

A mai tradus o densă carte de literatură comparată, datorată profesorului universitar Michael IMPEY⁸⁰, o carte care se intitulează *Mărturii de după gratii. Experiențe române și italiene*, și care se referă la literatura de închisoare, din spațiul italian și din spațiul românesc, respectiv din ventennio-ul fascist și din perioada primilor 20 de ani ai regimului comunist din România. Lucrarea consacrată literaturii

---

80Profesorul Michael H. IMPEY, de la University of Kentucky, Lexington (USA), este, din păcate mai puțin cunoscut, în afara cercurilor elitei literare din România, deși el este, fără îndoială, unul dintre cei mai importanți exponenți ai studiilor românești din Statele Unite și din întreaga lume. În anul 1996 el a susținut, la Facultatea de Litere a Universității „Babes-Bolyai”, comunicarea intitulată *Letters and memoirs from prison Italy* (1923-1945), **România** (1945-1989). Din sâmburele comunicării de atunci, precizează prof. univ. dr. Mircea BORCILĂ, prefațatorul lucrării, a crescut în tot acest deceniu, printr-o colaborare transoceanică cu Dan BRUDAȘCU, o carte monumentală, profund revelatoare și adevărată, ce se deschide, acum, uimirii și recunoștinței noastre. După audierea unei conferințe, prezentată de profesorul Michael Impey la Facultatea de Litere, Dan BRUDAȘCU a purtat cu acesta o discuție, sugerându-i extinderea capitolului consacrat literaturii de închisoare din România. Ulterior, vreme de aproape 10 ani, cum precizează și autorul, Dan BRUDAȘCU a acordat profesorului IMPEY ajutor la crearea acestei opere. În acest sens, i-a furnizat cărți și informații bibliografice și a organizat întâlniri ale acestuia cu supraviețuitori ai gulagului românesc.

carcerale din Italia ventennio-ului fascist și a celor două decenii de regim comunist, respectiv perioadei 1948-1968, este, până în prezent, cel mai profund studiu comparat apărut în literatura universală. *“Mă bucură foarte mult apariția acestei cărți, considerată, pe drept, cea mai substanțială lucrare de literatură comparată apărută după 1990; sunt, oarecum, și autorul moral al acestei cărți”*, a afirmat Dan BRUDAȘCU ⁸¹.

---

81 Interviu audio – înregistrări personale.

Capitolul 4.

Dan BRUDAȘCU - Editor, eseist, îngrijitor de ediții

În anul 1997, Dan BRUDAȘCU s-a decis să înființeze o editură proprie, atât pentru editarea cărților personale, cât și pentru a face posibilă reapariția unor cărți a căror lectură a apreciat-o întotdeauna ca fiind benefică, în opinia dânsului, acestea oferind o informație utilă, dar și o bună lecție pentru cititorii contemporani, pentru politicienii con-temporani și nu în ultimul rând, pentru ziaristii de astăzi. „Se constată, fără niciun fel de tentativă de jignire a celor care practică această meserie, că există foarte multă lipsă de lectură, foarte mulți dintre cei care practică jurnalismul neavând încă destul de bine conștientizată obligația pe care, ca ziarist, o au față de cititori. De aici și superfi-cialitatea textelor, modul aproape mercenar în care sunt slujite anumite interese conjuncturale, politice, economice ș.a.m.d. Or, în literatura clasică românească, sunt o serie de exemple, care, dacă ar fi cunoscute de cei în cauză, ar contribui, cred eu, substanțial, la o altă percepție a rolului și rostului jurnalistului în societatea contemporană”, a ținut să sublinieze editorul.⁸²

Ca editor, Dan BRUDAȘCU a continuat aceeași abordare ca în activitatea de traducător, în sensul lipsei partizanatului, respectiv de a nu orienta activitatea pe o unică direcție. De aceea, în cei aproape 11 ani de activitate, editura pe care o conduce a editat deopotrivă propriile cărți, dar și cărți ale altor persoane, atât din țară, cât și din străinătate.⁸³

A publicat, de asemenea, o serie de cărți de poezie, o serie de lucrări și studii de specialitate ale unor universitari, ale unor profesori, din diverse centre culturale, universitare și de altă natură ale țării.

Totodată, în calitate de editor, Dan BRUDAȘCU a avut în ve-dere, în primul rând, oportunitatea de a tipări pentru public o carte mai ieftină, de calitate. Calitatea se înțelege aici prin calitatea textului, a scri-iturii, dar și prin

---

82 Interviu audio – înregistrări personale.

83 Amintesc, în aceste sens, apariția unei cărți a unui scriitor, teolog remarcabil, Ioan Marin MĂLINAȘ, care trăiește și muncește în apropierea capitalei Austriei. De asemenea, a tradus și a publicat cărți ale unor scriitori din Coreea de Sud, cartea profesorului Michael IMPEY de la Universitatea Lexington din statul Kentucky din Statele Unite ale Americii.

calitatea execuției lucrării tipografice. *“De aceea, se poate spune că ceea ce am reușit să fac a fost de a aduce celor interesați o serie de lucrări sau teme extrem de incitante, atrăgătoare, necesare pentru lărgirea orizontului lor cultural, pentru extinderea oportunităților de lectură și, mai ales, pentru a asigura o bună și plăcută petrecere a timpului liber”*, a precizat acesta.⁸⁴

A publicat, așa cum am spus, cărți de informație generală, studii, articole.

A publicat, totodată, și suporturi de cursuri universitare ale unor profesori de la universitățile din Cluj-Napoca, de medicină în mod deosebit, de matematică, de istorie, dar a tipărit, în egală măsură, și cărți dedicate tineretului și copiilor. *“Am pornit în acest demers al meu de la o constatare extrem de actuală și, în același timp, în opinia mea, foarte gravă. În momentul de față, producția de carte destinată copiilor este, în primul rând, extrem de săracă, în ceea ce privește diversitatea titlurilor, și cultivă, la fel ca întreaga mass-medie, violențe în general. Dacă te uiți la televiziune, vei constata că bătaia de toate felurile și prin toate mijloacele este preponderentă, de aici și o anumită atitudine, o anumită reacție violentă în rândurile copiilor, începând cu vârste foarte fragede. Lipssește din lectura copilului de astăzi sau a viitorului intelectual o bună parte din literatura clasică, specifică vârstei, care deschide orizontul, dă posibilitatea unei mai bune cunoașteri a unor fapte de cultură, a unor legende, a unor aspecte care înfrumusețează copilăria și îi dau o altă dimensiune, scotând-o de sub influența, nefastă, în opinia mea, a violenței, a trivialului, a vulgarității, pentru că, cel puțin televiziunile, dar în bună măsură și radioul, nu reușesc să-și depășească statutul de promotori și de vectori ai unor valori care se apropie de vulgaritate și de superficialitate intelectuală”*, a ținut să pecizeze editorul.⁸⁵

De aceea, activitatea editorială pe care a urmărit-o a încercat să suplinească o asemenea lipsă de texte destinată tinerei generații. *„Nu-mi doresc o îndoctrinare de o anumită dimensiune, de o anumită orientare ideologică. Singurul meu obiectiv este acela al sporirii șanselor de cultură autentică, pentru cei care sunt la începutul procesului, lung și greu, de formare a lor”*, a continuat acesta.⁸⁶ De aceea, a și publicat, a și tradus, și textele altor persoane legate de povești, povestiri, legende – din Orientul Înepărtat, din Evul Mediu, *“pentru că, dacă vă veți uita la oferta de lectură a altor edituri, din păcate, asemenea subiecte lipsesc sau sunt tratate cu o*

---

84 Interviu audio – înregistrări personale.

85 Ibidem.

86 Ibidem.

superficialitate îngrijorătoare sau dintr-o perspectivă exclusiv economică, de profit financiar”, a adăugat Dan BRUDAȘCU.⁸⁷

În ceea ce privește această activitate, Dan BRUDAȘCU a completat-o și cu aceea de îngrijitor de ediții și de republicare a unor cărți care i s-au părut esențiale pentru a fi cunoscute de tinerele generații, pentru că „ele oferă puncte de vedere consistente, în marea majoritate obiective, nepărtinitoare, neinfluențate de conjuncturi care să conducă spre ideea partizanatului pe orice dimensiune a acestuia”, a afirmat scriitorul⁸⁸.

A avut în vedere readucerea în atenția publicului tânăr, a noilor generații, a unor lucrări clasice, extrem de importante pentru stadiul pe care aceștia îl parcurg. În acest sens, a realizat un volum care se numește *Ideea națională*, între copertile căruia a adunat toate discursurile ținute de Octavian GOGA în fața tineretului, cu alte diverse ocazii publice sau politice, precum și la o serie de instituții academice și universitare, inclusiv discursuri sub cupola Academiei Române.

A reeditat o carte, pe care, în opinia dânsului, ar fi bine să o cunoască și cei care studiază jurnalismul. Este vorba despre *“Aceeși luptă: Budapesta-București”*, carte publicată de Octavian GOGA în anii '30 și care aduna articole pe care el le încredințase presei vremii, în care abordează o serie de aspecte foarte importante legate de viața politică. *“De ce consider că ea este important să fie cunoscută de către ziaristi? În primul rând datorită eleganței exprimării. Octavian GOGA, deși privește lucrurile, de multe ori, de pe poziții partinice, de pe poziții oarecum interesate, niciodată nu recurge la un limbaj suburban. Niciodată nu pronunță acuzații mișterabile la adresa adversarilor, niciodată nu recurge la un limbaj care să-l descalifice pe el, ca om, nu pe cel la care se referă. Mai mult decât atât, el oferă un argument extraordinar de elocvent de analiză politică, lucru care ar fi extrem de util astăzi, deopotrivă ziaristilor, acelor care se întitulează pompos ca fiind comentatori politici, dar și oamenilor politici”*, declară BRUDAȘCU.⁸⁹

În aceeași ordine de idei, în prefața acelei lucrări, acesta spune că dacă textele din această carte a lui Octavian GOGA ar fi fost cunoscute de oamenii politici la începutul anilor '90, cu certitudine multe dintre erorile grave care au mutilat chipul României post-decembriste nu s-ar mai fi produs, pentru că ea ar fi fost un memento și un avertisment extrem de

---

87 Interviu audio - înregistrări personale.

88 Interviu audio - înregistrări personale.

89 Ibidem.

sever în legătură cu responsabilitatea pe care și-o asumă cel care intră în arena politică și se dorește purtător de cuvânt al intereselor națiunii și al comunităților din statul românesc pe perioade mai lungi sau mai scurte din cariera sa.

A publicat, dar a și reeditat și a rearanjat textul. Lucrările acestea sunt publicate într-o anumită perioadă de timp, atunci când erau valabile anumite reguli de scriere, punctuație, de ortoepie și gramaticale, acceptate, desigur, de Forul Academic Național. Acest limbaj a suferit, între timp, o serie de modificări, o serie de cuvinte devenind greoaie, o serie de expresii nemaigăsindu-se în limbajul curent al culturii de astăzi. *“E o practică pe care o întâlniți în întreaga activitate editorială și în alte țări ale lumii. O să fiți surprinși să citiți textele lui SHAKESPEARE, spre exemplu, într-un limbaj al secolului XX și nu în limbajul secolului XVI – XVII, când ele au fost scrise”,* a afirmat BRUDAȘCU.⁹⁰

Pe aceleași considerente, a avut în vedere cărți deosebit de interesante, care se numesc *Țara noastră* sau *Începuturile vieții romane la gurile Dunării*, datorată istoricului Vasile PÂRVAN. *“Am republicat această carte pentru că are o decență cu totul și cu totul excepțională în abordarea unor probleme care privesc nerecunoașterea noastră drept continuatori ai culturii romane în spațiul în care trăim. Au fost foarte mulți detractori ai poporului român, pe care, cu o decență rară, pe care nu o întâlnim, din păcate, astăzi, nici în rândul cercetătorilor și cu atât mai puțin al oamenilor politici. Vasile PÂRVAN contestă, combate falsitatea acelor afirmații, contrare adevărului, dar fără să jignească pe nimeni. Acest lucru este foarte rar, este o situație extrem de nobilă să reușești asemenea polemică, fără a-ți ataca adversarul și fără a-l nimici prin pseudo-formule, de multe ori zgomotoase, dar fără impact și fără substanță ideatică. Această reeditare am făcut-o pentru că am vrut să fie o carte care să se adreseze tinerei generații, care are nevoie să cunoască punctele de vedere pertinente, științifice, bazate pe rezultatele unei munci de cercetare asidue în siturile arheologice din Dobrogea și din alte zone ale spațiului locuit de români astăzi”,* a declarat acesta.⁹¹

A tradus o carte și a reeditat o alta, în sensul corecțiilor de limbaj, spre exemplu, a lui FERENCZY György, care se numește *Golgota Transilvaniei*. *“Din păcate, există încă, în rândul ziaristilor, o serie de indivizi care au apreciat că un asemenea demers pe care l-am făcut ar fi avut mai degrabă conotații ideologizante, decât un demers științific. Țin să-i contrazic substanțial în acest sens, pentru că interesul meu în această direcție nu a însemnat nicidecum intenția de a mă război cu cineva, ci de a pune la*

---

90 Interviu audio – înregistrări personale.

91 Ibidem.

dispoziția publicului românesc de astăzi un punct de vedere al unui ungur despre evenimente care au produs multă suferință și dramă în România în perioada interbelică”, a conchis BRUDAȘCU .⁹² Acest Ferenczy György este un personaj cu un destin dramatic, care a fost martor la foarte multe dintre atrocitățile produse de propriii săi conaționali, dar a avut curajul să le facă publice, să le aducă la cunoștința opiniei publice, în felul acesta obligând lumea să nu mai admită, în perspectivă, niciun fel de trecere sub tăcere a unor asemenea evenimente extrem de grave, așa cum au fost cele la care am făcut referire.

În anul 2000, în colaborare cu arhitectul Virgil SALVANU, a reeditat și tradus, după versiunea maghiară, încă o carte referitoare la Transilvania, extrem de importantă, intitulată *Ungaria revizionistă* și aparținând celui mai mare penalist din științele juridice maghiare. Este vorba despre FENYES Samu, un om care și-a trăit drama în perioada interbelică, dramă cauzată intelectualității progresiste în Ungaria, dar care a avut curajul, prin articolele sale, publicate inclusiv în ziarul său de la București, intitulat *Noii unguri*, să spună adevăruri extrem de dureroase, referitoare la implicare autorităților statului vecin, la alocarea unor sume imense pentru activitatea revizionistă, promovată de către autoritățile maghiare. “*Aș vrea să se înțeleagă și în acest caz că demersul pe care l-am făcut are conotații exclusiv științifice. Doream să aduc în atenția opiniei publice, într-o perioadă de intensă activitate naționalistă sau extremistă, atât de partea română, cât și de partea maghiară. Voiam, în această dispută, să mă implic din punctul de vedere al țării afectate. N-am fost niciodată contestat. Această carte, Ungaria revizionistă, a scris-o un reprezentant al etniei maghiare, respectiv juristul Fenyes Samu*”, a subliniat editorul.⁹³

În interesul școlărilor, al celor care studiază literatura română și poezia secolului XX, Dan BRUDAȘCU a reeditat o carte de poezii, *Poezii alese*, a lui Octavian GOGA. Este vorba despre volumul apărut în 1943, cu prilejul comemorării primilor cinci ani de eternitate a “poetului pătimirii noastre”. “*Cartea mi s-a părut extrem de bine lucrată ce către cei care au realizat-o, respectiv poetul Dimitrie CIUREZU și Veturia GOGA, văduva poetului dispărut. Cartea cuprindea acele texte fundamentale din volumele antume și postume, pe care le-a publicat Octavian GOGA. Desigur că am însoțit acest volum de o serie de considerații critice referitoare la opera sa și la activitatea sa, precum și de un aparat bio-bibliografic extrem de util deopotrivă elevilor, studenților, profesorilor, tuturor acelorora care doresc să-și*

---

92 Interviu audio – înregistrări personale.

93 Ibidem.

lărgescă nivelul de cunoaștere a creației personale a lui Octavian GOGA”, a afirmat Dan BRUDAȘCU.⁹⁴

Nu se poate numi ediție îngrijită, deoarece nu este vorba despre un volum publicat anterior, ci despre un volum gândit și realizat de Dan BRUDAȘCU. Este vorba de primul volum de traduceri realizate de Octavian GOGA, din literatura universală, care include textele poetice traduse de el, începând cu 1901–1902 și până în 1934, la publicarea *Tra-gediei omului*, texte care definesc personalitatea sa, apetitul său extra-ordinar pentru lectură, pentru cunoașterea literaturii din alte spații. El face opera de pionierat în câteva domenii, de exemplu, situându-se între traducătorii remarcabili de poezie japoneză și de poezie elvețiană, în ultimul caz fiind vorba despre un lucru care nu era cunoscut nici măcar celor care s-au învrednicit să scrie cărți de tip monografic despre Octavian GOGA.

A adus, de asemenea, o serie de corecții în legătură identitatea sau cu opera unora dintre cei pe care Octavian GOGA i-a tradus, fapt pentru care a însoțit fiecare text cu note bio-bibliografice ale autorilor respectivi și ale considerațiilor pe care GOGA le-a exprimat față de opera celor traduși.

4.1. Octavian GOGA și Francmasoneria

Octavian GOGA și Francmasoneria este o lucrare, voit polemică, despre momente necunoscute, insuficient cunoscute sau eronat prezentate privind viața lui Octavian GOGA. Cartea este structurată pe următoarele capitole: Prefață; Avertisment; Octavian GOGA – un poet maudit?; sau poetul sub trei dictaturi (literare ale lui T. MAIORESCU, M. BENIUC și I.D. BĂLAN); Traectoria unei existențe – În legatură cu numele primit la naștere; Originea sa sud-dunareană?; Președinte al Societății Mica de la Brad; Octavian GOGA și Clujul universitar; Octavian GOGA la Academia Română; Octavian GOGA și Francmasoneria; Otrăvit din ordinul lui Carol al II-lea; Miscellanea – Moștenirea GOGA; Câteva precizări; Anexe Oferta de donație; Act de donație.

Lucrarea își propune, printr-o abordare critică, declarat agresivă și polemică, să elimine numeroasele poncife, inexactități, etichetări, lacune (voite sau nu), precum și abordarea de pe poziții partizane sau partinice, a

---

94 Interviu audio – înregistrări personale.

unei viziuni nedrepte, procustiene asupra operei literare a lui Octavian GOGA.

„Putem zice că abia acum, în 2007, GOGA și-a găsit „scriitorul de merit și talent”, care să-i zăugrăvească, nu doar „călduros și frumos”, ci cât mai aproape de adevărul și complexitatea realității - chipul – și anume, pe Dan BRUDAȘCU”⁹⁵.

4.2. GOGA și criticii săi

GOGA și criticii săi, prezintă un amplu studiu de poetică aplicată, dedicat operei unuia dintre poeții români reprezentativi, în înțelegerea căreia s-au manifestat, de-a lungul timpului, puncte de vedere foarte diverse. Cartea are, practic, cinci părți distincte: I Preliminarii; II Introducere; III Debutul editorial al lui Octavian GOGA – Poezii, 1905. Receptarea artei sale poetice în presa literară; IV Curente și tendințe literare. Revendicări; V- Poezie și atitudine. „Cei care n-au avut încă ocazia să răsfoiască *GOGA și criticii săi* e bine să știe că aceasta este ceea ce numim *o carte bună* – cu un cuprins nu numai pur informativ, ci și foarte agreabil. Este drept că satisface exigențele unui studiu științific (minus aparatul critic), dar aceasta nu știrbește nimic din efectul deconectant al lecturii. Câte-un vârf de cuțit de maliție (nu mai des, ca medie, decât din cinci în cinci pagini) susține interesul lectorului. Cu toată distinsa înțepătură, o frază cum este: *Considerăm [...] că, pentru a putea formula judecăți credibile, nu numai categorice [...] GOGA trebuie citit, nu doar citat [...]* încălzește atmosfera și, curios, nu distonează cu sobrietatea în care se încheie: *el [GOGA] trebuie văzut în context european, nu doar într-unul de provincie (geografică și literară), pentru că numai în felul acesta opțiunile lui estetice capătă un înțeles mai apropiat de motivarea lor originară*”⁹⁶.

4.3. Degetele timpului

Abia după 30 de ani, după ce a trudit la cărțile altora și la promovarea culturii române în plan editorial și diplomatic, publică o carte de poezii proprii, *Degetele timpului*, adunate din revistele și antologiile unde

---

95 prof. dr. Adrian Botez, Revista literară “O carte pe zi”.

96 Angela-Monica Jucan - **Criticii lui GOGA – în etaje expozitive**, revista online "Monitor cultural" din 5 martie 2009.

acestea au apărut inițial. Cartea este însă omogenă, ilustrând un lucru caracteristic autorului – consecvența. Acesta este egal cu sine însuși, de-a lungul anilor, provocărilor etc. Se spune într-o recenzie “Deși multe dintre poezii sunt inspirate de evenimente aparținând unor varii medii și situații, față de care autorul are o poziție de martor sensibil, ele păstrează aceeași linie, oarecum lipsită de spectaculozitate, de stridențe, de efecte căutate cu orice preț. Vitalitatea lor e întreținută de folosirea cu predilecție a unui retorism ce are în vedere latura etică, evidentă mai ales în finalurile conclusive, cu morală subiacentă. Poezia lui Dan BRUDAȘCU este una de echilibru, de constanță a sentimentelor, a judecăților de valoare în plan personal și colectiv. Nu vom întâlni mari sfâșieri, tragedii, accidente sufletești, catastrofe, ci o stare de un dramatism amânat, un dramatism care e conștientizat și astfel bine gestionat, încât să nu bulverseze, asemenea unui râu în undele cărui colcăie presupuse sirene, dar e dirijat spre marea cea mare și primitoare, spre a nu inunda orașul și a-i surpa vechile edificii. Poezia de dragoste este aproape pudibondă, poetului repugnându-i lamentațiile romantice, oftatul etc., preferând să tacă atunci când apar la orizont «luziile pierdute», refugiindu-se în sine, cu o anume demnitate a melancoliei. Discursul general este unul meditativ-reflexiv, starea frecvent invocată fiind cea de neadaptat, atât la lumea satului natal, care s-a schimbat cu trecerea timpului, refuzându-i întoarcerea, cât și la lumea citadină, zgomotoasă, vulgară, falsă, unde «totul e de plastic», și aici invocându-se ravagiile timpului milenarist. Întreaga materie lirică se aglutinează în jurul acestui «timp obosit», al prezentului, care determină ofilirea, dezagregarea fizică și psihică. „*Timpul a obosit/ respiră greoi, anevoie/ și scoate pe nări fujioare de vânt/ are ochii roșii și absenți/ pară a încetat să mai curgă*“ (...). Cu totul remarcabilă este poezia ce dă titlul cărții, Degetele timpului, parabolă a dez-umanizării ființei noastre: „*Cineva spunea că timpul are/ cinci degete/ două urechi/ doi ochi/ și o gură/ ca să tacă mereu/ să se prefacă adesea/ că nu aude și nu vede/ ceea ce noi numim trecut sau viitor./ pentru el aceste convenții/ nu înseamnă nimic. Absolut nimic. El nu are memorie/ și fiecare clipă/ rămâne un reper/ oarecare suspendat în neant.*“ *Degetele timpului nu sunt degete* puse pe rană să vindece, ci acelea care acoperă ororile făcute tot de el”⁹⁷.

În linii mari, acestea ar fi câteva dintre considerațiile activității pe care Dan BRUDAȘCU a desfășurat-o și o desfășoară în calitate de editor și în calitate de îngrijitor de ediții. Sunt lucruri care sunt în derulare, pentru că

---

97 Victoria MILESCU, Revista SUD, nr. 5/ 2009.

această activitate nu intenționează să o oprească aici.”Mă ghidez, după cum spuneam, după criterii de strictă utilitate, nu numai de lectură, ci și de pregătire și de nevoia de a readuce în atenția opiniei publice a acelor texte care ar putea să contribuie în mod cert și în mod negăunos, nezgomotos la o anumită orientare de raționalitate la o anumită atitudine nouă, pozitivă, a cititorilor de astăzi față de realități sociale, economice sau politice, pentru că, de multe ori, aceste învățăminte par să fie cu totul ieșite din atenția celor care ar avea responsabilitatea să producă educația tinerei generații, a oamenilor de astăzi, spre anumite valori incontestabile și corecte”, a încheiat Dan BRUDAȘCU.⁹⁸

---

98 Interviu audio – înregistrări personale.

Capitolul 5.

Dan BRUDAȘCU – ziarist

Începând din 1968, când a apărut primul text semnat de el, respectiv un interviu cu scriitorul de science fiction Mircea Oprea, în revista *ABC* a liceului “Ady-Șincal” din Cluj–Napoca, urmat, apoi, de texte pe care le-a semnat într-o serie de publicații locale, respectiv în ziarul *Făclia*, în revista *Echinox*, în revista *Napoca Universitară*, precum și, ulterior, în alte ziare și publicații centrale, Dan BRUDAȘCU a ales calea ziaristicii.

În același timp, acesta se consideră, în continuare, mai degrabă ziarist, pentru că a publicat o serie de texte, având în vedere recenziile de carte scrise, interviurile cu personalități, eseuri, articole pe diverse teme de istorie, istorie literară și critică literară în publicații diverse.

Dacă ar fi o contabilizare oarecare, cred că, până în momentul de față, Dan BRUDAȘCU a risipit în publicații din țară și din străinătate în jur de 2700 de astfel de texte. Activitatea sa de ziarist a fost relativ sporadică până în 1990, a cuprins articole, a publicat o perioadă de timp, în vremea studiilor studentești, aproape săptămânal, articole pe teme diverse, în general sociale, în ziarul *Făclia*. Tot în perioada studentască, acesta a desfășurat o susținută activitate de reporter pentru postul de radio Cluj, colaborând, desigur, cu cei care conduceau, în acea perioadă, postul de radio și respectiv secția de cultură a acestei prestigioase instituții media transilvane.

După 1990, activitatea de ziarist a căpătat și un statut oficial, întrucât în februarie 1990, acesta a participat la un concurs pentru ocuparea unui loc de redactor la postul de radio Cluj. Din numărul candidaților, care a fost destul de substanțial, BRUDAȘCU s-a clasat, împreună cu un alt competitor, pe locul întâi, fiind angajat al postului de radio și coordonând sau realizând materiale, în principal pentru rubrica de cultură și pentru rubrica religioasă a acestui post de radio.

Paralel cu această activitate, din 1991, BRUDAȘCU a fost și reporter de televiziune la același post, care, atunci, nu avea separate cele două tipuri de activități.

Tot după 1990, acesta a reluat activitatea de colaborări la diverse publicații, fiind prezent cu zeci de pseudonime, la ziarele care au apărut în Cluj–Napoca și nu numai – în Brașov, București, Satu Mare, Baia Mare și alte zone ale Transilvaniei.

De asemenea, tot după 1990, Dan BRUDAȘCU a publicat în diverse publicații, din afara granițelor țării, texte care reflectă puncte de vedere față de evenimente social-politice sau față de evenimente, comemorări, aniversări culturale, literare, ale unor personalități care au marcat destinul cultural al poporului român.

Ca ziarist, după cum acesta declară, n-a fost niciodată în slujba vreunei puteri politice sau grupări politice. A respins, considerând că este sub demnitatea sa, să-și pună condeiu în slujba cuiva anume, pentru că n-a dorit niciodată să fie un fel de mercenar în mass-media, pentru valori politice în care nu crede.

Pe de altă parte, acesta s-a manifestat echidistant atunci când a relatat diverse evenimente. “Am făcut ceea ce englezii denumesc *report*, adică am comunicat informații despre eveniment, neîgnind inteligența cititorului sau ascultătorului, propunându-i eu și concluziile sau spunându-i eu și sensul spre care să ducă interpretarea textului respectiv. Am avut întotdeauna încredere că mă adresez unui cititor inteligent, care este capabil să disemineze singur care sunt sensurile textului scris și care sunt concluziile ce trebuie trase din lectura lui”⁹⁹.

Dan BRUDAȘCU este, încă din 1991, membru al Uniunii Zia-riștilor Profesioniști din România, instituție care, în opinia acestuia, ar trebui să se implice mult mai mult în ceea ce înseamnă în momentul de față gestionarea rosturilor presei, eliminarea acelor situații care aduc prejudicii de imagine și de respect instituțiilor de presă, eliminarea din presa românească a haiducilor, a acelor acțiuni care încalcă deontologia profesiei și care fac din presă o sursă de venituri adeseori ilicite și cer-tamente imorală.

Totodată, BRUDAȘCU se declară împotriva manifestărilor care fac din ziarist individul care se plânge ori de câte ori este atacat. În opinia acestuia, ziaristul nu este deasupra legii, așa cum nici un cetățean al României nu este deasupra legii. El este și s-a manifestat întotdeauna pentru asigurarea climatului legal de respect pentru meseria de ziarist, o meserie extraordinar de grea, când e făcută în mod serios și cu responsabilitate. În același timp, BRUDAȘCU nu admite niciun fel de derapaj, de niciun fel de natură, al celor care se fac că fac presă, dar de fapt sunt “un fel de oameni de afaceri,

---

⁹⁹<http://www.cartesiarte.ro/data/images/albinafeb2009.pdf>.

care se ascund în spatele presei pentru a-și ascunde de ochii lumii propriile lor mizerii și neîmpliniri”¹⁰⁰.

Într-un text pe care l-a încredințat presei on-line și care a apărut și în presa scrisă¹⁰¹, Dan BRUDAȘCU insistă pentru nevoia apariției unei legi a presei, din două puncte de vedere. Pe de o parte, este vorba de nevoia protejării în mod cert a celui care desfășoară activitate profesională de ziarist, a protejării lui împotriva abuzurilor de orice fel, din partea autorităților sau din partea unor baroni locali, indiferent de culoarea lor politică, iar pe de altă parte, el pledează, în deplină cunoștință de cauză, pentru nevoia existenței unei legi a presei și pentru a apăra societatea de abuzurile pe care le pot face, împotriva ei sau a unor reprezentanți ai ei, unii dintre ziaristi, indiferent de forma de presă pe care aceștia și-o asumă că ar face-o. De aceea, Dan BRUDAȘCU consideră că existența unei legi a presei nu ar constitui niciun fel de impediment sau de ingerință a politicului în treburile ziaristului, pentru că o astfel de lege a presei există și în alte țări civilizate, democratice, iar ea nu face decât să stabilească criteriile și limitele până la care se poate întinde un ziarist, pentru că acesta nu are voie să aducă, atunci când nu are justificarea materială, documentară, atingere demnității oricărui individ, care deține, la un moment dat, o anumită funcție în structurile sociale sau politice ale zonei în care trăiește.

“Modul iresponsabil în care este practicat meseria de ziarist de diverse persoane poate aduce mari sacrificii morale și de imagine unor personalități ale vieții cultural-artistice și spirituale, adevărate reperi ale prestigiului României în lume. În toate țările democratice, dar și civilizate, pe lângă drepturile ziaristului, sunt asigurate și drepturi cetățenilor, care pot deveni victime ale incompetenței sau relei credințe ale unor asemenea «ziariști». Din păcate, coruptă și timorată, temându-se să nu i se facă publice propriile păcate, justiția românească nu s-a dovedit, până în prezent, capabilă să apere victimele unor asemenea abuzuri ale presei sau ale unor așa-zisi ziaristi. De aceea, sunt în asentimentul tuturor celor care consideră că existența unei legi a presei, care să respecte deopotrivă presa, dar și cetățenii, ar veni în sprijinul exercitării, cu onestitate și responsabilitate, a meseriei de ziarist, eli-minând abuzuri și exagerări de ambele părți. Am fost întotdeauna de acord cu nevoia de a se face cunoscute opiniei publice fapte reprobabile ale oricui, indiferent de poziția deținută la un moment dat sau chiar de renumele acelei persoane. Dar nu mă voi împăca

---

100 <http://danbrudascu.wordpress.com/2008/12/>.

101 <http://www.pro-saeculum.ro/arhiva/54/54art51.pdf>.

niciodată cu declanșarea, fără temeii și fără probe, a unor acte de linșaj mediatic la adresa cuiva, indiferent cine ar putea fi acea persoană. Asemenea atitudini, ca și practica, încă neeradicată, a șantajelor și presiunilor exercitate de unii ziaristi pentru obținerea de bani și avantaje personale, cu sfidarea deontologiei meseriei, dar și cu încălcarea flagrantă a legilor în vigoare, sunt un cancer pentru presa românească și o descalifică în ochii opiniei publice, scăzându-i șansele de a contribui, real, la combaterea corupției, a abuzurilor și ilegalităților din societatea românească, la democratizarea României¹⁰²”, scria BRUDAȘCU la începutul anului în curs¹⁰³, perioadă în care ținta atacurilor mediatice o constituiau actorul Florin PIERSIC.

P.S. Eu însumi, după 1990, am fost, timp de aproape zece ani, victima unor atacuri nesfârșite, declanșate de un frustrat și ratat brașovean, care, sub regimul comunist, a semnat frecvent delatațiuni, la partid și Securitate, împotriva mea și a familiei, inventându-mi, de la lună la lună și de la an la an, zece de păcate. Niciodată, însă, nu a fost făcută și dovada acestor acuzații mârșave. Ce este la fel de grav este faptul că numeroase publicații au susținut această tentativă de linșaj declanșată de un dement, reluând și difuzând acuzațiile lui penibile. E drept că, pe atunci, nu se punea, din păcate, problema răspunderii, cel puțin morale, a presei și a celor ce o slujeau, iar despre deontologie nu se auzise probabil. Astfel de mârșăvii nu numai că au distrus liniștea mea și a familiei mele, că au fost un calvar nemeritat, dar mi-au zdruncinat mult sănătatea și mi-au adus grave prejudicii în activitatea desfășurată”.

---

102 <http://www.pro-saeculum.ro/arhiva/54/54art51.pdf>.

¹⁰³ Este vorba de anul 2009.

Anexe

SALONUL NAȚIONAL DE CARTE
ediția a VIII-a

acordă

**PREMIUL PRIMĂRIEI
MUNICIPIULUI CLUJ-NAPOCA**

d-lui **DAN BRUDAȘCU**

pentru traducerea volumului **JAMES JOYCE : VERSURI** (Casa de Editură Sedan)

22-25 octombrie 1998
CLUJ-NAPOCA

Președintele juriului
Cornel Regman
Cornel Regman

Excellence Award

The University of the District of Columbia
Community Outreach and Extension Services
presents the award of

Honorary Adjunct Professor

to

Professor Damian Brudascu

Robert E. Holstead
Robert E. Holstead, Ph.D.
Dean of Community Outreach & Extension Services

Lucius Anderson
Lucius Anderson, M.A.
Director of Continuing Education

Jan 14, 2001

Jan 14, 2001

Rio de Janeiro, abril de 2000.

AO PROF. DAN BRUDASCU

*Em tributo pela luta em favor da
união dos países de língua e raiz latinas.*

Buu bôim

Antonio Olinto

Una din calitățile remarcabile ale domnului Dan Brudașcu este diversitatea sa ca om de cultură. Încă o dată, el a făcut cu strălucire dovada inspirației sale, selectând și alegând șaisprezece povestiri din țara imaginației. Se spune că în India arta povestitului este la fel de veche ca însuși timpul. Imaginația zboară atât de sus ca ceva normal în această țară de peste un miliard de locuitori. Așa încât, limitarea alegerii la doar șaisprezece povestiri din literatura indiană contemporană trebuie să fi fost o sarcină extrem de dificilă.

Dar cu un om de cultură atât de înzestrat ca domnul Brudașcu, această selecție pare a fi devenit deliciul unui cunoscător avizat. Această culegere de proză scurtă indiană publicată în limba română este, totodată, un tribut adus propriului său statut de om de litere.

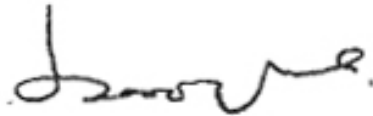
Rajiv DOGRA
Ambasadorul Indiei

Dan BRUDAȘCU - "Fluturile domnului". Antologie de proză scurtă indiană

Postfață

DI. Dan Brudașcu este un dinam cultural. Mă uimește faptul că găsește și timp și energie pentru a face atâtea lucruri minunate, unul după altul, neobosit. Toate acestea fac cinste personalității sale multiple. Mă bucur că și-a asumat, cu entuziasm și sinceritate, sarcina de a aduce mai aproape culturile noastre prin traducerea unor poezii de o frumusețe inegalabilă din literatura indiană. Cu atât mai mult cu cât DI. Brudașcu a selectat aceste poezii din 22 de limbi vorbite în India.

Este, într-adevăr, o selecție de largă cuprindere, reprezentativă pentru varietatea culturală pe care o îmbrățișează India. Românii au, de asemenea, un temperament poetic și mulți poeți de geniu s-au născut și au trăit în România de-a lungul veacurilor. Este, prin urmare, cât se poate de firesc ca această lucrare să fie bine primită. Nu pot să fiu decât fericit că mileniul al treilea debutează sub auspiciile unui semn cultural atât de fericit și plin de semnificație.

Rajiv Dogra
Ambasador al Indiei
31 mai 2000

Dan BRUDAȘCU - "Sărutul mării"

REPERE BIBLIOGRAFICE SI REFERINTE CRITICE

6.1. Carte. Autor și editor

IMPEY, MICHAEL HOWARD.

Mărturii de după gratii: experiențe române și italiene = Testimony from behind prison bars: Romanian and Italian experiences/Michael Howard Impey; cuv. înainte de Mircea Borcilă; în rom. de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2007, 463 p.

BRUDAȘCU , DAN. **Dicționar român-englez pentru economiști, manageri și oameni de afaceri** / Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2007. 438 p.

BRUDAȘCU , DAN. **Dicționar englez-român pentru juriști** / Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, s.a. 500 p.

GOGA, OCTAVIAN. **Traduceri din poezia universală** / Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2005. 90 p. - (Bibliografie școlară).

Meridiane lirice. Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2000. 144 p. - (Poesis).

BRUDAȘCU, DAN. **Drum sud african** : antologie de poezie contemporană / Dan BRUDAȘCU - Cluj-Napoca : Sedan, 2000.152 p. - (Poesis).

RAMOS, SAULO. **A fost azi** : poeme / Saulo Ramos ; pref. de Jorge Amado și Jo Soares ; în rom. de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, s.a.

64 p. - (Bibliografie școlară).

BRUDAȘCU , DAN. **GOGA și francmasoneria** / Dan BRUDAȘCU ; pref. de Miron Scorobete. - Cluj-Napoca : Sedan, 2007.148 p.

GOGA, OCTAVIAN. **Poezii alese** / Octavian GOGA ; ed. îngrijită, tabel cron., crestomație critică și postf. de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2002.

108 p.: portr. - (Bibliografie școlară).

BRUDAȘCU , DAN **Voices of contemporary Romanian poets** selection and English version by Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2007.

CHANG SOO KOO. **Între sunet și tăcere** : [versuri] / Chang soo Koo ; în rom. de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2003. 64 p.

În Golestan : Poeți iranieni din secolul XX / în rom. de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2003. 96 p. - (Poesis).

Pagini din poezia arabă / în rom. de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2002. 164 p. - (Poesis).

Sărutul mării : antologie de poezie indiană contemporană / Dan BRUDAȘCU ; cu o postf. de Excelența Sa Rajiv Dogra ... - Cluj-Napoca : Sedan, 2000. 76 p. - (Poesis).

80 de ani de administrație românească la Cluj-Napoca colectivul redacțional: acad. prof. univ. dr. Tudor Drăganu, prof. univ. dr. Dumitru Pop, prof. univ. dr. Marcel Știrban, ... ; [pref. Dan BRUDAȘCU ...]. - Ediția a 2-a, revizuită. - Cluj-Napoca : Consiliul Local al Municipiului Cluj : Primăria Municipiului Cluj-Napoca, 1999-. [vol.].

80 de ani de la instaurarea administrației românești la Cluj-Napoca / coordonarea lucrării: Dan BRUDAȘCU; [colectivul redacțional: Prof. univ. dr. Ioan Silviu Nistor, Prof. univ. dr. ing. Gheorghe Lazea, cercet. șt. dr. Gelu Neamțu, ...]. - Cluj-Napoca: Consiliul Local al Municipiului Cluj: Primăria Municipiului Cluj-Napoca, 1999. [vol. I]. vol.2. - 1999. - 307 p. : il., tab. - Note la sf. capitolelor. - 2.00.

BRUDAȘCU, DAN. **Adnotări** : articole și studii de istorie literară / Dan BRUDAȘCU. - Cluj-Napoca : Dokia, 1996. 200 p.

BRUDAȘCU , DAN. **Cavalerii de Malta** / Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 1998., 102 p.

BRUDAȘCU, DAN. **Dicționar englez-român pentru juriști** / Dan BRUDAȘCU. - Cluj-Napoca : Sedan, 2000-. [vol.].

BRUDAȘCU, DAN. **Dosarele adevărului:** Brașov (1987) / Dan BRUDAȘCU. - Cluj-Napoca : Sedan, 1997, 96 p.

BRUDAȘCU, DAN. **Pagini din poezia universală** / Dan BRUDAȘCU. - Cluj-Napoca : Sedan, 1999, 84 p. - (Poesis).

BRUDAȘCU , DAN. **Pagini ungare** / Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2002, 2011 (ediția a II-a), 152 p.

BRUDAȘCU , DAN. **Practical English course for Romanian law students** / Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan Publishing House, 1997-. 2 vol. - (Course Textes).

Caragiale - 150 : Contribuții istorico-literare [Omagiu. Caragiale, Ion Luca]./coord. de Dan BRUDAȘCU. - Cluj-Napoca : Sedan, 2002., 79 p., 150 de ani de la nașterea scriitorului.

Cluj-Napoca și Marea Unire/ cuvânt introductiv de acad. prof. univ. dr. Camil Mureșan; prezentare, cronologie și selecție de Vasile Lechințan; coordonarea lucrării: Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Primăria Municipiului Cluj-Napoca, 1998.

Eminescu în actualitate: culegere de articole și comunicări/ coord.: Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2000.124 p.

FÉNYES SAMU. **Ungaria revizionistă** / Dr.S. Fényes ; în românește de dr.Ilie Dăianu și Leontin Iliescu; ediție îngrijită, revizuirea traducerii și cuvânt introductiv de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2000.

FERENCZY GYÖRGY. **Golgota Transilvaniei** / Ferenczy György ; în rom. de: Virgil Salvanu, Dan BRUDAȘCU . -Cluj-Napoca: Sedan, 2001, 96 p.

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL AL ARTELOR GRAFICE = THE INTERNATIONAL FESTIVAL OF GRAPHIC ARTS (1999 ; CLUJ-NAPOCA).

[Catalogul expozițiilor organizate cu ocazia Festivalului Internațional al Artelor Grafice] / Comitetul editorial al catalogului: coord. Ovidiu Petca ; date biografice Lilioara Petca ; traducere în limba engleză Livius George Ilea, Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca: Fundația Culturală "Bienala Internațională de Grafică Cluj", 1999.

180 p.: il.

Flori de azalee : antologia poeziei coreene / Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 2000. 72 p.

Fluturile domnului : antologie de proză scurtă indiană / Dan BRUDAȘCU ; pref. de E.S. Rajiv Dogra. - Cluj-Napoca : Sedan, 2001. 88 p.

GOGA, OCTAVIAN. **...aceiași luptă : Budapesta-București / Octavian GOGA** ; ediție îngrijită de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 1997. 446 p.

GOGA, OCTAVIAN. **Ideea națională** : discursuri, cuvântări, articole /Octavian GOGA; ediție îngrijită, cuvânt introductiv și notă biblio-grafică de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 1997. 176 p.

JOYCE, JAMES. **Versuri** / James Joyce ; postfață și traducere de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, 1998. 32 p. - (Poesis).

MUNTEANU LONERGAN, LEONARD. **Pași de fugă** : [versuri] / Leonard Munteanu Lonergan ; în românește de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Dokia, 1996, 64 p.

Napoca : 1880 de ani de la începutul vieții urbane/ coord. lucrării: Prof. univ. dr. Dumitru Protase, Prof. Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : s.n., 1999. 239 p.: fig.

Paralela tăcută : (antologie de proză scurtă coreană) / în rom. de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, [s.a.].

60 p.

STĂNILOAE, DUMITRU. **Victoria crucii**: o discuție despre sufe-rință avută, în 1970, la Fairacres / Dumitru Stăniloae ; introducere de A. M. Alchin; în românește de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Dokia, 1994.

TĂRCHILĂ, DAN. **The mason** : eleven dramatic versions based upon the myth of Master Manole : [teatru] / Dan Tărchilă ; translated by Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Dokia, 1996.

Tigrlul cu urechi albe : mituri, legende, basme, fabule și vechi romane coreene / în românește de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, [s.a.].

TOTH, EUGEN. **Înarmarea clandestină a revizionismului maghiar** / Eugen Toth ; ed. rev. și postf. de Dan BRUDAȘCU . - Cluj-Napoca : Sedan, [s.a.]. 96 p.

Vîrstă dificilă : antologie de proză umoristică universală / selecția și traducerea de Dan BRUDAȘCU - Cluj-Napoca : Dokia, 1996. 104 p.

BRUDAȘCU , Dan. **Dicționar englez-român pentru personalul medical**, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2009.

BRUDAȘCU, DAN, **Atitudine și neliniști. Articole de istorie literară, de atitudine civică, politică și națională**, Cluj-Napoca, Editura SEDAN, 2010, 184 p.

TĂNASE, Mihail, **Amurg-Twilight**, rendered into English by Dan BRUDAȘCU , Cluj-Napoca, Editura SEDAN, 2011.

Cristofor, Ion, **Geamantanul de sticlă/The Glass Suitcase**, Rendered into English by Dan BRUDAȘCU , Cluj-Napoca, Editura SEDAN, 2011.

MIC, Vasile, **Poezii alese/Selected poems**, Rendered into English by Dan BRUDAȘCU, Cluj-Napoca, Editura SEDAN, 2011.

6.2. Referințe critice din periodice

BRUDAȘCU, Dan. *1 Decembrie 1918 - expresia voinței românilor de pretutindeni. La aniversarea mării uniri.* - În "Drum nou", 40, nr.12067, 15 noiembrie 1983, p.1-3.

- BAKER, H.T. Vizită dificilă / H.T. Baker ; trad.: Dan BRUDAȘCU . - în "Astra", 18, nr.5, mai 1983, p.16.
- GÖRGEY Gabor. *Pateu de ficat la New York* / Görgey Gabor ; trad.: Dan BRUDAȘCU . - în "Astra", 18, nr.7, iul.1983, p.16.
- ZILINSKÁITE, Vytautas. *O chestiune de principiu* / Vyataute Zilinskáite ; trad.: Dan BRUDAȘCU . - în "Astra", 18, nr.4, apr. 1983, p.16.
- BRUDAȘCU, Dan. *Revista "Convorbiri literare" și conștiința unității naționale*. - în "Orizont", 35, nr. 25, 22 iun. 1984, p.14.
- BRUDAȘCU, Dan. *Octavian C. Tăslăuanu : inedite*. - în "Orizont", 35, nr.39, 28 sept. 1984, p.5.
- SIDORENKA, Igor. *Puterea divergenței intelectuale* / Igor Sidorenka ; trad.: Dan BRUDAȘCU . - în "Astra", 19, nr.10, oct. 1984, p.16.
- BRUDAȘCU, Dan. *Sextil Pușcariu, Octavian GOGA și Universitatea Daciei Superioare*. - în "Orizont", 35, nr.19, 11 mai 1984, p.5.
- BRUDAȘCU, Dan. *Rebreanu, a hidverö (Rebreanu, constructor de poduri)*. - în "Brassói lapok", 17, nr.46.
- BRUDAȘCU, Dan. *Un poet al înălțimilor : [Mircea Zorileanu]*. - În "Orizont", 36, nr.9, 1 martie 1985, p.4-5.
- BRUDAȘCU, Dan. Traducere din Stanislav Malozemor. - în "Astra", 20, nr.7, iulie 1985, p.14 ; V. Saharevici. *Prima femeie*. - în "Astra", 20, nr.9, sept. 1985, p.16.
- BRUDAȘCU, Dan. *Pentru unitatea națională (despre activitatea lui Onisifor Ghibu, militant pentru afirmarea valorilor naționale)*. - în "Astra", 21, nr.9, sept. 1986, p.13.
- BRUDAȘCU, Dan. *Un autor maghiar despre lupta românilor transilvăneni pentru libertate națională și dreptate socială (Domokos Haroga Balázs)*. - în "Astra", 21, nr.2, febr.1986, p.5.
- BRUDAȘCU, Dan. *1918 - a Nagy Egyesülés [Marea Unire de la 1918]*. - în "Brassói lapok", 18, nr.48, 28 nov. 1986, p.1.
- BRUDAȘCU, Dan. *Bardul de la Hordou pe meleagurile brașovene [Participarea lui George Coșbuc la inaugurarea școlii românești de la Cața, decembrie 1910]*. - în "Drum nou", 43, nr.12988, 5 nov. 1986, p.2.
- BRUDAȘCU, Dan. *Despre obiectivitate și acuratețe*. - În volumul *Cu Lucian Blaga de Lelia RUGESCU*. - în "Flacăra", 35, nr.13, 28 martie 1986, p.14.
- BRUDAȘCU, Dan. *George COȘBUC és a világírodalom [G.C. și literatura universală]*. - în "Brassói lapok", 18, nr.38, 19 sept. 1986, p.4, 7.
- BRUDAȘCU, Dan. *Jurnalul lui Octavian GOGA*. - în "Săptămâna", nr.27, 4 iulie 1986, p.11.

- BRUDAȘCU, Dan. *Scrisoare lui Eugen BARBU* [despre Octavian GOGA]. - în "*Săptămâna*", nr.14, 4 apr. 1986, p.7.
- BRUDAȘCU, Dan. *Un autor maghiar despre lupta românilor transilvăneni pentru libertate națională și dreptate socială* [Domokos Horaga Balázs]. - în "*Astra*", 21, nr.2, febr. 1986, p.5.
- BRUDAȘCU, Dan. "*Widerhale*" und Wirkring ["Răsunet" și efect. Ani hotărâtori pentru Andrei Mureșanu]. - în "*Karpatenrundschau*", nr.47, 21 nov. 1986, p.6.
- BRUDAȘCU, Dan. *Caragiale és az "acélor fiatalok"* [Caragiale și "tinerii de oțel". Mișcarea națională română până la 1918]. - în "*Brassói lapok*", 29, nr.26, 26 iunie 1987, p.5.
- BRUDAȘCU, Dan. *Când s-a născut George Coșbuc? Rectificare la o rectificare.* - în "*Astra*", 21, nr.1, ian.1987, p.12.
- BRUDAȘCU, Dan. *ADY Endre și românii.* - în "*Astra*", 21, nr.6, 1987, p.7.
- BRUDAȘCU, Dan. *O prietenie exemplară. Corespondență inedită Corneliu MOLDOVAN - Octavian GOGA.* - în "*Orizont*", 38, nr.17, 24 apr. 1987, p.3.
- BRUDAȘCU, Dan. *ADY Endre și românii.* - în "*Astra*", 21, nr.6, iun.1987, p.7.
- BRUDAȘCU, Dan. *Jurnal* [Oliver LUSTIG : *Jurnal însângerat*, București : Ed. Militară, 1987]. - în „*Astra*”, 23, nr.7, iulie 1988, p.13.
- BRUDAȘCU, Dan. *Scrîitori în lupta pentru unitatea pătrei: antologie*, București: Ed. Militară, 1988 (columnă). - în "*Astra*", 23, nr.10, oct. 1988. p.4.
- BRUDAȘCU, Dan. *George COȘBUC.* - în "*Brassói lapok*", 20, nr.22, 3 iunie 1988, p.5.
- BRUDAȘCU, Dan. *Barbu ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA.* - în "*Brassói lapok*", 20, nr. 15, 15 apr. 1988, p.5.
- BRUDAȘCU, Dan. *Octavian GOGA.* - în "*Brassói lapok*", 20, nr.20, 20 mai 1988, p.5.
- BRUDAȘCU, Dan. *B. Petriceicu HASDEU.* - în "*Brassói lapok*", 20, nr.9, 4 martie 1988, p.5.
- BRUDAȘCU, Dan. *Constantin NEGRUZZI.* - în "*Brassói lapok*", 20, nr.13, 1 apr. 1988, p.4.
- BRUDAȘCU, Dan. *Az úttörő Ioan SLAVICI (Descbizător de drumuri : Ioan Slavici).* - în "*Brassói lapok*", 20, nr.5, 5 febr. 1988, p.4-5.
- BRUDAȘCU, Dan. *Ștefan Octavian IOSIF. Szelleni testvériségban. [Ștefan Octavian Iosif. În frăție spirituală].* - în "*Brassói lapok*", 20, nr.28, 15 iulie 1988, p.4.

- BRUDAȘCU, Dan. *1859 - jelentős határkö. [1859 - piatră de hotar important]*. - în "Brassói lapok", 21, nr.4, 26 ian. 1989, p.6.
- BRUDAȘCU, Dan. *Fragmentarium [versuri inedite de O. GOGA]*. - în "Steaua", 40, nr.7, iulie 1989, p.44-45.
- BRUDAȘCU, Dan. *Pe urmele lui Octavian GOGA. Prezentare, note și transcriere de...* - în "Vatra", 19, nr.17, iulie 1989, supl.220/B.
- NEGREAN-BRUDAȘCU, Sava ; BRUDAȘCU, Dan. *Eminesciune*. - în "Tribuna", 33, nr.41, 12 oct. 1989, p.7.
- RAICU, Al. *Descoperirea pășării Sotela*, București, Ed. Eminescu, 1989. - în "Tribuna", 33, nr.34, 24 aug. 1989, p. 4 [Dan BRUDAȘCU: Sub semnul evocării].
- BRUDAȘCU, Dan (trad.) *Betty Ford Center* / trad.: Dan BRUDAȘCU . - în "Tribuna", 33, nr.31, 3 aug. 1989, p.7.
- BRUDAȘCU, Dan (trad.) Iuri PUHNACEV. *Experiența "pisica neagră" : Perpetuum comic ,89* / trad.: Dan BRUDAȘCU . - în "Urzica", p.252-253.
- BRUDAȘCU, Dan (trad.) John C. WAUGH. *SST! Ne aude frigidarul*. - în "Urzica", 41, nr.1, 15 ian. 1989, p.3.
- BRUDAȘCU, Dan. *"Secretele" lui James CLAVELL, autorul Shogunului* / trad.: Dan BRUDAȘCU . - în "Tribuna", 33, 17 aug. 1989, p.7.
- BRUDAȘCU , Dan (trad.) *"Secretele" lui James CLAVELL, autorul Shogunului*. - în "Tribuna", 33, nr.32, 10 aug. 1989, p.7.
- BRUDAȘCU, Dan (D.T. MÂNDRUȚ). *Procesul de la Brașov 1987*. - în "Tribuna", 2, nr.7, 15 febr. 1990, p.3, 9.
- MÂNDRUȚ, Dan Theo. *Procesul de la Brașov 1987*. - în "Tribuna", 2, nr.4, 25 ian. 1990, p.3.
- MÂNDRUȚ, Dan Theo (BRUDAȘCU). *Procesul de la Brașov 1987*. - în "Tribuna", 2, nr.6, 8 febr. 1990, p.3.
- MÂNDRUȚ, Dan Theo (BRUDAȘCU). *Procesul de la Brașov 1987*. - în "Tribuna", 2, nr.5, 1 febr. 1990, p.3.
- PSD a monopolizat sărbătoarea Iancului.** - semnat cu inițialele D.P. În: *Monitorul de Cluj* (Cluj-Napoca). - Nr. Anul V, nr.458 (1225), p.4 + foto.
- Parlamentarii Dan BRUDAȘCU și Iuliu Păcurariu au fost împiedicați de organizatorii sărbătorii de la Crucea Iancului să ia cuvântul.** Organizator a fost Consiliul Județean Cluj.

6.3. Critici. Recenzii. Discuții. Analize

BRUDAȘCU, Dan. **Din nou despre Centrul pentru tineret din Cluj-Napoca** : Primit la redacție / Prof. Damian BRUDAȘCU , Deputat de Cluj. - de reactualizat. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIV, nr.3568, p.6.

BRUDAȘCU, Dan. **Din nou despre Centrul pentru tineret din Cluj-Napoca**: Primit la redacție/ Prof. Damian BRUDAȘCU, Deputat de Cluj - de reactualizat. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIV, nr.3568, p.6.

6.3.1 Politică

Biroul de presă al organizației municipale PSD Cluj-Napoca

Candidatul PSD la Primăria Cluj-Napoca : Vasile Soporan / Biroul de presă al organizației municipale PSD Cluj-Napoca. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XVI, nr.4001 (9 ian. 2004), p.4.

BRUDAȘCU dezvăluie În: Ziarul Clujeanului (Cluj-Napoca). - Nr. Anul II, nr.185 (7 ian. 2004), p.4.

Deputatul PRM Dan BRUDAȘCU acuză PSD Cluj că se folosește de toate mijloacele pentru ca Gheorghe Funar să nu mai obțină încă un mandat de primar.

CĂLIN, Sorin. **"Activitatea Consulatului Ungariei de la Cluj-Napoca contravine practicilor internaționale"**: deputatul PRM Dan BRUDAȘCU / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XVI, nr.4014 (24-25 ian. 2004), p.6.

Subiect: Consutul Ungariei la Cluj-Napoca ; Politică

CĂLIN, Sorin. **Bulină roșie pentru "discursul de mahala" al premierului** / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3771, p.9.

Deputatul PRM Damian BRUDAȘCU a atras atenția preșe-dintelui CNA, Radu FILIP în legătură cu transmiterea "fragmentară și discreționară" în 31 martie 2003, de pe postul național de televiziune TVR1, a dezbaterilor pe marginea moțiunii de cenzură "Mafia sufocă România".

CĂLIN, Sorin. Deputatul PRM Cluj Damian BRUDAȘCU : **"Demersul liberal de la Cluj-Napoca e un gest al înecatului de a se salva pe**

ultima sută de metri" / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3811, p.4 + foto.

CĂLIN, Sorin. Deputatul PRM Cluj, Damian BRUDAȘCU : "Pe ce pune mâna PSD, se usucă" / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3809, p.6.

CĂLIN, Sorin. Deputatul PRM Cluj Damian BRUDAȘCU : "PSD își face imagine externă pe banii contribuabilului român" / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3777, p.6.

Parlamentarul clujean Damian BRUDAȘCU a declarat că va propune colegilor din Camera Deputaților inițierea unei moțiuni simple pe tema politizării excesive a instituțiilor statului. Deputatul PRM consideră că banul public e utilizat nu doar la confecționarea unei imagini pozitive peste hotare a Puterii de la București, ci și la acțiuni menite să umple "pușculița" PSD.

CĂLIN, Sorin. Deputatul PRM Damian BRUDAȘCU a participat la redactarea unui document internațional în Coreea de Sud / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3896, p.4.

În perioada 28-30 august a.c., parlamentarul clujean s-a deplasat la Seul pentru a participa la Adunarea Generală Inaugurală a Uniunii Internaționale a Parlamentarilor pentru Servicii Sociale.

CĂLIN, Sorin. Deputatul PRM Damian BRUDAȘCU deplînge subordonarea politică a Poliției / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3855, p.1.

CĂLIN, Sorin. Deputatul PRM Damian BRUDAȘCU se plînge "Europei" de restaurația partidului unic și totalitar / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3909, p.6.

CĂLIN, Sorin. Deputatul PRM Damian BRUDAȘCU visează la demisia primului ministru / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3905, p.6.

CĂLIN, Sorin. "Guvernul de la București nu susține cauza românilor din Ungaria" : Deputatul PRM Cluj Damian BRUDAȘCU / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3783, p.6.

CĂLIN, Sorin. Inechitate academică sau scăpare legislativă? / Sorin CĂLIN. Cu prilejul ultimei ședințe parlamentare deputatul PRM Damian BRUDAȘCU i-a propus premierului Adrian NĂSTASE să dispună modificarea Legii nr.19/1997 în sensul aplicării unui spor de pînă la 15% din

nivelul pensiilor pe care deținătorii titlului de doctor în știință le au în momentul de față.

CĂLIN, Sorin. **Înființarea județelor Giurgeu-Ciuc și Tîrnavelor constituie o prioritate a PRM** / Sorin CĂLIN. Subiect: Politică

CĂLIN, Sorin. **"Lupul budapestan s-a îmbrăcat, ca de afitea ori, în blană de oaie"** : Deputatul PRM Damian BRUDAȘCU / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3862, p.1.

Parlamentarul clujean protestează față de recente declarații ale ministrului ungar al Integrării Europene, Endre JUHASZ și față de pretențiile statului maghiar "de a interveni brutal în negocierile părții române pentru integrare europeană"

CĂLIN, Sorin. **Mare preț pe "capul" lui FUNAR** / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3859, p.1.

Deputatul PRM, Damian BRUDAȘCU acuză partidul de guvernământ că face presiuni ce au ca scop **"PSD-izarea completă a României"**. **Parlamentarul clujean consideră că "rezistența" primarului clujean constituie unul din ultimele bastioane necucerite de PSD.** BRUDAȘCU susține chiar că deține informații conform cărora pe capul lui Funar s-a pus o recompensă de peste 500 milioane de lei.

CĂLIN, Sorin. **"Politia Cluj a devenit brațul înarmat al PSD"** : deputatul PRM Damian BRUDAȘCU/Sorin CĂLIN. Subiect : BRUDAȘCU , Dan ; Polemici ; Politică internă

CĂLIN, Sorin. **PRM apreciază poziția Senatului UBB și amen-dează presiunile ministrului Athanasiu /**

CĂLIN, Sorin. **PRM și PSD se înghesuie să reformeze Țara Secuilor** / Sorin CĂLIN. La începutul acestei sesiuni parlamentare, deputatul PRM Cluj Dan BRUDAȘCU a deus la Camera Deputaților un proiect de lege prin care se urmărește reorganizarea administrativ teritorială a unor județe din centrul țării.

CĂLIN, Sorin. **"PSD subminează democrația din România și instituțiile statului de drept"** : Deputatul PRM Damian BRUDAȘCU / Sorin CĂLIN. Subiect: Politică

CĂLIN, Sorin. **"Puterea e dezinteresată de situația românilor emigrați în Canada"** : Deputatul PRM Damian BRUDAȘCU / Sorin CĂLIN. Subiect: Politică

CĂLIN, Sorin. **"Reorientarea strategiei de aderare e cel mai mare eșec al cabinetului Năstase"** : În opinia deputatului PRM Dan BRUDAȘCU /

Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XVI, nr.4038 (21-22 febr. 2004), p.6.

CĂLIN, Sorin **Deputatul PRM Damian BRUDAȘCU caută conturile lui Ceaușescu** / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3907, p.6.

PETRIȘOR, Dorin. **Cine va candida în noiembrie 2004?** / Dorin PETRIȘOR. În: Gazeta de Cluj-Napoca (Cluj-Napoca). - Nr. Nr.88 (19-25 ian. 2004), p.6 + foto; p.7 + foto.

Subiect: Cluj - parlamentari ; Politică

PETRIȘOR, Dorin. **Inventarul promisiunilor: Inițiativele legislative anunțate de parlamentarii clujeni** / Dorin PETRIȘOR. În: Gazeta de Cluj-Napoca (Cluj-Napoca). - Nr. Nr.87 (12-18 ian. 2004), p.7 + foto.

PSD Cluj sare în apărarea șefului Poliției Județene. În: Monitorul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul VI, nr.166 (1537), p.3.

Vicepreședintele organizației județene a PSD Liviu MEDREA s-a declarat indignat de "atacul dur, nedrept și fără nici un temei la adresa Inspectorului șef al Inspectoratului de Poliție al județului Cluj" prin care se acreditează ideea că acesta ar fi primit dis-poziție să-l aresteze pe primarul Gheorghe FUNAR. Acest atac, sus-ține reprezentantul PSD, ar fi fost lansat de deputatul PRM Damian BRUDAȘCU , care afirmă că Poliția clujeană acționează la comandă politică.¹⁰⁴

SISKO, Camelia. **Clujenii din Parlament (IV)** / C[amelia] SISCO. În: Monitorul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul VIII, nr.504(2155) (26 sept. 2005), p.4 + foto.

CADIȘ, Ana-Maria. **Consilieri incompatibili, în frunte cu președintele și vicepreședintele CJ**¹⁰⁵ / Ana-Maria CADIȘ. - Articolul a fost publicat în

---

¹⁰⁴ Deputatul D. BRUDAȘCU a avut perfectă dreptate. Așa cum s-a dovedit, după pierderea alegerilor de către P.S.D., comandantul Poliției clujene s-a pensionat rapid și în mod inexplicabil. La campania electorală din 2008, acesta a candidat pentru un post de deputat pe listele ... P.S.D., iar ulterior, după plecarea primarului clujean Emil BOC ca prim ministru, același polițist (pensionar, e drept), a candidat, tot pe listele P.S.D., la funcția de primar rămasă vacantă. Ori toate acestea confirmă fără tăgadă că afirmațiile deputatului BRUDAȘCU erau reale și se bazează pe fapte concrete pe care le contraziceau înulți diverși lideri locali ai PSD.

¹⁰⁵ Spre disperarea liderilor locali ai PSD, însuși președintele PSD și prim ministru al României, Adrian NĂSTASE, a confirmat justițea deputatului BRUDAȘCU și a dat dispoziții pentru respectarea legii și sancționarea celor vinovați. Pe plan local, evenimentul a fost o bătălie dură, cu acuzații, injurii și calomnii, inclusiv din partea președintelui Consiliului

"Evenimentul zilei - ediția de Transilvania". În: Evenimentul zilei (București). - Nr. Ediția I, Anul XI, nr.3638 (9 febr. 2004), p.7.

PĂDUREAN, Claudiu. **Ultimele retușuri pe listele PRM Cluj** / Claudiu PĂDUREAN. - Articolul a fost publicat în "România liberă - ediție de Transilvania-Banat", p.2 + foto. În: România liberă (București). - Nr. Serie nouă, nr.4428 (7 oct. 2004).

CĂLIN, Sorin. **"Sumele pentru medicamentele compensate sînt dirijate politic"** : Depuattul PRM Dan BRUDAȘCU / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XVI, nr.4026 (7-8 febr. 2004), p.4.

Pe unde este loc. Articolul a fost publicat în "Evenimentul zilei - ediția de Transilvania". În: Evenimentul zilei (București). - Nr. Ediția I, Anul XII, nr.3898 (28 oct. 2004), p.15.

Gheorghe FUNAR va deschide lista PRM la Senat, în timp ce lista pentru Camera Deputaților va fi deschisă de Petru Călian, urmat de liderul BNS Mircia Giurgiu și Dan BRUDAȘCU .

Brudașcă - menestrelul lui Ceaușescu. Articolul a fost publicat în "România liberă - ediție de Transilvania-Banat", p.1 + foto. În: România liberă (București). - Nr. Serie nouă, nr.4280 (17 apr. 2004).

Calek, Crina. **Puciul din PRM - fantezie a fostului deputat BRUDAȘCU/ Crina CALEK.** - Articolul a fost publicat în "România liberă - ediție de Transilvania-Banat", p.3 + foto. În: România liberă (București). - Nr. Serie nouă, nr.4483 (10 dec. 2004).

CALEK, Crina. **Politica umflă conturile "universitarilor" clujeni / Crina CALEK.** - Articolul a fost publicat în "România liberă - ediție de Transilvania-Banat", p.4. În: România liberă (București). - Nr. Serie nouă, nr.4471 (26 nov. 2004).

În afara legii

În: Ziarul Clujeanului (Cluj-Napoca). - Nr. Anul II, nr.194 (20 ian. 2004), p.4.
Deputatul PRM Dan BRUDAȘCU cere scoaterea în afara legii a Consiliului Național al Secuilor și a Consiliului Național al Maghiarilor din Transilvania.

---

județean de la acea dată, deranjat în interesele lui și ale partidului său, PSD, de dezvăluirile făcute de Dan BRUDAȘCU .

6.3.2 Partide și mișcări politice

Deputatul Dan BRUDAȘCU ajută școlile și familiile nevoiașe. / M.L. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIV, nr.3516, p.11.

ONAC, Memoranda. O căruță electorală plină cu demagogie : PRM-iștii clujeni / Memoranda Onac. În: Bună Ziua Ardeal (Cluj-Napoca). - Nr. Anul II, nr.244 (26 ian. 2004), p.4.

SIMINA, Codruța. Absorbiți de PC/Codruța SIMINA. În: Ziarul Clujeanului (Cluj-Napoca). - Nr. Anul III, nr.537 (27-28 mai 2005), p.5.

SIMINA, Codruța. BRUDAȘCU s-a convins de "soluția imorală" / Codruța SIMINA. În: Ziarul Clujeanului (Cluj-Napoca). - Nr. Anul IV, nr.695 (12 ian. 2006), p.5 + foto.

Dan BRUDAȘCU și-a anunțat ieri demisia din PC. El spune că decizia sa este motivată de "cultivarea aventurismului politic și a non-valorii" în partid. Adevăratul motiv este noul președinte al PC Cluj, Petru Călian.

SIMINA, Codruța. Scandal pe față/Codruța SIMINA. În: Ziarul Clujeanului (Cluj-Napoca). - Nr. Anul III, nr.616 (15 sept. 2005), p.5 + foto.

Sisko, Camelia. BRUDAȘCU va avea funcție în PC / C[amelia] S[ISKO]. În: Monitorul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul VIII, nr.425(2085) (20 iun. 2005), p.5 + foto.

CRIȘAN, Raluca. Practici securiste și comuniste / Raluca CRIȘAN. - Articolul a fost publicat în "Evenimentul zilei - ediția de Transilvania". În: Evenimentul zilei (București). - Nr. Ediția I, Anul XII, nr.3940 (9 dec. 2004), p.15 + foto.

Acuzații PRM. Articolul nu este semnat. În: Ziarul Clujeanului (Cluj-Napoca). - Nr. Anul III, nr.617 (16-17 sept. 2005), p.4.

6.3.3. Drept. Legislație. Jurisprudență

CĂLIN, Sorin. Deputatul BRUDAȘCU îl va da în judecată pe președintele Consiliului Județean / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XVI, nr.4032 (14-15 febr. 2004), p.1.

CĂLIN, Sorin. În opinia deputatului PRM, Damian BRUDAȘCU : Dacă nu trece acest referendum, Guvernul NĂSTASE are toate șansele să cadă / Sorin CĂLIN. 342.4

6.3.4. Administrație publică

Încă un pas spre reînființarea comunei Negreni

- semnat cu inițialele M.C. În: Monitorul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul V, nr.424 (1190), p.1. Camera Deputaților a aprobat ieri propunerea legislativă a deputaților Emil Boc și Damian BRUDAȘCU privind reînființarea comunei Negreni.

BLAGA, Anca. **Banii pentru depozitarea securizată a deșeurilor toxice de la Turda nu au ajuns la destinație din cauza birocrăției** / A[nca] Blaga. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIV, nr.3568, p.12.

PĂDUREAN, Claudiu. **BOC, acuzat că "decimează" Primăria Cluj-Napoca** / Claudiu PĂDUREAN. - Articolul a fost publicat în "România liberă - ediție de Transilvania-Banat", p.2. În: România liberă (București). - Nr. Serie nouă, nr.4397 (1 sept. 2004).

BRUDAȘCU solicită Academiei verificarea inscripțiilor bilingve. - Articolul este semnat cu inițialele V.M. În: Monitorul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul V, nr.456 (1223), p.2.

6.4. Dialoguri filosofice sau discursive. Conversații pe diferite teme

BRUDAȘCU, Dan. **"Oierii sunt utili, politicienii, nu"** : Fost PCR-ist, BRUDAȘCU și-a schimbat după '89 numele și două partide : [interviu] / Dan BRUDAȘCU ; Codruța Simina. În: Clujeanul (Cluj-Napoca). - Nr. Nr.305/3 (16-22 ian. 2006), p.15.

6.5. Critică literară. Recenzie. Istorie literară

BRUDAȘCU, Dan. **Prietenii români ai lui ADY Endre** / Dan BRUDAȘCU . În: Cetatea culturală (Cluj-Napoca). - Nr. Anul V, nr.1 (41), p.22; p.23.

82.09

BRUDAȘCU, Dan. **Prietenii români ai lui ADY Endre** / Dan BRUDAȘCU . În: Cetatea culturală (Cluj-Napoca). - Nr. Anul V, nr.1 (41), p.22; p.23.

94 - Istorie generală. Istorie universală

BRUDAȘCU, Dan. **CIPARIU și liberalismul maghiar** / Dan BRUDAȘCU . În: Cetatea culturală (Cluj-Napoca). - Nr. An V, nr.3 (43), p.19 + foto.

94(498.4)

BRUDAȘCU, Dan. **CIPARIU și liberalismul maghiar** / Dan BRUDAȘCU . În: Cetatea culturală (Cluj-Napoca). - Nr. An V, nr.3 (43), p.19 + foto. 94(498.4)

BRUDAȘCU acuză mituirea Poliției de Guvern, Subiect: BRUDAȘCU , Dan ; Partidul România Mare ; Poliție

CĂLIN, Sorin. Deputatul Damian BRUDAȘCU , un "traducător" aflat "între sunet și tăcere" / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3796, p.4.

În data de 9 mai 2003 în Sala de sticlă a primăriei clujene, va avea loc lansarea volumului "Între sunet și tăcere" al poetului sud-coreean Chang Soo KO, în traducerea deputatului PRM Cluj Dan BRUDAȘCU .

CĂLIN, Sorin

Deputatul PRM Damian BRUDAȘCU: **"Am sentimentul că România ajunge în NATO doar în ceasul al XIII-lea"** / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3803, p.6.

CĂLIN, Sorin **Deputatul PRM Damian BRUDAȘCU consideră că universitățile românești ignoră realitatea existentă pe piața muncii** / Sorin CĂLIN. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3790, p.6.

CRĂCIUN, Titus. **Parlamentarii clujeni renunță la afaceri** / Claudiu Paul Corăbian. **Șapte parlamentari clujeni au apărut pe listele întocmite la Senat și Camera Deputaților aflându-se în situația în care trebuie să opteze dacă vor rămâne în viața politică în calitate de parlamentari sau vor să renunțe și să se ocupe de afaceri.**

Donații de la BRUDAȘCU . / D.P. - Articolul este semnat cu inițialele D.P. Deputatul PRM, Damian BRUDAȘCU, a donat în ultimii ani obiecte necesare unor școli și grădinițe în valoare de 2,7 miliarde lei.

LĂPUȘAN, Mihaela. **Damian BRUDAȘCU respinge ideea alegerilor anticipate**/ M[ihaela] L[ĂPUȘAN]. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIV, nr.3646, p.6.

LĂPUȘAN, Mihaela. **Directorul Operei Maghiare din Cluj îl acuză pe deputatul BRUDAȘCU că intervine în activitatea acestei instituții / M. L.** În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIII, nr.3360, p.6.

LĂPUȘAN, Mihaela. **Doi parlamentari clujeni condamnă Tratatul bilateral dintre România și SUA / M[ihaela] L[ĂPUȘAN].** - de react. În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIV, nr.3575, p.1.

LĂPUȘAN, Mihaela. **Guvernul recunoaște falimentul politicii sale sociale: În opinia lui Damian BRUDAȘCU / Mihaela Lăpușan.** În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIV, nr.3604, p.4.

LĂPUȘAN, Mihaela. **Municipiul Cluj-Napoca este un oraș persecutat politic : În opinia lui Damian BRUDAȘCU / M[ihaela] L[ĂPUȘAN].** În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIV, nr.3613, p.4.

LĂPUȘAN, Mihaela. **Municipiul Cluj-Napoca rămîne fără o centură de ocolire / Mihaela Lăpușan.** În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIII, nr.3359, p.10.

LĂPUȘAN, Mihaela. **Parlamentarii clujeni nu au dormit la serviciu (I) / Mihaela Lăpușan.** În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIII, nr.3282, p.1; p.4.

LĂPUȘAN, Mihaela. **Un parlamentar clujean îl apără pe primarul FUNAR / M[ihaela] L[ĂPUȘAN].** În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIV, Nr.3595, p.6.

MĂGRĂDEAN, Vasile. **PRM nu va vota Constituția /V[asile] M[ĂGRĂDEAN]** Subiect: BRUDAȘCU, Dan ; Partidul România Mare

MĂGRĂDEAN, Vasile. **UDMR vrea s-o rupă cu PSD-ul**

Vasile MĂGRĂDEAN. **BRUDAȘCU a declarat că va sesiza PNA în legătură cu abuzurile primarului din Apahida, Ionel FĂRCAȘ.**

PETCU, Dan. *Comandantul Poliției municipiului, catalogat drept "infractor": Acuzele vin din partea deputatului PRM Dan BRUDAȘCU, deranjat de acțiunea în forță a polițiștilor la Primărie / Dan PETCU.* În: Monitorul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. An V, nr.402 (1168), p.3 + foto.

SZÉKELY Csaba. **Deputatul Damian BRUDAȘCU în ajutorul școlilor gherlene /SZÉKELY Csaba.** În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XV, nr.3901, p.4.

SZÉKELY Csaba. **Întîlnire cu locuitorii satului Lujerdiu / SZ[EKELY] Cs[aba].** În: Adevărul de Cluj (Cluj-Napoca). - Nr. Anul XIV, nr.3565, p.4.

Referințe critice

A apărut, la Cluj-Napoca (Dan BRUDAȘCU, Degetele timpului, Ed. Sedan, Cluj-Napoca, 2009), o carte de versuri a mereu surprinzătorului profesor Dan BRUDAȘCU – a celui știut de noi, până azi, ca fiind doar maestrul-exeget al vieții și operei lui Octavian GOGA, ca fiind un harnic, ambițios, patriot ziarist și, înainte de toate, fiind un excelent poliglot și traducător iscusit. Este, deci, acest volum, de 106 pagini, expresia elegantă, dar diletantă, a unui hobby, este ceva de genul “violon d’Ingres”?

Și da, și nu. Uneori, versurile deraiază grav și irecuperabil, dintru visare, spre o realitate “neprelucrată” suficient interior – din pricina unei patimi prea mari față de realitate, a unei patimi ascunse, dar cu „vergeturi” de febre și pojaruri și boli care seacă omul, întru Cuvânt... - vorbele nu mai pot rămâne în chinga metaforei, în cuibul rotitor de lună al metaforei, și dau pe dinafară, înspumate precum cronica pripită a unei ciume...și, deci, rămân într-un “pe dinafară de templu”, ca zguri ale imediatului consemnat în ziarul/ediția de seară...: ”*Apoi bombardamentul /sistematic, agresiv, violent,/ trivial chiar, care-ți amenință/fiece clișă și vrea să te/ sustragă intimității propunându-ți/ de la oferte mediactice/ la nurii zbârciți ai prostituatei/ de pe trotuarul de alături*” (cf. Singur, p. 11); “*Știi dinainte motivul – banul/ cu care voi încărca mâine nota de plată*” (cf. Noul Babilon, p. 52); “*Satul pe care mi-l imaginam/ a încetat să mai existe sau s-o fi refugiat/ și el în trecut și stă ascuns undeva./ Liniștea pe care mi-am dorit-o e, la rândul-i,/ de-acuma doar un clișeu/iar când pantoful mi se-mpotmolește/ în noroiul uliței, mă trezesc întrebându-mă/ iritat și derutat:/ la ce e bună fuga după Himere?*” (cf. Deziluzie, p. 71).

Alteori, însă, patima se resemnează, parcă, întru reflecție cumplit de amară, exasperată lunatic, aparent “predată”, neputincioasă... – și, abia atunci, versul își intră în matcă, abia atunci capătă forțe nevăzute, dar maiestuoase, cu “bătăie” semantică infinit mai lungă spre un cer metafizic întrezărit, și deci infinit mai convingătoare, decât “reportajele” pătimirii grăbite – versul o ia “pe două cărări”, întru fertila ambiguitate a registrului arhetipal-simbolic: “*S-a născut veacul cel nou/ și are deja privirile înroșite/ ca o țeară de tun,/ iar pasul îi e nesigur, șovăielnic*” (cf. Mileniu bolnav, p. 88); “*Copacii par niște sentinele-adormite-n post/ nu-i sperie norii negri și grei/ îi lasă reci îndrăgostiții pierduți pe alei/ ca gardienii ce caută febril/ pe boschetarii și pe copiii străzii*” (cf. Un altfel de pastel, p. 82); “*Norii din plastic/ și sori, nenumărați sori din plastic / pentru o viață de plastic/ într-un poem din plastic*” (cf. O lume din plastic, p. 83); “*Din când în când,/ uneori mai rar,/ alteori*

*mai des,/ la picioarele lor zăc flori,/ cu care noi, urmașii, încercăm să ne/ răscumpărăm
păcatele./ În restul timpului/ statuile își acceptă singurătatea/ resemnate sau indiferente”*
(cf. Singurătatea statuiilor, p. 18) etc.

Mult mai multe sunt reușitele poetice, la uimitorul/surprinză-torul
cărturar Dan BRUDAȘCU, decât ratările într-un verb.

Dar, în definitiv, de ce “*Degetele timpului*” s-or fi făcut mai “*talentate*”
azi, decât altădată, cântând la clapele pianului unui suflet atât de profund și
just critic, precum este sufletul acestei importante personalități ardelenne, Dan
BRUDAȘCU, cel care se ia de piept cu somnul națiunii/neamului, dar și cu
criticii “*olimpieni*”, de dragul Ade-vărului – în capodopere acribios-vaticinare,
precum **GOGA și criticii săi** (2008) sau **GOGA și Francmasoneria**
(2007)?! (Să nu uităm a menționa că, după obișnuitele “*Date despre autor*”, care
uimesc prin marcarea unei hărnicii și densități a manifestării culturale
rarissime, volumul conține “*Câteva repere critice*” asupra operei brudașciene,
semnate atât de duhuri luminate ale lumii – Rajiv DOGRA-India, Michael
H. IMPEY-SUA etc – precum și de-ale Neamului Românesc: Constantin
CUBLEȘAN, Miron SCOROBETE, Victoria MILESCU, Dumitru
CERNA etc.).

Volumul marchează, încă din debut, o conștiință hipersensibilizată
de trecerea timpului, de încheierea escatologică a unui ciclu – personal ori/și
cosmico-manvantaric, deopotrivă – de exercitarea prero-gativelor “*lumești*” de
către niște forțe chtoniene decadente, satanice, care, parcă, grăbesc, bezmetic,
prefacerea unității lumii, într-o puzderie de “*fărăme*” – în acel celebru “*Totu-i
praf...lumea-i cum este, și ca dânsa sun-tem noi*” – precum și a lucrurilor cruciale
(străzi) în contractii și mini-mizări semantice progresiv-derizorii (*ulița plină de
gropi*) - a luminii, în beznă care este semnul mării cezuri cosmice dintre cicluri:
“*stradă pustie/ frunze cărunte se zăbengue-n / bătaia vântului de toamnă/(...) mâine va
fi oare soare/ pe strada – dar ce zic eu*” (cf. Fărăme, p. 5).

Nici măcar Eros-ul nu poate garanta efecte soteriologice clare – doar
prelungirea unei agonii, a unui blestem, prin patimă și minciună – rămânând
preferabilă starea de singurătate, ca stare de regrupare a for-țelor de rezistență
(gândul și liniștea), în fața agresiunilor metafizice tulburi: “*M-ai blestemat, iubito,
să/ port în carnea mea dorul cel/ sălbatic al mângâierilor tale (...)* În noapțile-acestea mă
întreb uneori/ de ce jurămintele sunt hărăzite/ să pară minciuni frumoase (...)
*Binecuvântată fie plecarea ta/ Binecuvântată fie singurătatea/ ce mi-a rămas și în care/
sper să-mi regăsesc vreodată/ gândul și liniștea*” (cf. *Despărțire*, p. 10). Din păcate, nici
măcar “singurătatea și liniștea” nu oferă garanții soteriologice absolute –

dimpotrivă, sporesc slăbirea forțelor de împotrivire față de saturnizarea lumii, norii devenind schițe ale delăsării/plonjării/gravitării definitive în/întru zona chthoniană: *”Când tăcerea va ajunge la ține/ cuvintele mele vor fi/ bătrâne și greoaie/ ca norii purtați/ de vântul de nord”* (*Ademenirea tăcerii*, p. 89). Totuși, Nordul este locul lui Dumnezeu...!!!

Iar efectul soteriologic al Artei și Poetului...ehi, sunt niște realități metafizice pe care social-economicul, Vițelul de Aur, le-a corupt parcă irevocabil, ireversibil – chiar dacă, uneori, *”într-un colț o pată discretă, mărunță/ rămâne dovada că Poezia nu moare”* (cf. *Cavalcadă de silabe*, p. 7) – dar *”pata”* nu conține, ÎN SINE, lumină (poate doar o concen-trare de avertismente...!), deci nu (se) poate dărui deloc, sau, cel puțin, nu poate oferi suficientă forță de iluminare/revelație...!!! Dincolo de această minusculă speranță, iată cum arată Poetul, luciferizat, mercan-tilizat, vampirizat și, totodată, adaptat la *”social-economic”* (numele Satanei, în contemporaneitate...) – iar *”adaptabilitatea”* sa (ca formă de târg faustic, întru modernitate, ca vreme/temporalitate mult mai înjosită decât veacul lui Faust...) și *”înțelegerea”* sa sunt semnul paradoxalei *”muțenii”/impotențe/ neînțelegeri spirituale* (de fapt, al pactizării cu diavolul...) – sunt semnele supreme ale *”șanselor”* de disoluție a lumii-cosmos: *”Negustor de metafore, poetul/ este ființa năzuroasă și mândră / exaltatul care se crede ziditor,/ deși știe că bimerele lui nu mai au/ prea mare trecere pe piață./ Poetul nu e neadaptat și neînțeles/ iar turnul său de fildeş s-a prăbușit/ demult./ Vai, poetul – acest mit și/ bătuît nemilos din cetate de un zeu frivol – banul”* (*Poetul*, p. 9). Cel (din nefericire pentru Omenire și Destinul ei) închinat la Vițelul de Aur iese din Mit și intră în starea de *”bătuire”*, adică de pierdere totală a Centrului Stabil Spiritual al Cetății-Cosmos.

Deci, încă o dată: de ce Dan BRUDAȘCU scrie, acum și nu altădată, acest volum? Pentru că Autenticul Poet (am spune, în condițiile lumii actuale: *”Rătăcitul de Lume”*...!!!), cel *”neadaptat”*, cel netârguit cu Satana, deci responsabil de Cetate – își dă seama că Poezia a rămas, totuși, prin neștiuții ei devoți și templeieri – dacă nu o soluție so-teriologică sigură, măcar o modalitate de avertizare, de semnalizare, către Spiritualitatea Omenirii (câtă va mai fi rămas neatinsă de ciumă...) – că escatologia, *”plinirea timpului”* hristic... – ar putea să se producă nu numai sub formă de dezastru penibil, ci, o, Doamne, cine știe, sub o formă mult mai *”eleganță”*, mai umană, mai...promițătoare nu de *”mode”* (*”ofertele, și ele în pas cu moda”* – cf. *Singur*, p. 11), ci, eventual, de ilu-minări...de revelații ale Eului Nostru Cosmic Autentic și Generos/ Autosacrificial... Sau, te pomenești că toate religiile

lumii au întreținut iluzii, de sub care beznele cavernelor și vulcanii violenței și crimei irup neîncetat, hiperbolic – că boala demonismului temporal, care ne ține în lanțuri de-o istorie și de-o isterie întreagă, n-are leac... (și se reînnoiește, mereu mai *“consolidate”*, precum Hidra din Lerna! – ... generație după generație... din virtualitate întru realitate *“și retur”*!!! – pentru că dacă nici desenele animate nu-și mai păstrează ingenuitatea *“disneyană”*, ci sunt izvoare de inspirație criminală, atunci...) - și că Noul Ierusalim poate rămâne (dacă noi vrem, cu orice preț, să ne *“pupăm în bot cu Satana”*...) doar o viziune febrilă, a unui binevoitor mult prea visător...?!... *“Veacul cel nou s-a născut/gata bolnav și incert/căci copiii nu-mvătă să viseze/ci să tragă cu pușca,/ la fel ca eroii scelați/ ai desenelor animate.// Salut, mileniu bolnav/și plin de bube/ca un ciumat medieval”* (cf. Mileniu bolnav, p. 88). Omenirea, se pare, nu vrea să învețe nimic din istorie (cel puțin, din Evul Mediu și până în *“modernitate”*...), și, dacă ea nu vrea, nu există un Dumnezeu, în ceruri, care să mântuiască cu forța...

Măcar și pentru această luciditate (nu totdeauna inspirată, dar extrem de amară și vehementă, neîmblânzită de niciun zâmbet!), fie și pentru aceste semnale de alarmă, atât de acute și de sfâșietoare, în primul rând, de sine! – confirmând, *“sotto voce”*, că mai există funcția de Poet-Hristos – volumul lui Dan BRUDAȘCU trebuie să fie citit cu mare empatie, căci ne descrie, de fapt, condiția noastră tragică și soarta noastră posibil catastrofică, vizibilizată tocmai prin amarul și Golgota brudașcian- poetică... Iar fața/chipul Poetului este, prin ea/el însăși/însuși, prin încruntarea ei/lui extrem îngrijorată, anticiparea unui verdict sinistru, dar meritat de Omenirea actuală... Dacă nu binevoiește să iasă din inerția maldiv-autodistructivă... Din starea de CIUMĂ!

Adrian BOTEZ: Recenzie la „*Degetele timpului*“, de Dan BRUDAȘCU

Primul volum de versuri al lui Dan BRUDAȘCU ni se arată târziu, dar încărcat de semnificațiile amare ale trecerii/petregerii (*a trecut și vara asta/ simt deja frigul și mă/cutremur*) sau precum în această mărturisire a transferului de „vinovăție”: *în jurul meu sunt ceasuri nenumărate/ Fiecare arată o oră diferită/ Așa încât mă întreb/ dacă nu cumva timpul/ nu se mai lasă măsurat/ sătul de convențiile omenesti.*

Așadar, sub semnul timpului care nu se răzgândește niciodată, care nu vrea deloc să renunțe / la prada sa, și al singurății, pe care, de la amvonul

cuvântului, o binecuvântează (*binecuvântată fie singurătatea*), dar în fața căreia își strigă uimirea: *e incredibil cât putem/ fi de singuri*, autorul își construiește discursul poetic pe însemnele deșertice ale lipsei de nădejde: *Doar eu, rătăcit și fără speranțe,/ caut mușchiul cel izbăvitor/ .../ degetele mi se opresc/ în coama părului tău aspru ca/ ácele de brad.*

În această atmosferă a căutării liniștii întemeietoare și a eliberării de angoasele vremilor ce se tot abat asupra noastră, se naște poemul de dragoste al lui Dan BRUDAȘCU : *porți în trupul/ tău sămânța din care/ mâine se va tăia lemnul pentru/ viori și corăbii!* Numai că la Dan BRUDAȘCU taina de sub scoarța/ copacilor este izvor de neliniști spăimoase, arar împăcarea se arată la față, iar poemul este asexuat, asemenea umbrei de înger: *întotdeauna mi-a plăcut/ să-ți privesc mâinile / Adesea le simt mișcarea / grăbită și nervoasă,/ dar, vai, tot mai rar, alunecarea / înceată, tandră și moale,/ peste fruntea sau ochii mei.* În acest imperiu al toamnei: *septembrie e o lună care,/ moleșită de căldurile verii,/ dă drumul șiroaielor de lacrimi / .../- septembrie e luna în care/ nu poți vorbi despre visare și dragoste, saloanele liniștii par devastate: nu am cui mărturisi/ taina ce-mi devoră liniștea.* Pentru poetul care se teme de fiecare plecare, rugăciunea pare a-i fi singurul aliat: *Doamne, / alungă demonii ce mi-au/ furat chipul și gândul/ și care mă bântuie în clipe târzii/ ca pe o casă părăsită stafiile.* Îndepărtarea adaugă poemelor sale accentele dramatice ale încremenirii: *Nu/ te mai pot însoți în zborul ce te/ mistuie.* Nevoia de ocrotire, de adăpost împotriva primejdiei, evident, împrumută poemelor de dragoste ale lui Dan BRUDAȘCU calda comu-niune a gestului la capătul căruia nu întotdeauna înmu-gurește surâsul: *Poate himerele tale vor poposi în sufletul meu/ aducând cu ele și îndoielile/ ce te-au cuprins/ uneori și pe care/ în nopțile târzii am încercat/ zadarnic să ți le alung.*

Aproape înfricoșat de taina ce-i devoră chipul și gândul, poetul își îndeamnă cuvintele să-l însoțească pe drumul inițiativ al vindecării de tot, într-un soi de exercițiu taumaturgic al tănuirii, asemenea arhaicelor germinări ale tăcerii: *Apoi aș lua un pumn de/ pământ și l-aș îndesa în/ scorbura aceea pentru ca / secretul meu să rămână acolo,/ neștiut de nimeni,/ până când, într-o primăvară / ar irumpe în frunzele unui ram sau ca-n această recurență a ademenirii și a salvării: Ademenesc tăcerea / s-o-nchid în această sticlă / pe care s-o arunc apoi / în apele mării. / Când va ajunge la tine / cuvintele mele vor fi / bătrâne și greoaie/ ca norii purtați/ de vântul din Nord.*

Elegiace, cu diafane inserții de litanie târzie, unele poeme ale lui Dan BRUDAȘCU sunt veritabile pasteluri ale presimțirii: *Ascult apoi freamătul de afară/ Sau poate din mine însumi, pasteluri ale năzuinței dobândirii liniștii, în care*

Dorm și mierlele iar cărările /.../ duc în adânc, precum în acest dramatic strigăt shakespearian: Dau un regat pentru o clipă de liniște/ și un strop de iubire!

Poeme ale mirabilei mirări, dar și infuzate aforistic: *Poezia înseamnă sărăcie/și vânare de vânt*, acestea sunt străbătute de la un capăt la celălalt de nevoia de liniște, de re-culegere pe care autorul lor o reclamă, întrebându-se retoric, cu o ironie amară, din care totuși se poate întrezări simțul nădejdi: *ce-ar fi simțit / în clipa aceasta maestrul Baudelaire?*

La adăpost de *maestrul Baudelaire*, Dan BRUDAȘCU, poet ce se revendică mai degrabă de la secolul care s-a stins, dar în care a ars, sfidează noul veac ce pare a nu-i aparține, nici măcar a-i semăna, pe seama căruia glosează apocaliptic: *S-a născut veacul cel nou / și are deja privirile înroșite / ca o țevă de tun,/ iar pasul îi e nesigur, șovăielnic / neștiind încotro s-o apuce,/ care e calea spre Adevăr. / Chipul lui e plin de bule / timpului bătrân și obosit,/ speriat de nesfârșita ură / ce mistuie Planeta./ Focurile de artificii din piețe / par un biet paravan / pentru nesfârșitele mizerii / ca să facă uitate crimele / puternicilor acestei lumi./ Veacul cel nou s-a născut / gata bolnav și incert / căci copiii nu-mvață să viseze / ci să tragă cu pușca,/ la fel ca eroii accelera / ai desenelor animate. // Salut, mileniu bolnav / și plin de bube / ca un ciumat medieval.*

Gravă, meditativă, suavă și revoltată, caldă, discretă și pătimășă, dramatică și retorică, reflexivă, neîmpăcată și crepusculară, poezia lui Dan BRUDAȘCU este imaginea autorului însuși, care, iată, se arată cititorului în dubla sa ipostază de trimis și mărturisitor.

Dumitru CERNA, *Dan BRUDAȘCU – Poemele lui Cronos*

După o activitate poetică de peste trei decenii, cu apariții sporadice în diverse reviste de cultură, românești sau străine, Dan BRUDAȘCU publică recent primul său volum de versuri, intitulat *Degetele timpului* (Editura Sedan, Cluj-Napoca, 2009). Cum poetul, criticul și traducătorul Dan BRUDAȘCU e dublat de un foarte activ editor, e lucru de mirare că autorul își adună poeziile atât de târziu între copertele unui volum. Motivul amânării debutului pare să-l preocupe și pe autorul însuși, care redă pe coperta a patra a elegantului său volum un citat din dialogul *Phaidros* al lui Platon, edificator: *„Cine se apropie de porțile poeziei fără să fie cuprins de nebunia muzelor, în credința că poate să ajungă poet numai datorită artei, va fi nedesăvârșit, iar poezia lui, de om cuminte, pălește față de aceea a oamenilor cuprinși de nebunie”*.

Cu o excesivă prudență, Dan BRUDAȘCU se întreabă dacă *„trăirile și sentimentele”* sale din acest prim volum nu vor fi cumva *„rodul unei minți*

cuprinse de nebunie în sens platonician". Să constatăm că atâtea scrupule și ezitări sunt puțin obișnuite în cazul acestei gureșe secte de poeți, fiind în general narcisiace și entuziaste, rareori dotate cu spirit autocritic. Cazul de față e complicat de împrejurarea că numele autorului se confundă cu cel al unui cunoscut politician. Ne grăbim să adăugăm că nu al unuia de duzină, căci autorul volumului *Degetele timpului* a fost în legislatura dintre anii 2000-2004 secretar al Comisiei de politică externă al Camerei Deputaților. E doar un amănunt menit să sublinieze că finul anglist Dan BRUDAȘCU, autor de valoroase traduceri și de dicționare, are stofa unui diplomat și a unui autentic om politic. Promițătoarea sa carieră s-a frânt, deocamdată, tocmai datorită francheței omului, obișnuit să rostească adevărurile verde în față, fără pardon sau prea multe artificii protocolare. Modelul său moral rămâne cel al lui Octavian GOGA, poetul, gazetarul și omul politic căruia Dan BRUDAȘCU i-a dedicat un număr însemnat de lucrări. Dintre acestea cea mai consistentă rămâne indiscutabil recenta *GOGA și criticii săi* (2008), o amplă și bine documentată lucrare de doctorat, scrisă din perspectiva cercetărilor lingvistice ale lui E. Coseriu.

În mod oarecum paradoxal, modelul „*poetului pătimirii noastre*” nu pare să-l fi contaminat aproape deloc pe exegetul său. Totuși, la rigoare, anumite filoane ale liricii lui Octavian GOGA pot fi decelate, dar aceste vagi urme ale poeziei tribunului ardelean provin mai degrabă dintr-o perspectivă morală și etică decât dintr-o imitație formală. Ca și în cazul ilustrului înaintaș, noul poet evită să-și restrângă privirea în raza unui ego narcisiac, limitându-se la o transcriere a propriilor angoase. Jurnalul liric al lui Dan BRUDAȘCU rămâne mereu deschis spre spectacolul tragic al unei realități privity adeseori cu o dureroasă luciditate. Atitudinea civică e consubstanțială atitudinii omului politic Dan BRUDAȘCU, obișnuit să privească răul în față și să-i spună pe numele său. Discursul său liric capătă adeseori accente ironice și pamfletare. Iată, de pildă, un poem ce denunță agresivitatea unei realități care-i refuză poetului orice intimitate protectoare: „*E incredibil cât putem / fi de singuri / deși, clipă de clipă, / suntem parte la furticatul / uriaș, nestăpânit, devorator / din jurul nostru. / Apoi bombardamentul / sistematic, agresiv, violent, / trivial chiar, care-ți amenință / fiecare clipă și vrea să te / sustragă înti-mității propunându-ți / de la oferte mediatice / la nurii zbârviți ai prostituției / de pe trotuarul de alături / Ca să nu mai vorbim de / ofertele, și ele în pas cu moda, / de salvare, de sprijin și / asistență de caritate. / Și, totuși, o, Doamne, cât / de sin-guri putem fi. / În fața vieții ca și a judecării / de*

apoi nu e nimeni în stare / să ne ajute, să preia asupra-și păcatul, / să evite răsplata / pedeapsa divină.”(Singular).

În viziunea autorului, poetul se dovedește o *“fuiță mistuită de neliniști”*, care privește în sine însuși ca într-un abis din care scoate la su-prafață imaginile singurătății care îl bântuiesc. Portretul pe care Dan BRUDAȘCU îl forjează poetului nu e nicidecum unul idealizat, de vizi-onar cuprins de *“nebulia mușelor”* lui Platon. În opinia sa, sceptică și în-tunecată, poetul e *“mai întotdeauna”* o *“fuiță însetată”*, *“naivă sau, dimpo-trivă, calculată”*, *“rece și egoistă”*. Seria epitetelor descalificante continuă, că-ci același poet e văzut ca o specie mercantilă (*“negustor de metafore”*) și capricioasă (*“fuița năzuroasă și mândră”*), în sfârșit ca *“un exaltat care se crede ziditor”*. Nici măcar statutul de *“neadaptat și de neînțeles”* nu i se condece umilului mânuitor al verbului, căruia seniorialul *“turn de fildes i s-a prăbușit de mult”*. Ce mai rămâne întreg din vechiul, romanticul blazon de noblețe al poetului ? Mai nimic, am adăuga noi, căci concluzia lui Dan BRUDAȘCU e nimicitoare. În epoca modernă, *“poetul nu mai e decât un mit alungat și / băituit nemilos din cetate de un zeu frivol – banul.”(Poetul).*

Alte imagini ale poetului sunt, dimpotrivă, mai generoase cu această specie de barzi: *“Iar când îl privesc mai atent pe Poet/Îi zăresc pe frunte cununa de spini – răsplată, poate, pentru-ncăpățânarea / de a crede în vise”*. Ipostaza chistică se învecinează cu cea a poetului pustnic, căutător *“obstinat al tăcerii și al liniștii”*, adăpostit în singurătatea protectoare a muntelui(*Pustnicul din Munții de Apus*). Nu sunt singurele ipostaze ale poetului și poeziei asupra cărora se revine și în alte poeme, acestea fiind teme obsesive ale liricii lui Dan BRUDAȘCU . După cum e imposibil să reducem formula liricii sale la o singură, monotonă atitudine. Poate și datorită faptului că această antologie adună poeme scrise pe parcursul a peste trei decenii, vom întâlni suprapuse, ca într-un palimpsest, mai multe ipostaze ale poetului. Uneori acid și ironic, alteori nostalgic și sentimental, realist și prozaic, Dan BRUDAȘCU ni se descoperă prin volumul *Degetele timpului* ca un poet neliniștit, bântuit deopotrivă de certitudinile și incertitudinile epocii sale, convingător în cele mai multe dintre fațetele lirismului său polimorf.

Ion CRISTOFOR – recenzie la „Degetele timpului”

Personalitate complexă - traducător consecvent din literaturi exotice (autor al unor antologii de poeți sud-africani, sud-coreeni, indieni, arabi, afgieneni ș.a.), publicist, critic și istoric literar (autor al unor interesante studii

despre Octavian GOGA, Mihai EMINESCU, I.L. Caragiale etc) – Dan BRUDAȘCU ni se revelează acum și în ipostază de poet original, publicând un volum, de debut (!) intitulat *Degetele timpului* (Editura Sedan, Cluj-Napoca, 2009), voit întârziat căci, dacă e să ne luăm după propria sa mărturisire ce însoțește cartea, multe din poeme sunt scrise de mult, păstrate *“între copertile diverselor carnete și caiete”,* timp de *“vreo 30 de ani”,* tot amânând reunirea lor între copertele vreunui volum, în ideea pe care o preia din dialogurile platoniciene (Phaidros), unde marele filosof al antichității spunea: *“Cine se apropie de porțile poeziei fără să fie cuprins de nebunia muzelor, în credința că poate să ajungă poet numai datorită artei, va fi nedesăvârșit, iar poezia lui, de om cuminte, pălește fără de aceea a oamenilor cuprinși de nebunie”.* Desigur, *nebunia* la care se referea Platon nu este cea patologică, tratabilă sau nu, în spitale de psihiatrie, ci acea neliniște febrilă a dorinței de comunicare a ideilor, a sentimentelor, a propriilor atitudini, față de *cuminența* comună de manifestare a lumii, capabilă a schimba ceva în rosturile ei. Poezia lui Dan BRUDAȘCU nu schimbă ordinea socială, nici a firii, dar aduce mărturia unui suflet neliniștit în raport cu ceea ce se întâmplă, omenește vorbind, în lumea contemporană, poetizând atitudini și realități ce sunt adevărate încercări existențiale în fața noastră, a celor de azi.

Temperament nostalgic, meditativ, Dan BRUDAȘCU simte povara însingurării într-un prezent devorator, cu brutalitate, al liniștilor interioare (*“E incredibil cât putem/ fi de singuri/ deși, clipă de clipă,/ suntem parte la furnicarul/ uriaș, nepăsător, devorator/ din jurul nostru”* – Singur). El este indignat de surrogatul de viață în care ne complacem (*“Am ajuns să mă-ncante mai mult copacii de la/ televizor decât cei din pălcul/ din vale”* – Trădare), așa încât întoarcerea spre obârșii va fi, într-un fel, leitmotivul întregului volum, formulat diferit, de la *“Ne-aducem tot mai rar aminte de obârșii”* (Trecător grăbit) până la: *“Am lăsat, pentu o clipă, în urmă orașul/ cu vacarmul și frivolitatea lui enervantă/ și m-am așezat în noroiul uliței/ ce duce spre obârșii”* (Deziluzie). Numai că nici satul, în care se întoarce poetul, nu mai este acela știut, al vetrei de suflet a lumii, căci trecutul se destramă ușor (*“Văd în stânga și-n dreapta ulucii putrezăți/ sau casele cu țigle sparte și pereți scorjiți./ Mă așteptam să regăsesc liniștea după/ care tânjesc, dar lătratul înfundat al unui câine,/ țipetele unei gaițe sau pur și simplu/ duduitul înneecat al unui tractor vechi/ mă fac să constat că sunt departe de ceea ce/ am visat”* (Deziluzie). Nici orașul însă (sau cu atât mai mult) nu-i oferă satisfacția unei emoții, a unei bucurii a trăirii sincere, autentice: *“În jurul meu totul e convențional și fals/ iar căutarea obsesivă a ordinii perfecte/ ascunde răceala din*

sufletul tău/ care a încetat să viseze, mulțumit cu surogatele unei relații mic burgheze” (Natură moartă). E aici, în această poezie, o dramă a omului modern, angajat într-o existență ce pare a fi străină propriei firi. De aceea și își spune poetul: *”Ar trebui, poate, să ne întrebăm:/ unde-i viața noastră,/ ce-am făcut cu ea?”* (Natură moartă). De aceea, Dan BRUDAȘCU se lasă în voia unor nostalgice evocări ale firii, ale trăirii într-o natură ce-i aduce freamătul primordial al materiei încă neatinsă de vreun morb al civilizației: *”A trecut și vara asta/ pe neașteptate/ o regretă vizibil florile/ și frunzele mistuite de/ frigul mușcător al nopții,/ purtate și izbite de zid în rafalele. De vânt tomatic”* (Nostalgii autumnale). Sub acest semn, poezia dobân-dește profunzimi de metaforă și simbol: *”Mereu moara bătrână/ macină făină./ Plânge trist morarul/ căci mâine-o să vină/ val fugar de munte/ lovind prea nervos/ roata cea bătrână/ ce-are lemnul ros/ Și va duce-n lume/ roata cea bătrână/ apa tumultuoasă,/ repede, haină./ Va rămâne moara/ singură pe mal/ să macine tăcerea/ falnicului val/ ce a dus departe/ faima și tăria./ Singur biet, morarul/ plânge-și sărăcia/ Și privește-n față/ seara ce-i aproape./ Blestemă-n tăcere/ sălbaticile ape”* (Roata morii). Se întâlnește aici cu motivele unei frumoase tradiții ardelenesti în evocarea satului. E aici o tonalitate baladescă împlinită în halouri romantice, dar tristețea singurătății e una de sorginte actuală. Și, poate, cel mai vibrant se deslușește această singurătate în starea melancolică produsă de despărțirea de ființa iubită:

*”Auzi tu, oare, mișcarea ritmică a valurilor
ce-și lasă în urmă spuma pietrelor reci?
Dar strigătul meu oare cine-l va auzi?
Cine-i va înțelege dorul de zări necuprinse,
de mângâierea caldă a zefirului ce-ți joacă printre plete?”*

(Auzi tu, oare, pescărușii?)

Accentele erotice sunt rare în versurile lui Dan BRUDAȘCU deși sentimentul iubirii pentru o anume femeie e mereu prezent, într-un soi de tânguire melancolică în espectativa naturii ce se decantează prin anotimpuri: *”... septembrie e luna în care/ nu poți vorbi despre visare și dragoste./ Altfel de ce cad frunzele/ și vestejește firul de iarbă?”* (Septembrie). Dar, mai mult, dominant, este sentimentul acut al nevoii de evadare dintr-un spațiu amorf al clipei zădărnicate cumva de ruperea tradițiilor (*”Mi-e teamă de fiecare plecare/ pentru că ar putea fi/ recunoașterea implicată a/ unei dorințe de-a evada/ pentru a nu ne lăsa striviți/ de monotonia clipei”* - Și-ai plecat...). Mereu tentat a-și crea iluzii, hrănite

din speranța unei împliniri imaculate dincolo de acest infern al prezentului ce-l apasă terifiant. Dan BRUDAȘCU caută a se defini pe sine numindu-se poet – neguțator de metafore: *”Poetul este o banală/ sintagmă ce vrea să facă din/ orgoliul unei ființe mistuite/ de neliniști un blazon (...) Neguștor de metafore, poetul/ este ființa năzuroasă și mândră,/ exaltatul care se crede zădător,/ deși știe că himerele lui nu mai au/ prea mare trecere pe piață“* (Poetul).

Robustețea angajatului politic, a omului ce se dovedește prin totul implicat în destinele agorei, apare dintr-odată în aceste poeme, ce au fost, până azi, de cele mai multe ori, forme ale manifestării de taină a lui Dan BRUDAȘCU , oarecum surprinzător, căci se dovedește a fi dublată, în esența trăirilor sale, de un temperament nostalgic, contem-plativ, de un spirit al retragerilor strategice din fața agresiunii imposturii, în meditația filosofică, poetică în fapt, ca într-o oază de liniște și de reverii, ce-i asigură astfel un echilibru sufletesc și o cenzură existențială de rară și frumoasă demnitate morală. Poezia sa e mai curând o continuă destăinuire de sine, o lamentație opulentă, dacă se poate spune așa, în pragul marilor evadări pe care și le proiectează într-o natură mirifică, tonifiantă, singura lume de puritate spre care poate să sper acum: *”Privesc tăcut orizontul/ de unde aștept să răsară, din clipă în clipă,/ soarele și să îmbrățișeze cu rațele lui totul în jur./ Mii de gânduri năvălesc ca niște boarde tătare asupra mea/ strivindu-mă sub copetele de argint/ ale cailor lor nărăvași./ Nu știu să mă dau în lături/ spre a nu le intersecta drumul/ și, treptat, simt că m-au luat și pe mine/ în galopul lor”* (Rătăcitor pe coasta dalmată).

Constantin CUBLEȘAN, recenzie la *“Degetele Timpului”, Un poet sceptic*

Înnălbitor dar nu cânepiu, ci cum se spune pe la noi, dalb, de pe coperta unei cărți de poezie editată de SEDAN, Dan BRUDAȘCU ne arată un chip necunoscut unora, însă al unui scriitor clujean *ce își este*, știut și de mine mai ales prin revista „*Cetea Culturală*”, ce o cultivă conviv cu un venerabil conjudețean (am zis Miron Scorobete) și un cunoscut poet de rară structură sufletească, care, nu știu de ce, îmi amintește de regretatul poet tribunist, Negoiaș Irimie. Cunoscut mai ales nu prin poezie, ci prin cultură poetică și un anume romantism, altul decât cel al altuia înalt fost clujean, Nicolae PREPLICEANU, bucureștenizat ...În odinioara tinereții mele literare, aceștia mi-au fost afini pe filiera sufletească ardeleană, desigur pe o listă mult mai mare, al cărui răboj era în acea clădire de colț, o clădire boemă, (Arizona !) unde i-am cunoscut și pe D.R. POPESCU, Adrian POPESCU,

Augustin BUZURA, Teohar MIHADAȘ (ce mare poet aromân!) ... I-am cunoscut, însă unii bag-sama, nu ne mai prea cunosc. Ne rămân cărțile dlor, olaltă cu reveriile acelor vârste.

Prin revistele *Steaua*, *Tribuna*, *Cetatea Culturală*, mai sporadic *Echinox*, desigur, cât și prin numeroși confrăți clujeni de la filiala USSR, refac acele călătorii acum virtuale, citind ce se scrie la Cluj și în zonă. Nu știu cum se face, însă revistele „*cu ștaif*” s-au regrupat inclusiv estetic și fortuit (dar când a fost altfel?) sub umbrela politicului (citește buget), iar eu care publicam frecvent mai ales în *Tribuna*, mă trezii persona non gratta.

Desigur, nu port ranchiună, desigur, nu, ...doar la o tristețe am dreptul – măcar așa, de natură poetică...platonică, cum dixit Dan BRUDAȘCU , evocând Phaidros: adică de nebunia muzelor. Care, vezi bine, sunt mai multe pentru noi, însă una în felurimea ei de avataruri, și ea este paradoxal geloasă pe hieraticile proprii întrupări.

Îi cer scuze poetului Dan BRUDAȘCU pentru digresiunea aceasta, încercând să îmi exprim câteva idei la cartea de poezie „*Degetele timpului*”, recent dăruită. Sub inspiratul titlu-metaforă, poetul clujean „*sedantează*” cu onorabilă auto-consecvență, nu doar un moralist, eseist, editor, traducător și pare-se un spiritus movens conservator – nu blamabil,- ci în sensul de tradiționalist cărturăresc, - sedantează, mai bine glumind, în dimensiunea delicată a răbdării de a glossa, cum mărturisește, timp de vreo 30 de ani, scrierile lirice proprii, într-o reușită antologie reperată la Timp.

Întocmirea cărții este structurată pe substanțialitatea afectelor, ci nu pe cea a livrescului en vogue. Așadar el se smulge tentației omniprezente azi de a acutiza religiosul, sau dimpotrivă, profanul în sensul că le atinge pe ambele, însă prin afinitatea electivă (da) cu vege-talul, în interregnul ființei, cel „*preluat*” din materie, din natură, Inter.-ferând în esoterice contemplații sofianice. Așadar substanța vie a trăirii proprii, este cea de rezonanță cu „*dubul*” și hierogramele textuale, din-colo de aparentul discurs uneori prozomoematic, explicit: deoarece Dan BRUDAȘCU descrie eseistic (poesic) *starea creației* și respinge eboșele sau decalcurile.

Alegând simbolistica mâinii - degetelor, degetele acestui timp al dura-tei, ne sunt trecute ca o reverie pe claviaturi semantice, fiind nu ale scribului, ci ale unui pianist de „*nocturne*”, pe arpegii aparent moderne, însă de fapt romantic-medievale. Impactul biografic, autoreferențial, este „*sincopat*”, sub pretextul autoindus că a „*ajunge poet numai datorită ar-tei,*” ci nu fiind înnăscutul, nu din tagma celor „*cuprinși de nebunie*”, cum PLATON, utopicul PLATON,

dușmanul „*republicii poezilor*” (ca și Bacon, Thomas MORUS, CAMPANELLA și ... Gabriela MELINES-CU ...: Dan BRUDAȘCU poate este malițios când aduce o scuză ca atare. Cartea lui este un calendar al stărilor eminamente lirice, raportări ale sufletului, uneori de o candoare juvenilă, (dar și de indignată revoltă a lui Juvenal!) ...A celui ce spunea că „*indignarea face poezia*”.

Poesia lui Dan BRUDAȘCU este când vag elegiacă, alteori moral - resenentimentară, luând pulsul degradării politicienești dintr-un polis și mai în degradare, - când romanțioasă, punctând afectele inimii empatică, repulsia față de orfania mulțimii, ori inserțiile ars-poeticii ca termometru al febrilelor stări „*de nebunie, de boală de origine divină*”.

Chiar de cronologic jurnalul intinelor decantări în meditație se perindă în anii mulți, constat că timpul interior, coordonata lui stabilă, este una a filosofie existențiale și a raportului id-ului cu timpul.

Căderea din condiția antică (...), a poetului în agora de care scria o carte de neuitat și rarul la vedere prieten Al. Cubleşan, este a însași agorei. Poetul profet, poetul oracular, au devenit desueți „*banale sintagme* „*ale* „*orgolului unei ființe mistuite de neliniști, un blazon*” .... Noblețea acestui balzon o deplânge fără lamento, Dan BRUDAȘCU, ci mai degrabă s-a înrolat cu literatura confinilor apropiați, sau chiar de pe alte meridiane, în zona mulțimilor lui Le Bon... care nici ele nu mai sunt demult ale lui Le Bon, nici ale lui Miron COSMA.

Remarcabil în context îmi pare poemul „**Poezia la români**”, virulent amar pamflet eludând total metafora, pentru că ea este caducă în context. (Vezi și „**O lume de plastic**” (remember Oriana Falacci), sau „**Rădăcini în vânt**”, o parabolă a dezrădăcinării și implantului „*dendrologic*” în paideuma ..... Alt poem memorabil este „**Roata morii**”, dar și „**Trenul de noapte**”, „**Tempi Fugaces**, „**Trădări**” ... Când este diatribic, Dan BRUDAȘCU răbufnește din vise de adâncime, din ceva ancestral, nu sentențios, ci de o mare tristețe elegiacă.

Stilistic, poetului îi repugnă plasticizarea, poate tocmai aceea aură ce o nălucește în cazul invocat de Platon, rostirea „*profetică*”, oraculară, delfică, Dan Brudașu este totuși un pragmatic, unul ce își ocrotește prudent misterul perceptiv de profunzime, în halou oniric, iată de ce poeziile cărții sale sunt mai degrabă file de jurnal ale omului ne bătrânicos, ale omului în fond tandru, ale omului social, însă stingherit în pluralitatea comunitară: deloc paradoxal.

Dacă referirile intimiste, la sentimente esențiale, abundă, ele sunt semnul unei psihologii empatice puternice, manifeste. Tema esențială a cărții este Condiția umanului.

Sentința: cunoaște-te pe tine însuși. Reflectarea în „*cei alți*”, mai ales în iubirile multe – dar - una – singură, ..., *sunt pregnant ale confesiunii și prefigurând ceva sfâșietor, un presimț al despărțirii, acela care latent arde în fiecare, însă mai abrupt, ori mai domol.*

Poesia lui Dan BRUDAȘCU acuză condiția omului esențializată în a celui care scrie, a celui care arde mai alb, a celui care urăște cenușa. Iubirea pentru femeie, cea arhetipală, a originii, este aceea din „*Privirea ta*”, *un poem bine ascuns în simplitatea, dar insunuant în parabolă. „Privirea ta/ ascunde milenii de-mbrățișări/ ale șarpelui/ din vintrea păcatului/ păstrează cu sfințenie (stranie antinomie, n!) tăcerea/ și nu mărturisește/ nimănui/ clipele de pierzanie/...*

Opus și apropiind perspectiva riscant, privirea bărbatului „*caută mereu flămândă/ naivă și încrezătoare*” refuzând să accepte că totul nu e decât o clipă în care te dăruie/ fără a oferi nimic...că, de fapt, îmbrățișa-rea (femeii, n.n.) „*e doar un ritual banal/ ...moștenit de la curtezanels (și preotesele de la ușa templelor, neb?), de la curțile faraonilor/ sau poate de la gheișele Orientului/...*

Această „*orientalizare a femeii de „acum*”, poetul o bănuie a fi ce-va resuirect, *esoterie a reîncarnărilor*”, ceea ce poate fi decodat din devăl-mășia sincretismelor lumii ca ceva absolut ...științific!

În fine, constrâns de spațiu, mă rezum la a mai spune că nu îl cred pe Dan BRUDAȘCU omul, dar îl înțeleg pe poet, când conchide că suntem sub spectrul lepădării sinelui..., însă cred în felul său în acele „*ascunse lacrimi*” *de nepătrunse taine/ ale zefirului de vară...*” *rămâne în urmă-ți/ nisip cald/ și oasele albe/ ale Icarilor/ cu aripi secerate/...*

Prin aceea că poetul, el însuși, colocvial amar cu conștiința-i, spune splendid-serenic: „*Te lepezi de tine/ fără să știi măcar/ că aripa obosită/ n-a nctat să spere/ mult visata-i/ întâlnire cu zefirul*”.(Trădări, pag. 86). Simbolul zefirului revine ca o cheiță magică a stărilor de levitație poetică la Dan BRUDAȘCU .

Este sentimentul de acalmie metafizică a poeziei sale, desciderea spre inefabil a ființei ce se smulge corporalității ostenite, spre a fi resor-bită verticale spiralate ...A timpului.

Dan BRUDAȘCU rotunjește corolarul cu o întrezărire în abi-salul unui interior de „*antimemorie*”- Un fel de încăpere – subpiramidală - (ca semnificat), cu spectrale iconerii stihiale, încremenite în timp- netimp...,

unde „ *prin cotloane nu mai găsec nici urmă/ de trecerea ta/ pierdută-i fi oare/ de nînchîpuite genuri ! ?*

Iată o memorie aprocrifă a subcortexului labirintic, unde susură neinvocat apele uitării Lethe, altfel vindecătoare. „*Degetele timpului*” este o carte de citit și de recitat .

Decât numeroase și desubstanțializate, cărțile de poezie de acest fel îndelung „*elaborate*”, (sau trăite), sunt mai de dorit, și autorului, și cititorului.

Eugen EVU, recenzie la “Degetele timpului”, Editura Sedan, 2009

Cu o bibliobiografie demnă de invidiat, cu zeci de volume publicate, omul de cultură Dan BRUDAȘCU propune cititorilor un nou volum de poezie “*Degetele timpului*”, apărut la Editura Sedan din Cluj-Napoca. Poemele desenează o traiectorie de 30 de ani con-turând drumul magistrului de la clasic la postmodern, de la dorință la împlinire, totul culminând cu iubirea. De fapt, versurile sunt fărâme din sufletul poetului: “*frunze cărunte se zbenzguie-n/ bătaia vântului*”, scriitorul fiind față în față cu “*oglindea-n care toate par diforme, ireale*”. Cuvintele și mai apoi versurile se construiesc precum în ziua facerii: “*silabe cad sacadat în/ praful ridicat de copitele/ cuvintelor ce-aleargă furioase/ temătoare, disperate din calea/ singurătății*”. Poezia este deci o debarasare de singurătate, creatorul în timp ce compune în atelierul lui fiind convins că “*poezia nu moare*”, deși “*poetul este o banală/ sintagmă ce vrea să facă din/ orgoliul unei ființe mistuite/ de neliniști un blașon*”. Formula ideală a versului este găsită cu greu: “*rătăcit și fără speranțe/ cant mușchiul cel izbăvitor*”. Nu lipsesc dedicațiile oferite mamei: “*cu chipul uscat și ochii împăienjeniți de însingurare*” copiilor Eileen, Petrișor și Sabin: “*răsplata binecuvântată/ a unei zile toropită de arșița soarelui*” și soției Sava Negrean BRUDAȘCU : “*aplauze, multe aplauze și flori/ scena scăldată în lumină.../ te cântăm lie-ciocârlie/ în înaltul cerului/ acolo, la izvor de cântec*”. Scriitorul taxează pe cei care scriu oricând și oriunde: “*în România începutului de mileniu trei/ se scrie poezie la litru, metru sau la kilogram*”. Muzele îl ajută pe Dan BRUDAȘCU să compună un adevărat colier al poeziei românești contemporane.

“Degetele” poeziei, MENUȚ Maximilian

Distinsul universitar din Cluj-Napoca, dl Dan BRUDAȘCU , doctor în filologie, face parte din acea categorie de oameni care au capacitatea de a lucra în slujba altora, cu energie și bună-credință, punând interesul general mai presus decât cel individual. A scris importante studii și monografii

despre Eminescu, Caragiale, GOGA, a tradus sute de poeți străini în limba română, dar și poeți români în alte limbi, a lucrat în presa scrisă, radio și tv., dar nu a ratat nici domeniul politic făcând parte din Parlamentul României, a înființat editura Sedan unde au apărut antologiile poezilor români traduși în exclusivitate în engleză și în coreeană. Biobibliografia sa este impresionantă și totuși, abia după 30 de ani, după ce a tradus la cărțile altora și la promovarea culturii române în plan editorial și diplomatic, publică o carte de poezii proprii, *Degetele timpului*, adunate din revistele și antologiile unde acestea au apărut inițial. Cartea este însă omogenă, ilustrând un lucru caracteristic autorului – consecvența. Acesta este egal cu sine însuși, de-a lungul anilor, provocărilor etc. Deși multe dintre poezii sunt inspirate de evenimente aparținând unor varii medii și situații, față de care autorul are o poziție de martor sensibil, ele păstrează aceeași linie, oarecum lipsită de spectaculozitate, de stridențe, de efecte căutate cu orice preț. Vitalitatea lor e întreținută de folosirea cu predilecție a unui retorism ce are în vedere latura etică, evidentă mai ales în finalurile concludive cu morală subiacentă. Poezia lui Dan BRUDAȘCU este una de echilibru, de constanță a sentimentelor, a judecăților de valoare în plan personal și colectiv. Nu vom întâlni mari sfâșieri, tragedii, acci-dente sufletești, ca-tastrofe, ci o stare de un dramatism amânat, un dramatism care e conștientizat și astfel bine gestionat încât să nu bulverseze, asemenea unui râu în undele căruia colcăie presupuse sirene dar e dirijat spre marea cea mare și primitoare spre a nu inunda orașul și a-i surpa vechile edificii. Poezia de dragoste este aproape pudibondă, poetului repugnându-i lamentațiile romantice, oftatul etc., preferând să tacă atunci când apar la orizont „*iluziile pierdute*“, refugiindu-se în sine, cu o anume demnitate a melancoliei. Discursul general este unul meditativ-reflexiv, starea frecvent invocată fiind cea de neadaptat, atât la lumea satului natal care s-a schimbat cu trecerea timpului, refuzându-i întoar-cerea, cât și la lumea citadină, zgomotoasă, vulgară, falsă, unde „*totul e de plastic*“, și aici invocându-se ravagiile timpului milenarist. Întreaga materie lirică se aglutinează în jurul acestui „*timp obosit*“, al prezentului, care determină ofilirea, dezagregarea fizică și psihică. „*Timpul a obosit/ respiră greoi, anevoie/ și scoate pe nări furioare de vânt/ are ochii roșii și absenți/ parcă a încetat să mai curgă*“ (...). Cu totul remarcabilă este poezia ce dă titlul cărții, „*Degetele timpului*“, parabolă a dez-umanizării ființei noastre: „*Cinera spune că timpul are/ cinci degete/ două urechi/ doi ochi/ și o gură/ ca să tacă mereu/ să se prefacă adesea/ că nu aude și nu vede/ ceea ce noi numim trecut sau viitor./ pentru el aceste convenții/ nu înseamnă nimic. Absolut nimic. El nu are memorie/ și*

fiecare clipă/ rămâne un reper/ oarecare suspendat în neant. "(...) Degetele timpului nu sunt degetele puse pe rană să vindece, ci acelea care acoperă ororile făcute tot de el (Editura Sedan, 2009, 106 p.).

Dan BRUDAȘCU - DEGETELE TIMPULUI
Victoria MILESCU, Revista SUD, nr. 5/ 2009

Promotor cultural, istoric literar, traducător și poet Dan BRUDAȘCU este din nou în librării, de data aceasta pentru prima oară, cu un volum de poeme *"Degetele timpului"*, apărut la Editura Sedan, 2009, Cluj-Napoca. Așa cum se specifică pe pagina de gardă, unele din aceste poezii au fost publicate în revistele *Argeș*, *Cetatea culturală*, *Citadela*, *Ferestre*, *Hrvatska Slova* (Zagreb, Croația), *Lumină lină-Gracious light* (SUA), *Oglinda literară*, etc.

Volumul pune în dublu registru (grav, afectiv și livresc) condiția poetului ca om iubitor de natură, de cuvinte, de jumătatea mitologică, femeia, sau de cuvintele ale căror silabe *"cad sacadat în/ praful ridicat de copitele/ cuvintelor ce-aleargă furioase,/ temătoare, disperate din calea/ singurătații.* (Cavalcadă de silabe), acele cuvinte strecurate în liniștea paginii albe de hârtie care formează „într-un colț o pată discretă, mărunță, /unde , indiscutabil *"rămâne dovada că Poezia nu moare."* Autorul induce, în fapt, o stare de complicitate, sugerând în fiecare poem subînțelesuri adânci, insinuând mereu o altă față a adevărului: *"în septembrie/ nu poți vorbi despre visare și dragoste, /septembrie e-clișeu oribil-toamna/ când se numără bobocii /septembrie e luna/recoltelor și a abundenței/sau a sărăciei lui?"* (Septembrie). Alternanța dintre lipsa de visare și abundența recoltelor crează un spectacol ambivalent, dând versurilor o notă puternică de avertizare față cu realul. Libertatea de gândire, autenticitatea, integritatea peisajului, în genere temele morale ale poeziei, din poemele lui Dan BRUDAȘCU , își au rădăcina în amestecul inefabil de ideal și realitate. Sinceritatea mărtu-risirilor crează impresia cititorului că pactul autobiografic dezvoltă auto-referențialitatea poemului. Acestea introduse într-un scenariu liric crează un tablou desenat cu degetele timpului.

Poemele izbucnesc, după lungi acumulări de detalii, în viziuni în care Foamea de timp alungă, câteodată, speranța. Observația se amplifică până la percepția halucinantă, iar din felul acesta precipitat de a privi lucrurile și a simți fenomenele țâșnește brusc starea paradoxală de natura revelației: *"Mii de gânduri năvălesc ca niște boarde tătare asupra mea/ strivindu-mă sub copite de argint / ale cailor năvălăși".* (Rătăcitor pe coasta dalmată).Originalitatea vine din

aparența de lume fantastică, din tensiunea dorințelor și ale premonițiilor. Poetul este un imaginativ, având un fel de dereglare sistematică a simțurilor, care îl ajută să-și retrăiască sentimentele într-o *însulă pierdută-n oceanul/ nesfârșit-și-mi fac iluzorie platoșă din fiecare cuvânt*. (Poem). Viziunile insolite, având ceva din fastul crepuscular al lui Trakl, provin din exacerbarea unor sentimente și presimțiri, dar și din amplificarea amănuntului cotidian. Poemele lui Dan BRUDAȘCU îmi aduc aminte de ce spunea Camil Petrescu că: *Artistul trebuie să conceapă în durere, dar trebuie să realizeze în bucurie, în beția de a crea, fiindcă discursul sacerdotal e o disertație lirică, după modelul lui Apollinaire*.

Toate ipostazele trăite și închipuite de poezia lui Dan BRU-DAȘCU , înainte de toate, au o notă de hieratism, solemnitate frisonată de melancolie. Poetul profesează un lirism mesianic, oracular în sensul bun, închipuindu-și eul în postura unui arheu romantic. Rostirea are strălucire și densitate, aglomerând sentințe și imagini antologice, sugestii culturale, uneori atinse discret de aripa calofiliei. Confesive în substanța lor intimă, poemele din Degetele timpului, care ating, mângâie și lasă semne, utilizează totuși cele mai subtile trucuri retorice pentru a echilibra emisia lirică și pentru a dubla documentul de existență prin reflecția artistică. Puțini sunt din poeții de astăzi care au reușit să ridice criza la solemnitate, așa cum face Dan BRUDAȘCU , ceea ce arată nu doar o sensibilitate în expansiune, ci și o conștiință în stare de veghe.

Al. Florin ȚENE, recenzie la “Degetele timpului”

După **Adnotări. Pagini din arhiva lui GOGA**, Casa de editură Dokia, Cluj-Napoca, 1996, **Octavian GOGA – traducător de poezie universală**, Ed. Sedan, Cluj-Napoca, 2005, **GOGA și Francmaso-neria**, Ed. Sedan, Cluj-Napoca, 2007 – cărți de originalitate incontestabilă (ba chiar de pionierat, în istoria literară românească), de mare travaliu într-un Adevăr – ne așteptam la o capodoperă monumentală, care să încununeze înverșunarea cu care criticul și profesorul universitar clujean, Dan BRUDAȘCU, a urmărit corectarea viziunii cititorilor și, mai ales, a criticilor, mulți dintre ei manifestându-se superficial și conjunctural – asupra lui Octavian GOGA (om și Artist!). Și această operă a venit!

GOGA și criticii săi (având, practic, cinci părți distincte: I- Preliminarii; II- Introducere; III-Debutul editorial al lui Octavian GOGA – Poezii, 1905. Receptarea artei sale poetice în presa literară; IV- Curente și tendințe literare. Revendicări; V- Poezie și atitudine) – este una dintre acele

extrem de rare cărți de critică/istorie literară, care nu numai că te seduc, prin stil și ritm, dar reușesc un miracol, printr-o muncă de șlefuitor de lentile și oglinzi: anume, această carte reușește ca, adunând absolut toate opiniile critice (cât de cât pertinente – și pe cele ostile, și pe cele apologetice, și pe cele care se pretind a se situa aproape de idealul de obiectivitate) – să le selecteze și aranjeze în așa fel – încât, dintr-o sinteză a selecțiilor, să rezulte opinia autorului/Dan BRU-DAȘCU, asupra celui vizat de demersul critic și istorico-literar: Octavian GOGA. (Viață și operă, deopotrivă – opera ameliorând și justificând asperitățile, accidentalul, rățăcirile și tulburările vieții...Istoria – îmblânzită de Artă... – dar și transfigurată, pentru ANISTORIE, de către Artă!!!). O poetico-stilistică, de maxim rafinament, aplicată textului gogian – tocmai prin “constelarea” opiniilor critice celor mai diverse! Concluziile cărții (cvadruple – pentru că autorul insererează, în economia mono-grafiei sale de...puzzle-uri, și textele nu neapărat teoretice, cât adjuvante semantic la “monografia-puzzle”: VI- Autonomia actului poetic; VII-Pentru o poetică a transparenței - fără concluzii; VIII - Octavian GOGA – traducător de poezie universală – un nucleu al viitorului studiu deplin, din 2005; IX - În loc de concluzii) nu fac decât să consfințească acest efort de manufacturier/artizan de gobelinuri, care nu lasă “spatele” operei să se deosebească de “față”, într-o frumusețe și subtilitate a execuției...

Decizia scrierii unei astfel de cărți-monument a fost luată, având în vedere nu doar adiționarea, peste măsuri rezonabile, de “poncif”, “inexactități” etc., referitoare la opera lui GOGA – cât și criza gravă, prin care trec istoria literară românească, dimpreună cu școala românească, infectate, mereu, de factorul politic – criză care a dus, practic, la o nouă epurare a lui GOGA, din paginile manualelor școlare și din planurile editoriale sau din rafturile librăriilor – dar și din mentalul românesc al secolului XXI – și, meritoriu, este că Dan BRUDAȘCU nu adoptă poziția de lamentare față de neîmplinirile criticii românești, ci aceea extrem de rezolută și energică, dinamic-combativă, luându-l pe GOGA (protector nu de persoană, ci de Adevăr), sub toga sa de senator roman – poziție de luptă contra a tot ceea ce este strâmb, de un veac și ceva încoace, în cântărirea valorii unei opere care, într-un anume sens, dă rost și orizont spiritual/viitor Neamului Românesc (într-aceasta, Dan BRUDAȘCU și GOGA se aseamănă ca temperament de “gladiatori” ai Neamului Românesc - deci, nefiind doar o întâmplare pasiunea lui BRUDAȘCU pentru GOGA, ci rezultând, firesc, această pasiune, din afinități moral-spirituale): “Am considerat că a venit

momentul ca o serie de poncife, inexactități, etichetări, lacune (voite sau nu) să fie eliminate, să înceteze abordarea operei, dar și a vieții și activității lui Octavian GOGA, de pe poziții partizane(...). Nu vrem să cădem în greșeala de a nega valoarea a ceea ce s-a scris până acum despre GOGA, dar nici nu suntem de acord cu atitudinea celor care admit, a priori, ca valoros și util, orice text consacrat poetului(...). Nici nu vrem să îi umflăm meritele și să facem din el alt personaj decât a fost în realitate, deformându-i realizările. Dar nu mai suntem dispuși să tolerăm etichetările la care s-au pretat unii comentatori, în frunte cu ideologii comuniști, multe din ele, din păcate, până în zilele noastre” (cf. **Preliminarii**, pp. 7-8). Și, într-o notă de subsol, de la p. 175, Dan BRUDAȘCU completează și justifică/ argu-mentează cele anunțate în *Preliminarii* – revelând, pentru prima oară, în mod clar, în istoria literaturii române, că GOGA nu este un paselist ve-tust, ci, mai mult decât un “contemporan” al nostru, un “modernist avant la lettre” etc. etc. – este un vizionar activ, de tip demiurgic, un elibe-rator/trezitor de noi energii românești, un dezvăluitor/mag de noi ori-zonturi ontice, pentru o istorie viitoare a Neamului său – de fapt, Neam/Țară situate, prin GOGA, într-o predestinare de Neam Ales, în linie eminesciană (cf. poemul dramatic Andrei Mureșanu) - într-o tran-scendență atemporal-aspățială, total mistică și sublimă: “Căci GOGA, în afara evocării unui trecut eroic – demers menit a stârni mândria, dar și revolta contemporanilor, pentru a-i determina la luptă împotriva realităților extrem de grave – cu foarte puține excepții, nu cântă evenimente, ci scrie o poezie menită a crea evenimente, a schimba cursul istoriei. Așadar, ea nu se încadrează în conceptul de poezie ocazională (n.n.: D.B. se referă la un text, eronat apreciativ, al lui Marcel Duță, *Prefață la Poetica evenimentului*, de Predag Matvejevic), nu a fost dictată de o clasă sau pătură socială, nu a reprezentat doar interesele acesteia, ci a mobilizat un întreg popor. Privită dintr-o astfel de perspectivă, poezia lui GOGA a creat istorie, a generat evenimente care să ducă la împlinirea unui vis străvechi al națiunii române”.

Introducerea lucrării subliniază, încă dintru început, că “aparitia lui GOGA în poezia română a avut loc într-o perioadă considerată de mulți drept una de <<secetă literară>>” – având în vedere că autoritatea post-mortem eminesciană născuse un epigonism debil/steril. Dar această apariție este catalizată și de climatul socio-politic al Ardealului sub ocupație – și, aici, etc citat D. Micu, din 1957: “Poetul a fășnit din clocotul durerii imense a unui popor înrobii” (cf. p. 13).

Partea a III-a, Debutul editorial al lui O.GOGA – Poezii, 1905. Receptarea artei sale poetice în presa literară – atrage atenția că majoritatea hermeneuților și criticilor operei lui GOGA n-au reușit să depășească,

mental, handicapul legăturii cu eșecul politic al lui GOGA: “O primă tentativă (n.n.: pentru reconsiderarea receptării poeziei sale) o reprezintă artzicolul publicat de Romulus Demetrescu, în anul 1938, în revista Familia. Autorul biborean prezintă pe larg opiniile lui Ilarie Chendi, N.Iorga, Titu Maiorescu, C.Stere, Izabela Sadoveanu-Evan, E.Lovinescu, Mihai Dragomirescu și Garabet Ibrăileanu” (cf. p. 18).

O reluare a “problemei globale”-GOGA se face abia în 1968, de către universitarul clujean Leon Baconsky – Octavian GOGA în critica literară a vremii: “Leon Baconsky este printre primii cercetători pstbelici avizați, buni cunoscători ai literaturii consacrate poetului din Rășinari” (Ibidem). Se fac, apoi, trimerile juste și corectările/adnotările necesare, la afirmațiile celui socotit, înainte de 1989, “autoritatea nr. 1, în materie de O.GOGA”: Ion Dodu-Bălan...

În ce privește disputele pentru întâietate, în ce privește legitimarea estetică a lui GOGA – concluzia se impune, în urma unor cercetări acribioase: “Așadar, Titu MAIORESCU a legitimat estetic poezia lui GOGA”(cf. p. 23). Dar nu-i departe de rezultate hermeneutice fertile nici N.Iorga...”Aproape simultan cu T.MAIORESCU, N. IORGA salută, entuziast, apariția volumului Poezii, al lui O. GOGA, în paginile revistei Semă-nătorul” (cf. p. 25). Se face dreptate, de către Dan BRUDAȘCU , și lui Eugen Lovinescu – cel care, în pofida poziției sale manifest pro-moderniste, îl judecă, în mod destul de detașat, pe GOGA – atât că-i impune stigmatul “social” (preluat, ulterior, de pletora de critici comuniști...): “calitatea exclusiv socială a poetului” (cf. p. 27). Cei mai rafinați, apropiați critici de “fibra” gogiană: Garabet IBRAILEANU și G.CĂLINESCU. Cel mai inconsistent și subiectiv: Mihail DRAGO-MIRESCU, cel care-l apropie, până către asimilare, pe gigantul GOGA – “minorului” Panait CERNA...Dar și D.CARACOSTEA...

“Terarbia valorilor este restabilită de Pompiliu Constantinescu” (cf. p. 33) – cel care marchează deosebirile categorice dintre Șt.O.IOSIF, GOGA și COSBUC. După anii celui de-al doilea război mondial, urmează “Golgota poeziei și poetului” (cf. p. 35), pe care este “ajutat” s-o urce (după ce “întreaga sa operă a fost complet interzisă” – cf. p. 37) de către Mihai Beniuc (“pe atunci președinte al Uniunii Scriitorilor, important demnitar al puterii, aflat în grațiile potențailor comuniști de la Moscova” – cf. p. 38). Deși punând accentul (fals!) pe așa-zisul “realism” (“imposibil”, zice, cu îndreptățire Eugen Simion – cf. p. 39) al poeziei gogiene, Beniuc începe să readucă la suprafață, gram după gram, “aurul” poetic al “poetului pățimirii noastre”...Cum se spunea și mai sus, anii ‘60 sunt aceia în care se reiau, de către I.Dodu BALAN, dar și de D.MICU, VI.

STREINU, Aurel MARTIN etc. – atât “teza” lovinesciană a “*poeziei sociale*”, cât și cea beniuciană a “*poeziei realiste*” gogiene...

Dar, aparent paradoxal, chiar prin abordările sale tezist-ideo-logice, I. Dodu BĂLAN “*șparge gheața*” (cf. p. 47), prin publicarea mono-grafiei sale despre GOGA – și, astfel, încep nuanțările, dar și ...disputele pe nuanțe... O nouă abordare: prin Vasile AVRAM: “*GOGA a asimilat spiritul națiunii, l-a prelucrat în vaste retorte creatoare și l-a redat națiunii mai nuanțat și mai conștient de sine*” (cf. p. 49)” – începându-se comparatismul, interesant și fertil, cu EMINESCU, BACOVIA, PILLAT, ARGHEZI... – în ciuda “*frigidiității*” critice manolesciene: “*”Critica n-a dat semne de deosebite de interes față de un poet simțit ca nemodern, în poșida tentativei oarecum extravagante a lui G. CĂLINESCU de a interpreta Noi și Oltul drept poezie pură*” (cf. 50). Sincer, nouă ni se pare extravagantă tocmai această abulie critică a dlui N. MANOLESCU (abulie care a recidivat – se pare, cu consecințe permanente și definitive... - în anii din urmă...).

Dar Mircea TOMUȘ, Gh. GRIGURCU etc. nu s-au molipsit de la dl MANOLESCU... – și nici Ion ARIEȘANU (care întrevede o întregă mitologie reînviată, “*cu ecouri din întreaga poezie universală*” – cf. p. 53), în poemele lui GOGA..., Mircea SCARLAT (care-l apropie pe GOGA de simbolistii români: “*BACOVIA, MINULESCU, Ovid DENSU-SIANU*” – cf. p. 54), și, mai ales, nici Eugen SIMION, nici I. NEGOI-ȚESCU, cei care răscolesc, în poezia lui GOGA, icoanele emi-nesciano-blagiene – dar și potențialul gogian de “*poeta vates*”... (mai ales primul, Eugen SIMION: “*poezie lui GOGA ca [...] reverie a bocetului și șoaptei... Ea se convertește, pe nesimțite, într-o extraordinară reverie a resurecției și a izbăvirii*” – cf. p. 55; “*Jalea lui GOGA trece peste umbrele metafizice ale lui Blaga și se transformă [...] într-un râu misterios care curge spre mumele originare*” – cf. p. 140).

Și, în fine: “*Ultima lucrare, cronologic vorbind, consacrată vieții și operei lui O.GOGA este aceea semnată de criticul literar timișorean Cornel Ungureanu (...). Formulează judecăți extrem de pertinente, atât în ce privește destinul omului, cât și al poetului – subliniind (...): <<GOGA (...) pe de-o parte, el exprimă un timp al agoniei și al morții, pe de alta, al renașterii și al întemeierilor (...). Presimte, la 20 de ani, finalul unei epoci și începutul alteia>>*” (cf. p. 58). Am comenta noi: C. UNGUREANU, fără s-o spună clar, sugerează că GOGA are viziunea eminesciano-ocultistă, asupra universului ca spirală evolutiv-spirituală.

Și Dan BRUDAȘCU (după interesante volute livrești, printre criticii care-l apropie, mai mult sau mai puțin, mai îndreptățit sau mai entuziast, pe

GOGA de COȘBUC și EMINESCU, în ce privește tangența spiritului individual la cel transgresat/transcens, într-un Neam Metafizic și destin mistic) – ajunge la propriile concluzii, formulate prin dezacord cu unii critici ai lui GOGA sau prin acord (relativ, totdeauna!) cu alții: *“Departate de a fi moartă clasabilă, poezia lui O.GOGA încă invită la lectură, dar fără să-și avertizeze cititorii că e vorba de un univers imaginar aparte, în stare să propună, iar și iar, o fascinantă aventură spirituală”* (cf. p. 60).

Peste curente și tendințe literare, peste revendicări (în focul discuției, nu este uitat, pe bună dreptate, Discursul de primire la Academie, al lui GOGA, în care acesta descoperă la Coșbuc o Theogonie hesiodică, în *Nunta Zamferei*” – cf. p. 75) – Dan BRUDAȘCU nu-și pierde, nicio clipă, busola, nu se lasă furat de *“sirene”*, de tentații înregimen-tatoare (spre exemplu, de *“sirena” cea mai apropiată*”, bicefalul “semănă-torism-poporanism”...) – și, din nou și mereu, își structurează/formulează propria constelație de opinii concluzive, culese/rezultate din *“ciocnirile”* benefice, cu diversii *“asteroiți”* ideatici ai colegilor săi de breaslă... *“Leția”* Eminescu este relevantă, în primul rând: *“Copilăria, nostalgia vârstei de aur, integrarea în natură, cultul strămoșilor, viziunea cosmică – elemente prezente deopotrivă și la Eminescu – reprezintă trăsături ale unei poeticități ce transcende iarăși conjuncturalul”* (cf. p. 92). *“Elevul”* GOGA, însă, spre deose-bire de epigoni, știe să *“respire deasupra apei”*, deasupra fluviului-Eminescu – preparându-și o cosmici-tate proprie/specifică, iar nu un ecou de cosmicitate străină... Poetii autentici au loc să respire, fără să se *“deranjeze”* unii pe alții, în Creația de Duh a Lui Dumnezeu...

Iată câteva dintre concluziile cele mai pertinente ale lui Dan BRUDAȘCU (personalizate, prin adâncă și îndelungă reflecție – ... acum, solitară, după *“comuniunea”* cu spiritele altora, uneori utilă, alteori, sâcâitoare/obositoare...), după ce a epuizat toată ideatica pusă la bătaie de colegi, pentru dezvăluirea critică a Chipului Poeziei Gogiene, după ce a trecut pe *“sub furcile caudine”* ale atâtor opinii, unele pertinente, altele... *“impertinente”*...:

- *“Poetul simte o aversiune vie față de civilizația cosmopolită, pe care o consideră anihilantă și malefică (n.n.: “perechea” ideatico-poetică este: Doina emineciană-Noi al lui GOGA...).* El râvnește să se reintegreze în automatismul de rusticitate, având intenția să se consacre chemării sale de misionar, *de poeta vates?*” (cf. p. 161).

- "Pentru GOGA, trecutul reprezintă un catalizator de aspirații și de sensibilitate" (cf. p. 165).

- "Poetul nu este un resemnat(...). Dimpotrivă, mesajul său poetic vizuează registrul major al răzvrătirii, al răzărării violente a crimelor și nedreptăților" (n.n.: noi n-am exclude un "Vifor" Divin, al Spiritului Dinamic Dumnezeiesc/Gottheit, Schimbător de Semantică a Lumii... – TEURGIE/TEANDRIE - iar "Sărbătoarea" să fie traducibilă prin metanoia/transfigurarea profund creștină...).

- "Pentru GOGA, prezentul este nedemn(...) de aceea evocă figura glorioasă a Marelui Ștefan" ("lecția", profund/esențial însușită a Doinei, întru coborârea spre Arheii Salvatori de Contingent, ai Neamului...).

- "În viziunea poetului, factorul decisiv al înnoirii sperate îl reprezintă <<înfricoșatul crainic>>, <<solul sfânt>>" (n.n.: opinia noastră este că "solul" terestru/Mesia – nu este decât rezultatul activității, de Sus în Jos, a Arheilor Divini, tip Ștefan...).

- "Poetul pare a fi descoperit o vârstă eroică, fastă (n.n.: similară "vârstei de aur", "primăverii mistice" eminesciene...), de care neamul lui s-a bucurat cândva, mai demult" (cf. p. 17).

- "Poetul nu își deplânge doar propria soartă, ci și pe aceea a tuturor celor care, la fel ca și el, au greșit, abandonându-și idealurile" (cf. p. 180).

- Și, după opinia noastră, cea mai pătrunzătoare observație o face Dan BRUDAȘCU, privind semantica "plânsului/jalei", care nu semni-fică, la GOGA, slăbiciune, ci, dimpotrivă, prin "plâns/jale" Neamul Românesc "acumulând în suflete", precum dacia/daoii și creștinii de altă-dată... – "energii înfricoșătoare, gata în orice clipă să se dezlănțuie, să irum-pă" (cf. p. 170).

Sunt, în cartea aceasta, foarte multe comori de idei originale, fie culese de Dan BRUDAȘCU, prin citarea unor critici cu intuiția nestri-cată de ideologii și conjuncturi – fie de-ale sale, ca învățăminte deprinse, uneori, tocmai din pricina deșertului de idei, din jur...pentru că simte cum, fără aceste idei noi, nici GOGA, nici hermeneutul și istoricul său (ajuns un "spirit siamez" cu GOGA, prin „ventilație ideatică” similară-comună...) – nu ar supraviețui spiritual, în această lume a indiferenței iresponsabile, față de Autenticele Valori ale Duhului...

Dar noi ne oprim aici, pentru a putea să ne sustragem, încă (până nu ar fi prea târziu), fascinației acestui monument-piramidă (...și, astfel, să ne păstrăm perspectiva discursului, față de el!) de transgresare spirituală, închinat, egal, lui GOGA și oricărui alt creator de Artă, care vedește similitudini cosmico-spirituale, cu

GOGA...*Spre exemplu, lui Dan BRUDAȘCU însuși (“ale tale dintru ale tale”...)* – pentru că această carte (după opinia noastră, cu o construcție unică, în istorio-criticismul românesc, prin funcționalitatea ei aproape de desăvârșire) îl transgresează pe criticul Dan BRUDAȘCU – în Scriitorul/Artistul Dan BRUDAȘCU.

Adrian BOTEZ: Dan BRUDAȘCU – “GOGA și criticii săi”

Demersul științific recuperator **GOGA și criticii săi**, propus de Dan BRUDAȘCU, se demonstrează a fi necesar și deplin motivat atât prin valoarea excepțională a operei poetului, cât și prin rolul pe care l-a interpretat cu dăruire și devotament în istoria poporului român. În acest sens, este bine-venită sublinierea regăsită în cartea lui Nicolae BALOTĂ: „Rareori un poet de seamă (precum GOGA – n. ns.) a obținut mai spontan și mai total sufragiile întrunite ale unui public larg și, în același timp, ale unei elite literar-artistice”.

Ne aflăm în fața unui impetuos și consecvent cercetător, care caută neobosit noi interpretări cu valoare științifică despre ceea ce a reprezentat Octavian GOGA. Însuși autorul afirmă „că un asemenea obiectiv nu poate fi atins în cadrul unui orizont disciplinar îngust și că problemele pe care le ridică tema impun perspectiva mai largă, de poetică culturală”. Este, înainte de toate, un creator, fiindcă fără actul creației orice lucrare științifică ar fi lipsită de strălucire, chiar dacă dosarul receptării critice a poeziei lui GOGA a fost atent, riguros urmărit și redat cu mult talent literar. Căci, până la un punct, orice studiu este o continuare și, chiar, o preluare a altor lucrări. Numai că puțini sunt acei intelectuali care rămân fideli în slujba unei teme. De aceea este meritorie munca profesorului Dan BRUDAȘCU. Sunt cunoscute exigența și forța de sintetizare a autorului de față, care reușește să se înscrie în galeria personalităților autentice care au pășit pe urmele lui GOGA, pentru a-l studia pe poetul care, acuzând, la sfârșitul veacului XIX, „*anemia și stagnarea literaturii române*”, încerca să aducă, prin opera sa, un suflu nou în peisajul acestei literaturi. Născut în 1951 la Ciucea, Dan BRUDAȘCU a copilărit în atmosfera de cultură și pioasă reculegere a casei memoriale a poetului, petrecând acolo ore fără număr și ascultând amintirile distinsei doamne Veturia GOGA, și probabil acesta este unul din motivele pentru care se consideră îndatorat să-l reabiliteze spiritual, cultural și politic pe cel despre care președintele Academiei Române de atunci, Alexandru Lepădatu, vorbea

cu deplină îndreptăţire, în deschiderea şedinţei din 13 mai 1938, la 6 zile după moartea lui GOGA (prin asasinare-otrăvire, după o ipoteză susţinută de tot mai mulţi cercetători), ca despre poetul pătimirii noastre.

O mai mare empatie între un scriitor şi obiectul scriiturii sale mai rar se întâlneşte. Scriitor, jurnalist, profesor universitar, om politic, autor a 50 de cărţi (dicţionare, cursuri universitare, eseuri de istorie şi critică literară, traduceri de literatură universală), iată doar câteva dintre realizările ce conturează imaginea lui Dan BRUDAŞCU . Cei mai mulţi îl cunosc ca traducător veritabil, dovedind a fi un translator de valori culturale. Dispune – fără doar şi poate - nu numai de talent, vocaţie şi o cultură vastă, dar şi de o abilitate specială, capabilă să surprindă cu mare precizie orice sclipire intelectuală, insuflând chiar, aceluia care promit dar sunt lipsiţi de cutezanţă sau resurse materiale, direcţii de cercetare, idei şi – nu în ultimul rând - punându-le la dispoziţie volume de mare valoare din impresionanta sa bibliotecă. Toate aceste calităţi fac din Dan BRUDAŞCU un adevărat mentor în viaţa culturală românească. Lucrarea recenzată GOGA şi criticii săi se vrea – şi reuşeşte să fie! – o recuperare a marelui poet-patriot, important pion la făurirea României Mari, punând în lumină nu doar harul poetic, ci şi pe cel oratoric, precum şi extraordinara autoritate moral-spirituală a lui Octavian GOGA, care „*a ştiut să iasă de sub vraja tiranică a versului eminescian şi să indice o cale nouă: calea izbăvirii şi mântuirii naţionale.*” Putem zice că abia din 2007, o dată cu publicarea cărţii **Octavian GOGA si Francmasoneria**, poetul şi-a găsit autenticul zugrav, care să-i contureze chipul, în persoana lui Dan BRUDAŞCU . O lucrare voit polemică, care îşi propune, printr-o abordare critică, să elimine – cum spune chiar autorul ei - numeroasele poncife, inexactităţi, etichetări, lacune (voite sau nu), dar şi punctele de vedere care, printr-o abordare de pe poziţii partizane sau partinice, se străduiau să contraargumenteze viziunea procustiană asupra operei literare a lui Octavian GOGA. Un Dan BRUDAŞCU mai conştiincios ca oricând reface cu migală traseul majorităţii argumentelor critice ale predecesorilor săi asupra poeziei lui GOGA. Pe fondul unei munci temeinice şi a unei încăpăţănări constante, teza pe care ne-o propune susţine faptul că întâlnirea cu GOGA a însemnat, pe de o parte, o modalitate de verificare, de înţelegere şi de interpretare, iar, pe de altă parte, că studierea autorului clăcaşilor – cum îl numeşte pe GOGA Dumitru Micu – devine o disciplină de valorificare a contextului cultural-politic românesc. Este evident că Dan BRUDAŞCU a dat dovadă de curaj, punându-se adesea de cealaltă

parte a apa-ratului critic, tocmai datorită naturii interdisciplinare în care se întregesc opera gogiană.

Demersul autorului – care lucrează cu toate documentele obținute de la biblioteci, internet, colegi de breaslă – are atât o țință teoretică, aceea de a ne oferi o sinteză a lucrărilor despre opera și perso-nalitatea lui GOGA, cât și una aplicativă, punând la dispoziția cititorului coordonatele, mai mult sau mai puțin definitorii, ale creației poetului. Îl regăsim în subcapitolele cărții (*GOGA și „lecția” lui Mihai Eminescu, GOGA – poet semănătorist?, GOGA – reprezentant al poporanismului?, GOGA – poet mesianic și neoromantic ș.a.m.d.*) ca: semănătorist, prin supralicitarea tematicii sale (rurale, în special), poporanist, cunoscută fiind colaborarea sa cu revista *Viața românească*, principalul organ de presă al mișcării poporaniste (însuși poetul declara: „*M-a atras poporanismul, pentru că se ocupa de țăran, de țăranul în care trebuie să vedem un rezervor de rasă și pentru că se lansa concomitent și un sentiment moral: țăranul e clasa care suferă.*”), simbolist, prin tonul neclar al unora din cântecele sale, mesianic, ca expresie a solidarității scriitorului cu poporul, actual prin deschiderea și complexitatea liricii sale.

Daniela Gîfu – recenzie la „*GOGA și criticii săi*”

Noua lucrare a domnului Dan BRUDAȘCU, **GOGA și criticii săi**, reprezintă un amplu studiu de poetică aplicată, dedicat, din perspectiva lingvisticii integrale coșeriene, operei unuia dintre poeții români reprezentativi, în înțelegerea căreia s-au manifestat, de-a lungul timpului, puncte de vedere foarte diverse. Desigur, având în vedere calitatea preliminară a acestei investigații, date fiind exigențele coșeriene referitoare la etapizarea cercetării specificului intrinsec al literaturii, mijloacele de investigare la care a apelat autorul sunt și rămân acelea ale istoriei și criticii literare, știut fiind faptul că marele lingvist și filolog român se numără printre puținii teoreticieni, de anvergură mondială, care a postulat necesitatea unui sincretism metodologic concret în studierea imaginarului literar. Aceasta cel puțin ca etapă pregătitoare a studiului sintetic succesiv, a cărui specificitate se sprijină integral pe arheologia constatărilor referitoare la text.

Multitudinea de perspective tematice la care a fost silit să apeleze autorul, pentru a-și controla și epuiza subiectul, poate fi urmărită, cu succes, încă de la nivelul structurării capitolelor. După Preliminarii și Introducere, cea de a treia secțiune a cărții studiază Debutul editorial al lui Octavian

GOGA (Poezii, 1905). Receptarea artei sale poetice în presa literară, după care urmează, în ordine, Curente și tendințe literare. Revendicări, Poezie și atitudine, Autonomia actului poetic, Pentru o poetică a transparenței și Octavian GOGA – traducător de poezie universală. În spiritul perspectivei teoretice asumate, cea de a noua secțiune este intitulată, modest, În loc de concluzii. O primă observație ce ne-am permite-o se referă strict la această ordine maie-utică. Oare capitolul Octavian GOGA – traducător de poezie universală n-ar fi trebuit plasat după cel intitulat Poezie și atitudine, deci înainte de Autonomia actului poetic și de Pentru o poetică a transparenței, câtă vreme activitatea de traducător a lui Octavian GOGA nu poate fi desprinsă de opera lirică originală a scriitorului rășinărean, cu care consună sub raportul expresivității și ca nivel de performanță? Spunem aceasta cu atât mai mult, cu cât și autorul este de acord cu calitatea excepțională a traducerilor lui GOGA, dacă ar fi să ne gândim doar la Tragedia omului, de Mádach.

Nu știm dacă Dan BRUDAȘCU va fi fost de la bun început, în ceea ce privește studiile sale despre Octavian GOGA, un adept al lui Eugeniu Coșeriu și al lingvisticii sale integrale. Cert este însă că trecerea sa actuală, cu arme și bagaje, de partea lingvisticii coșeriene, atât de permisivă și de elastică, în fond, a adus, printre apărătorii săi, un luptător redutabil. Prea puțin preocupat de teoretizări, de care adesea uită, Dan BRUDAȘCU se dovedește un luptător cu vocația insurgenței, în stare să organizeze ambuscade și să stea la pândă, cu sacul de grenade alături, în așteptarea ideilor adverse, despre care are o percepție aproape corporală, ca un haiduc sadea. Indignat poate de comoditatea cutărui critic, care persistă în a vorbi despre GOGA ca despre „un poet ocazional”, autorul dezlănțuie asupra acestuia focul unei artilerii la fel de copleșitoare ca și erudiția sa. Aduce aminte citate, pe care le aglomerează frenetic, recurge la parafrază, dacă este nevoie, înghesuie în aparatul de note, care devin chilometrice, informații adiacente, neuitând să-l bănuiască pe emitent, dacă se poate, chiar de intenții neortodoxe, câtă vreme cutare articol, publicat în urmă cu douăzeci de ani, „lămurește situația”. Febril și pasional, exegetul nu-și aduce aminte întotdeauna de rostul virgulelor și de utilizarea corectă a semnelor citării, dar reușește să scoată de la naftalină puncte de vedere memorabile, caracterizări care stabilesc noi precedente, perspective analitice surprinzătoare. Totul în ideea, absolut corectă și după părerea noastră, după care meandrele receptării critice a liricii lui Octavian GOGA prezintă, din punct de vedere istoric, un curs nefiresc. Distorsionată, cât a trăit, de imaginea politicianului, cea a poetului GOGA a

trebuie să treacă și printre furcile caudine ale realismului socialist, de unde a ieșit cu totul transfigurată, la mâna unor comentatori adesea prea comozi pentru a evita etichetările, pentru a-i sesiza adevărata modernitate.

Astfel încât, după necesara anamneză a debutului editorial din 1905, și după examenul suitei de curente și tendințe literare de care numele lui Octavian GOGA a fost legat, cărora le dedică două ample capitole ale lucrării, autorul își propune, în următoarele trei, dezlegarea acestui adevărat nod gordian reprezentat de specificitatea adâncă a liricii gogiene. Este vorba de capitolele Poezie și atitudine, de Autonomia actului poetic și de Pentru o poetică a transparenței. Pe același ton implicat, bazat pe citate, la care apelează ori de câte ori simte nevoia ratificării intuițiilor proprii, autorul ajunge să stabilească sursa profundă a lirismului poetului într-un spațiu ideal, validat de sacralitate, din care cântecul curge asemenea luminii, pentru a da contur realității și a defini astfel lumea. Revendicat în fel și chip, de diversele curente literare, GOGA este ireductibil la acestea din exact aceleași motive pentru care nu este un „*poet ocazional*”. Efectul placebo al insurecției lirice profesate de GOGA face să răsună, prin cuvânt, un fond abisal, născut prin pulsuni stihiale, în zona în care se făurește însuși ethosul etnic. Motiv pentru care modernitatea poeziei sale nici nu poate fi accesată cu ușurință, cu atât mai puțin de reprezentanții postmodernismului, pentru care misterul reprezintă o amintire.

Avizat și prob, întotdeauna capabil să pună în lumină noi semnificații textuale prin apelul la o „*enciclopedie*” maximală, în sens echian, Dan BRUDAȘCU dovedește, prin prezenta lucrare, nu numai insurgența de care vorbeam mai sus, ci și fine calități de analist, în stare să-și conducă argumentația cu suplețe, în chip credibil. Modul adesea lejer, dezinvolt, cu care știe să aleagă argumentul cel mai potrivit ne îngăduie chiar să întrezărim, în persoana sa, pe exegetul coșerian capabil de acea sinteză „*inefabila*” la care visa și G. CĂLINESCU, în alt timp istoric. Spunem aceasta cu atât mai mult, cu cât perspectiva lingvisticii integrale nu este exclusivistă, ci asociativă, îngăduind raportarea senină la marile tradiții ale culturii, la care se referă și pe care și le revendică.

**Luceafărul românesc, Ion ISTRATE: „GOGA și criticii săi
(Dan BRUDAȘCU)“**

Nu prea e de crezut că în una din cele mai noi cărți ale Domniei sale (*GOGA și criticii săi* – cu o copertă foarte frumoasă -, editura Sedan, 2008), istoricul literar Dan BRUDAȘCU este numai un arbitru între bunii și răii critici ai lui Octavian GOGA. Ce s-a scris rămâne scris și, mai ales, rămâne (definitiv) pasibil de a fi citit, recitit, crezut, aprobat sau nimic din toate acestea: și opera lui GOGA, și aprecierile asupra ei.

Această carte (apărută în primăvară) nu este (propriu-zis) una de critică literară, deci efectul ei nu se plasează în prezent. În ea, autorul face, în principal, istorie literară, dar lucrarea nu este consacrată nici trecutului. Ținta ei este, fără nicio îndoială, viitorul. Viitorul – cu noii cititori ai lui GOGA – practic, noii lui critici (unii – în texte publicate, alții – în sinea lor). În rațiunea lor eliberată de subiectivitate și inerție își pune, se pare, speranțele istoricul literar Dan BRUDAȘCU scriind în *Preliminarii*, printre primele rânduri: *Am considerat că a venit momentul ca o serie de poncife, inexactități, etichetări, lacune (voite sau nu) să fie eliminate, să înceteze abordarea operei, dar și a vieții și activității lui Octavian GOGA, de pe poziții partizane, cu efectul știut al impunerii unei viziuni procustiene, în special asupra operei sale literare* (p. 7). Raportându-și mereu textul la timp (GOGA în timpul său, al nostru, ori al celor care vor veni după noi), Dan BRUDAȘCU proclamă ieșirea din timp a cititorului.

Dacă *GOGA și criticii săi* nu este o lucrare de critică literară, ea este, în schimb, o operă de instrucție în critică literară. Exemple de reușită în interpretarea textelor, exemple de eșec în înțelegerea lor, exemple de reavoință – inventariate și comentate. Ideea mare a cărții este necesitatea cuceririi independenței de gândire. Criticul de mâine (începând chiar cu cel de azi) trebuie să scape de doctrine, trebuie să se desprindă de la remorca părerilor anterior exprimate. Furați de ce a scris GOGA, mulți nici nu s-au gândit să se uite și cum a scris: *Numai înțelegerea discutabilă a relației expresie/ conținut îl împiedică pe critic să intuiască valoarea unei poezii care a făcut din eveniment un punct de plecare pentru conturarea universului artistic, ajungând la afirmații ce trezesc nedumerirea [...]* (p. 34). Poezia lui GOGA nu-i încă dezarmată. Este operă ermetică, cu cifru tare și, probabil, de aceea n-a avut parte de examen (bun al rațiunii, al obiectivității), ci mai mult de contemplare (chestiune de gust, subsumată subiectivității).

Cei care n-au avut încă ocazia să răsfoiască *GOGA și criticii săi* e bine să știe că aceasta este ceea ce numim *o carte bună* – cu un cuprins nu numai pur informativ, ci și foarte agreabil. Este drept că satisface exigențele unui studiu științific (minus aparatul critic), dar aceasta nu știrbește nimic din

efectul deconectant al lecturii. Câte-un vârf de cuțit de maliție (nu mai des, ca medie, decât din cinci în cinci pagini) susține interesul lectorului. Cu toată distinsa înțepătură, o frază cum este: *Considerăm [...] că, pentru a putea formula judecăți credibile, nu numai categorice [...] GOGA trebuie citit, nu doar citat [...]* încălzește atmosfera și, curios, nu distonează cu sobrietatea în care se încheie: *el [GOGA] trebuie văzut în context european, nu doar într-unul de provincie (geografică și literară), pentru că numai în felul acesta opțiunile lui estetice capătă un înțeles mai apropiat de motivarea lor originară* (p. 69).

Din punct de vedere tehnic-artistic, *GOGA și criticii săi* este organizată în două nivele. Extensiune a registrului superior, banda de jos (a notelor de subsol), cu nimic mai seacă, ba chiar tot atât de interesantă, e dominată, totuși, de o tonalitate mai metalică, în timp ce treapta de sus (a corpului propriu-zis al lucrării) este de-a dreptul vegetativă. (Să nu se ia, cumva, vegetativul în sens de inactivitate, căci înțelesul, aici, este acela de impresionabilitate.) Autorul acaparează, încă de la a doua trimitere, spațiul „*de sub linie*”, pe care nu-l rezervă exclusiv menționării surselor de informare sau/și unor completări și precizări prin citate, ci și exprimării propriilor opinii, astfel încât avem la dispoziție două fire „*narative*”, iar comentariul infrapaginal ar putea constitui, singur, o lucrare. Ba chiar una artistică - din cauza libertății nestăvilite în care sunt redactate notele.

Angela-Monica JUCAN - Criticii lui GOGA – în etaje expozițive, revista online "Monitor cultural" din 5 martie 2009.

Prin noua sa carte, *GOGA ȘI FRANCMASONERIA* (prefațată, meritat elogios, de Miron SCOROBETE), Dan BRUDA-ȘCU ne oferă șansa (și depinde numai de noi, cititorii, pentru ca șansa să se transforme în autentică Revelație...) – de a asista la un eveniment editorial. La un adevărat regal de cultură, printr-o documentare de excepție, exhaustivă (într-o lucrare de 148 de pagini – sunt 296 note de subsol! – „*subsolul*” „*înghițind*”, de multe ori, aproape întreg „*solul*”...), asupra vieții și activității culturale și politico-patriotice, ale unei perso-nalități de excepție (care, din păcate pentru destinul acestui Neam Românesc, a devenit, în istoria trecută și în cea contemporană, una extrem de controversată, ba chiar, mult mai rău: voit ignorată!), OCTAVIAN GOGA, personalitate care și-a epuizat „*exhaustiv*” viața și minunatele haruri, pentru împlinirea unui vis, mai frumos între toate cele frumoase : România Cea Întreagă.

Cum mărturisește autorul încă din *Avertismentul* de la pagina 9 – “alegerea titlului a avut rațiuni exclusiv comerciale. El are prea puțin – înafara capitolului pe această temă – *de a face cu problematica propriu-zisă a cărții de față*”. Lucrarea lui Dan BRUDAȘCU se vrea – și reușește să și fie! – recuperatoare a adevăratului chip, teribil de frământat, devorat de patima Trupului și Spiritului Patriei, tragic și martiric, al personalității ardelene (devenite, la un moment dat, UN SIMBOL ROMÂNESC!) care a jucat, probabil, cel mai important rol, la făurirea României Mari – punând în joc nu doar harul poetic, ci și pe cel oratoric, extraordinara sa autoritate moral-spirituală (și Dan BRUDAȘCU re-amintește uitucilor de istorie, indecent de mulți în zilele noastre! – despre “*Pactul de la Ciucea – 23 octombrie 1923, semnat la București - , document politic realist, extrem de important pentru eliminarea tensiunilor în relația clasei politice românești cu elita politicianilor maghiari și asigurarea participării acesteia, într-un climat firesc, legal, la viața social-economică și politică a României Mari*” – p. 103): chipul lui Octavian GOGA – despre care președintele Academiei Române de atunci, Alexandru LAPEDATU, vorbea, cu deplină îndreptățire, în deschiderea ședinței din 13 mai 1938, la 6 zile după moartea, prin asasinare-otrăvire, a Poetului “*pătimirii noastre*”: “*Avem mângâierea că Octavian GOGA s-a stins în România întregită a visurilor sale, îndrăznețe și avântate, din tinerețe și a credințelor sale, neclintite și nebiruite, din epoca marilor lupte pentru realizarea acestei României(. . .). Octavian GOGA este și va rămâne, în această privință, un ante-mergător sau, după cum însuși și-a numit figurile eroice ale trecutului nostru, a căror personalitate și rol ni l-a înfățișat în chip așa minunat, un precursor, un mare precursor al acestei Românie ce va să vină neapărat. Precum deci el a știut să așeze în cadrul lor istoric și în lumina lor aureolată pe atâți din înaintașii ce i-a considerat, în toate domeniile vieții naționale, ca atari precursori, se va găsi, desigur, la acest neam, atât de bogat în valori spirituale și intelectuale, scriitorul de merit și talent care să zugrăvească mâine – tot așa de călduros și de frumos – și strălucita personalitate a lui Octavian GOGA*”(cf. subsolul paginii 84).

Putem zice că abia acum, în 2007, GOGA și-a găsit “*scriitorul de merit și talent*”, care să-i zugrăvească, nu doar “*călduros și frumos*”, ci cât mai aproape de adevărul și complexitatea realității - chipul – și anume, pe Dan BRUDAȘCU .

Un Dan BRUDAȘCU mai meticolos ca oricând – care, după ce începe cu trecerea în revistă a “*ratărilor*” șansei de a se înscrie în galeria zugrăvilor autentici ai lui GOGA, din partea lui Maiorescu, Beniuc, Ion Dodu Bălan (ratările se fac din motive oarecum diferite, la cei trei... – ultimii doi fiind senin-tributari viziunii comuniste, care exclude rolul personalității,

în determinarea momentelor cruciale ale istoriei...) – se întreabă, văzând că GOGA nu este recuperat, spiritual, cultural și politic, ci, dimpotrivă, parcă mai mult decât oricând – IGNORAT, și după 1989: “a fost/este Octavian GOGA un <<poet maudit>>?”

Nu credem asta: credem că Neamul Românesc trece printr-o perioadă blestemată, care ține cam de mult și nu știm când se va sfârși: după ce dictatura lui Ion Antonescu îl interzicea pe GOGA, trecându-i opera la index, alături de acelea ale lui Crainic, Mircea Vulcănescu etc.) – manualele alternative ale anilor postdecembriști repetă “*figura*”...și acuzația mascată rămâne aceeași – pornită cât din ignoranță, cât din rea-credință: “*un scriitor fascist*”...Gabriele D’Annunzio a fost, însă, CU ADEVĂRAT FASCIST, dar Italia îl consideră, cu bune argumente, “*geniu național*”...Una e opera, alta – politica...Și, mai ales, această actuală stupidă și revoltătoare “*correctness political*”... – prin care se pângărește tot ce au mai sfânt Neamurile Pământului!

GOGA a fost “fascist”, cum a fost și...”*mason*”: din rațiuni strict patriotice, pentru a determina toate autoritățile eficiente, de atunci, ale lumii, să-și concerteze forțele, pentru izbăvirea României!!!

De aceea/de aici, și “*făcutele de ne-făcut*” ale lui GOGA, odată intrat (la o dată ne-menționată de nimeni și nicăieri, prin îndemnul și promisiunile de ajutor dat “*ascensiunii sale spre demnități guvernamentale și parlamentare*”(cf. p. 100), spre a avea puterea de a ameliora destinul României, de către R.W.Seton-Watson-“*Scotus Viator*”) – în Franc-masonerie: a propus “*ca Loja Națională să se numească Loja Creștin Națională*” (cf. p. 94), a demisionat din...Masonerie – gradul 30!!! (de parcă ar fi fost...postul de portar...!!!), în noiembrie 1933!!!...

Să ne întoarcem, însă, la structura riguroasă a lucrării lui Dan BRUDAȘCU . După introducerea interogativ-retorică: *Octavian GOGA – un “poet maudit? – sau poetul sub trei dictaturi (literare: ale lui T. Maiorescu, M.BENIUC și I.D. BĂLAN – în legătură cu monografia, atât de trâmbițată, a ultimului, afirmându-se, cu argumente irefutabile, că “e un demers critic și istorico-literar ratat, util azi doar din perspectivă documentară” – cf. p. 20 – în partea a doua – Traiectoria unei existențe, capitolul I – În legătură cu numele primit la naștere – se insistă, pe bună dreptate, asupra năpastei căzute pe capul românilor din Imperiu, aflați sub “privegherea” (de calvar...) maghiară, care a determinat apariția, în Budapesta anulului 1881, a Societății pentru maghiarizarea*

numelor...motiv pentru care conducătorii politici ai românilor ardeleni îndemneau ca românii “să dea nume latine copiilor lor, la botez”(cf. p. 30).

Urmează, în capitolul al II-lea, *Originea sa sud-dunăreană?! – o cercetare foarte acribioasă, trecută prin textele lui Tache Papahagi, Theodor CAPIDAN, Victor EFTIMIU (dar și prin ineptiile lui Gh.I. BODEA, care confundă Pindul cu...Crâmul/Crimea... – cf. p. 34) – dar nu cu rezultate definitive, și nici cu “target” real”, ci doar cu o concluzie perfect logică și adevărată: “Dar operu sa, caracterul ei profund național, este dovada elocventă și incontestabilă că, indiferent care ar fi putut fi originea strămoșilor săi, el s-a simțit român în toată țința sa, dăruit exemplar slujirii intereselor neamului lui” (cf. p. 39).*

Apoi, un capitol al III-lea cvasi-nediscutat, dar și cvasi-necunoscut, de către mulți dintre istoricii literari români: activitatea lui GOGA la “Societatea Mică” (auriferă!) de la Brad... – unde “întregul capital plasat (...) era românesc, iar beneficiul a rămas în țară”(cf. p. 40) – și acest beneficiu a fost folosit de GOGA pentru investiții extrem de judicioase și necesare, dar și pentru opere de largă respirație umanitară și culturală (burse, biblioteci pentru mineri, susțineri de scriitori - “indiferent de naționalitate”!!! – , conferințe ținute, în zonă, de personalități naționale, precum CRAINIC, Onisifor GHIBU etc.) – *averea lui GOGA, la finalul vieții sale, înregistrând...datorii...*

Capitolul al IV-lea, *Octavian GOGA și Clujul Universitar – subliniază atât autoritatea culturală a lui GOGA, în România interbelică (fapt ce a determinat mediul universitar să-i acorde titlul de Doctor Honoris Causa al Universității clujene – cu scopul, nemărturisit cu toată gura, de a-l avea la o catedră universitară - nu prea avea importanță la care! – pe cel care se dorea nu, în primul rând, dascăl de Estetică , ci “profesor de simțire românească”! – și prin care s-ar fi îndrumat “tineretul într-un sens dorit de ideea consolidării noastre ca stat”, după cum conștientizează însuși GOGA – cf. p. 57) – dar și furtunile politice, care l-au împiedicat pe GOGA să-și onoreze, cum ar fi vrut, postul universitar...*

Capitolul V – *Octavian GOGA la Academia Română – subliniază, printre altele (în primul rând, realizări de excepție, de tipul premiilor instituite, proiectelor “demarate”, Consiliul Național de Cercetări și Asociația care va să vină în ajutorul Științei Românești...etc. – sunt înșirate pe aproape o pagină întregă - pagina 82 – numai comisiile pentru decernarea acestor premii și proiecte!!! – dar și uimitorul și sabotatul/blocatul, până în zilele noastre: “<<Institut Român pentru cercetări istorice>> - care să aibă de scop principal explorarea și exploatarea științifică a materialului istoric aflător în arhivele de la Viena” – neșansa României și a lui GOGA de a fi ratat postul*

de președinte al Academiei – prin care “poate nu ar mai fi ajuns în efemera funcție de prim ministru al României și, cu certitudine, nu și-ar fi irosit energia și sănătatea în sterile și inutile bătălii politice. În plus, cunoscându-i apetitul față de demnități și mărimi, funcția de președinte al Academiei Române i-ar fi dat satisfacția de care avea, se pare, nevoie sufletul său neobosit” (cf. p. 65) – dar tot Dan BRUDAȘCU recunoaște, imediat: “E adevărat că GOGA n-ar fi renunțat definitiv la viața politică” – pentru că era făcut dintr-un aluat de luptător, sau, cum potolit spune autorul cărții: “era în structura ființei sale adânc impregnată această pasiune față de politică”.

Încă ceva: Academia Română este condamnată, pe drept cuvânt, pentru lașitatea, “uneori chiar indiferența crasă, dovedite față de necesitatea scoaterii de la index și recuperării operei literare integrale a lui Octavian GOGA. Nici în prezent lucrurile nu stau cu mult diferit”. Așa este! Și ne întrebăm, firesc: DE CE?!

Asupra capitolului *Octavian GOGA și Francmasoneria* nu insistăm, nu doar pentru că însuși autorul ne-a mărturisit că este prezent în carte din rațiuni “exclusiv comerciale”, ci și pentru că GOGA nu are prea multe în comun cu lumea masonilor... – toate legăturile stabilite de GOGA cu masonii și masoneriile europene (inclusiv cu cea rusească...) având drept scop întărirea pozițiilor de negociere ale României, cu privire la pământurile/teritoriile și drepturile ei europene...Regretăm că Masoneria Română (în primul rând, MLNR-ul...) de azi nu-și propune/autoimpune, constant și exclusiv, scopuri similare. Dar nu putem trece cu ușurință peste un subsol în care se face comparația între modul cum au fost tratați, în istorie, masonii români, patrioți autentici și neșovini, de felul lui Avram Iancu sau GOGA, sau Ion Antonescu – despre care nu se știe precis dacă a aparținut masoneriei - (supuși prigoanei și exterminării...) – și cum au fost tratați masonii maghiari, super-șovini și vinovați de crime grave, față de umanitate: Lajos Kossuth, vinovat de “uciderea a peste 60.000 de români, ca și de distrugerea completă a sute de sate românești în Ardeal...salvat și ajutat de francmasonerie să emigreze în SUA” - sau Horthy Miklos, “vinovat de atâtea nenorociri și crime (...) - nu numai că nu a fost arestat și condamnat vreodată de o instanță de judecată, dar i s-a permis să plece și să trăiască fără griji de ordin material în străinătate, iar, ulterior, a fost reabilitat și considerat chiar un fel de erou național”...Din păcate, GOGA și românii sunt născuți, în primul rând, “poezi”...iar nu masoni...

Cam aceasta ar fi și concluzia capitolului VII – *Otrăvit din ordinul lui Carol al II-lea* – în care sunt amănunțite diferitele alianțe ale lui GOGA, în

plan politic intern românesc – toate, cu scopul de a salva țara, de a orienta România pe cel mai favorabil culoar de soartă, într-o Europă cuprinsă de isterie/nebunie, și într-o Românie condusă de un rege criminal – Carol al II-lea – din ordinul căruia GOGA a (re)primit nu... postul de prim-minstru, ci porția de otravă... (mai fusese, se pare – după mărturia Veturiei GOGA - o tentativă de otrăvire, cu câțiva ani în urmă...) – după toate indiciile, la Cluj (mâna ucigașă ar fi fiind aceea a lui Moruzov, șeful Serviciului Secret Românesc... dar nu iese total din discuție nici numele lui “*Sebastian BORNEMISA, fostul primar al Clujului și membru în guvernul lui GOGA*” – cf. p. 118.).

Este evident că Dan BRUDAȘCU lucrează cu toate documentele pe masă – folosind nu doar “*hârtia*”, ci și Internetul ... Ceea ce am avea să-i reproșăm n-ar fi, în niciun caz, deci, lipsa de documentare - despre care putem spune, fără rezerve, că este excelentă!!! – ci șovăiala (nu ne-știința!) de a trage concluzii corecte, din aceste documente... Poate să fie vorba de prejudecăți, sedimentate de-a lungul intensei propagande anti-legionare (dinainte și de după 1989)... poate să fie teama de sancțiunile asupra celor ce nu urmează, azi, linia lui “*correctness political*”... dar nu este, totuși, firesc ca azi, în 2007, să se mai bage “*la grămadă*” – legio-narismul cu nazismul și fascismul... : “*El a fost om politic de dreapta, cu convingeri național-creștine. Dar nu legionare sau nașiste*” (s.n.)... Când știi, cu “*acte în mână*”, că legionarii au avut CEL PUȚIN 17 % (sunt documente că ar fi fost 19%...) din voturile Românilor, fiind pe locul 3, în alegerile din 1937, fără a avea alte mijloace de propagandă decât... vocea sufletelor... și Căpitanul-Codreanu a ordonat susținerea gogiștilor național-creștini... e superfluu să iei în mână cartea unui Olimpiu MATICHESCU, care aberează despre “*cutezanța Gărzii*” care ar fi “*antrenat sute de cadre înarmate*”... Suntem în cu totul altă epocă (această indistinție între epoci omoară credibilitatea istoriei!!!) – și decât cea viitoare, a lui Horia Sima, și decât cea trecută-veterotestamentară, a deciziei Căpitanului/ Codreanu de a riposta, cu arma în mână, față de provocările exasperant/disproporționat de violente ale regimului carlist... – suntem, cu anul 1937, în epoca mihaelică-neotestamentară, a lui Codreanu (remarcată și de rabinul- șef David ȘAFRAN) : “*Urmați linia Sfințelor Evanghelii!*” ... La fel, nu poate fi amestecată/asimilată sărăcimea nevoiașă evreiască, cu Atotputernica... “*Comunitate Evreiască*”, dețină-toarea puterii politice statale prin finanțe: “*Luând în considerare doar cele de mai sus (n.n.: prietenia admirativă a câtorva intelectuali evrei, de felul rabinului șef I.Niemirover sau a scriitorului I.Peltz, arătată față*

de GOGA), în pofida disputelor între reprezentanții comunității evreiești și politicianul GOGA, respingem categoric ideea implicării acesteia în asasinarea lui"...Chiar și atunci când dețineți articolul, din reproducerea americană dintr-un ziar iudeu, apărut la Cairo, la 5 ianuarie 1939, cu TEXTUL COMPLET(!!!) al lui Herenger/Haranger, stimat domnule Dan BRUDAȘCU ...?! Încă ceva: dacă Hitler a acceptat, în discuțiile cu Carol al II-lea, asasinarea celor doi patrioți (GOGA și Codreanu), asta demonstrează, de la sine, cât de mult îi simțea de aproape Hitler, pe cei doi, de interesele naziste ... și înțelegem de ce a optat Führerul pentru un militar țeapăn, cum a fost Ion Antonescu (încă o dată: îi admirăm onoarea militară, patriotismul, dar nu și...vizionarismul...), iar nu pentru doi spiritualiști ...

Textele de încheiere a cărții sunt grupate sub titlurile de *Miscellanea* și *Anexe*, și conțin precizări asupra "moștenirii GOGA", în sensul cel mai concret – numită "donăția Veturia GOGA" – nu doar denunțând feluritele pretenții și minciuni ale feluritelor rude "din vânt" ivite – ci, mai cu seamă, deplângând și avertizând asupra suspectei stări de delăsare și asupra păcăgînirii/prăbușirii fizice a "amintirii de la Ciucea"/Muzeul-Casă Memorială (a cărui încă-funțare se datorează inclusiv demersurilor energice ale lui Dan BRUDAȘCU , până în 2000): castelul, casa Ady Endre, mausoleul, obiectele prețioase (nu doar sentimental...), fondul de carte etc.: "Astăzi, turiștii ce trec pe aici sunt în pericol real de a-și rupe mâinile și picioarele, fie pe scările alunecoase și distruse, cu dale lipsă etc. – fie căzând în gropile ce se înmulțesc și largesc de la an la an" - precizându-se, în final :*"Singurul deținător de drept al Castelului și întregului patrimoniu cultural de la Ciucea trebuie să rămână Statul român. Retrocedarea sa către alte persoane, care nu au făcut niciodată nimic pentru memoria lui Octavian GOGA sau a soției acestuia, deși rudă îndepărtată a acesteia din urmă, ar aduce atingere însăși voinței poetului și memoriei sale"*.

Ce să zicem? O mai mare empatie, între un scriitor și obiectul scriiturii sale (în cazul nostru, Poetul-Martir Octavian GOGA) nu se poate concepe...Este absolut uimitor, pentru zilele noastre de vinovată/iresponsabilă indiferență față de valorile spirituale și materiale ale neamului nostru – cum poate apărea o astfel de carte de excepție. Dar, tocmai din pricina excepționalității acestei cărți, ne îngrijorează problema fundamentală: RECEPTAREA EI, de către un popor/ populație, sleit spiritual-energetic, prin hărțuirea continuă cu anti-educație spiritual-patriotică, cu arătări de telenovele, kitsch-uri etc. - și prin dezagregarea forței sale de concentrare, cu fleacuri mărunte și cu săcâitoare nevoi și lipsuri cotidiene...

Oricum, *“cinste cui te-a scris”*, o Carte despre un Erou de Legendă al Epopeii Naționale Românești: un Autentic/Onest Profesionist al Istoriei Literare, a scris despre un Autentic Patriot Român...Este, cum am declarat de la început – O PREMIERĂ / EVENIMENT EDITORIAL (cel puțin pentru ultimii 17 ani...) – *ceea ce este un cutit cu două tăișuri, în aceste vremi, atât de scăzute în Dub...*”

prof. dr. Adrian BOTEZ, Revista literară “O carte pe zi” , 22 Ianuarie 2008 – Dan BRUDAȘCU : „Octavian GOGA și Francmasoneria“, Ed. Sedan, Cluj-Napoca, 2007

A scrie, acum, despre Octavian GOGA și francmasonerie (carte apărută cu acest titlu la Editura SEDAN, 2007), poate părea un act de mare curaj, chit că este sabotat de însuși autorul său: *„Alegerea titlului a avut rațiuni exclusiv comerciale. El are prea puțin – în afara capitolului pe această temă – de-a face cu problematica propriu-zisă a cărții de față”* (p. 9). Că lucrurile nu stau chiar așa, o dovedește lectura integrală a lucrării, al cărei scop declarat este să trezească interesul cititorilor și al instituțiilor române abilitate, *pentru „recuperarea și reaşezarea lui Octavian GOGA pe locul pe care îl merită cu adevărat în istoria literaturii românești, dar și ca om politic”* (p.8). Situat de istoriile literare actuale într-un nemeritat con de umbră, „poetul patimirii noastre” nu a beneficiat nici măcar de o publicare integrală a operei sale, deși de *„opere complete”* au avut – și au – parte mulți alți scriitori mai puțin *„valorosi”* (nici Dan BRUDAȘCU nu reușește să scape de fascinația criticii literare de tip călinescian, născătoare de ierarhii mai mult sau mai puțin subiective). De fapt, GOGA nu lipsește din manualele de literatură și nici din istoriile literare, numai că, în exegetica rezervată lui, se aude prea tare glasul „detractorilor de profesie ai specificului național”, precum și al utilizatorilor limbajului de lemn. Această exegetică este împărțită de Dan BRUDAȘCU în două etape: *„Cea din timpul vieții [poetului] și până prin 1946, pe de o parte, și cea inaugurată de Beninc, continuată, mai târziu, de I. D. BĂLAN și de epigonii și imitatorii acestuia din urmă”* (p. 13).

Dan BRUDAȘCU rezervă un capitol substanțial activității politice a lui GOGA, încercând o desprindere de etichetările și calificativele nedrepte de care a beneficiat poetul în regimul comunist (el a fost considerat, după cum se știe, politician extremist, antisemit, șovin, naționalist etc), minimalizându-i-se contribuția la făurirea statului național unitar, la păstrarea conștiinței de neam, limbă și cultură, precum și la

negocierile de pace de după primul război mondial. „*Blocada*” instituită în jurul lui GOGA (văduvei lui i-a fost practic imposibil să valorifice editorial manuscrisele și documentele rămase de la poet), arestarea memoriei prin interzicerea accesului la arhiva de la Ciucea, formulările dogmatice și teziste care inhibau orice demers de reevaluare reprezintă greșeli care au fost făcute de fostul regim politic și pe care, din inerție, le continuă și cel nou. Intenția lui Dan BRUDAȘCU nu este să-l transforme pe GOGA într-o victimă inocentă; dimpotrivă, lipsa de fler în alegerea unor parteneri politici, gafele diplomatice, viziunea de multe ori îngustă nu sunt trecute cu vederea, ci doar motivate de contextul tulbure în care poetul, cărturarul și prim-ministrul își desfășoară activitatea. A-l înțelege în complexitatea lui, renunțând la etichetările de poet vetust, depășit, a cărui operă nu ar justifica un act recuperator (v. Nicolae Manolescu) reprezintă un gest de probitate față de o personalitate culturală fascinantă.

Apartenența lui GOGA la francmasonerie, aspect neglijat până acum (fiind vorba de o organizație secretă, membrii ei nici nu sunt încurajați/autorizați să-și facă publică activitatea) este analizată por-nindu-se de la condițiile politice din Ardeal și din fostul imperiu austro-ungar; încercarea „disperată de salvare a monarhiei habsburgice multisekulare [...] a înstrăinat radical – cel puțin la început – clasa politică și clerul românesc din Ardeal. Implicit, aceasta a avut consecințe în răcirea relațiilor acestora cu cercurile francmasonice de la Viena și din alte centre importante ale imperiului considerate vinovate de sacrificarea națiunii române” (p. 89). Cu toată simpatia față de Ady Endre și față de grupul „Vilag”, GOGA rezistă presiunilor care se fac pentru atragerea lui de partea intereselor maghiare; ba, mai mult, „*Tot fără succes a fost și demersul grupării francmasonice din cadrul Petofi Tarsasag din Budapesta, care îl primise în rândul ei pe poetul român ca semn al recunoștinței față de traducerile excepționale făcute de acesta din opera patronului ei spiritual, ca și din opera altor importanți poeți maghiari*” (p. 91). Probabil că sprijinul acordat fățiș lui GOGA („*Este adevărat că atât Ady Endre, cât și reprezentanții altor cercuri francmasonice maghiare – inclusiv universitarul clujean Gyulai FARKAS – vor protesta împotriva condamnării, în anul 1911, a poetului român pentru delikte de presă, intervenind chiar pentru grațierea lui*” p. 91) ar fi trebuit să-l îndepărteze pe poetul nostru de mediile culturale ardeleni, fapt care nu s-a petrecut. Acest paradox, precum și prietenia lui GOGA cu istoricul W. SETON-WATSON („Scotus Viator”) și legătura cu Ion ANTONESCU („GOGA condiționase formarea guvernului [din 1937] de

acceptarea, ca ministru al Armatei [Apărării Naționale] a generalului Ion Antonescu, care îl sfidase, în 1935, pe rege, obligându-l să-l surghiunească” – p. 107) sunt insuficient cercetate și explicate în volu-mul lui Dan BRUDAȘCU . La fel, fapt justificat probabil de dimensiunile reduse ale lucrării – puțin exploatate sunt relațiile cu Sadoveanu, încercarea lui GOGA de a forma Blocul creștin francmasonic (o inovație aproape de neconceput, dată fiind ”*contra-dicția flagrantă cu statutele și cutumele organizației?*” - p. 94) și, nu în ultimul rând, probarea cu argumente viabile a asasinării poetului din ordinul lui Carol al II-lea.

Dan BRUDAȘCU nu-și propune, însă, o prezentare exhaustivă a activității lui Octavian GOGA, ci doar punctarea unor aspecte neglijate. Demersul lui, foarte bine intenționat, are ca finalitate renunțarea la eticheta de „*poète maudit*” care există încă în mentalul cititorului român, atunci când nu se ia serios în discuție personalitatea complexă și contradictorie a celui încă prețuit numai și numai pentru producțiile bune de recitat la serbările de sfârșit de an școlar.

Valeria MANTA TAICUTU [Valman] – recenzie la “Octavian GOGA și Francmasoneria”

Cartea profesorului Dan Brudascu, **Octavian GOGA – traduceri din poezia universală**, este, fără nicio exagerare, o carte pe care istoria literaturii române o aștepta de multă vreme și, în același timp, o cvasi-premieră – nemaipunând la socoteală faptul că, prin paginile ei, pe de o parte, se corectează niște greșeli de istorie literară (cazul scriitorului KISS Josef, considerat de I.Dodu BĂLAN și Al. PIRU, german, când el, de fapt, este născut la Mezöcsad-Ungaria și mort la Budapesta...), pe de altă parte, fiind o lucrare care conține, în partea ei primă, o subtilă, dar fermă polemică, dusă cu detractorii și minimalizatorii lui GOGA, fie ei maghiari sau români (autorul dovedind un desăvârșit spirit de fair play, atunci când cei care intră “*în arenă*” sunt de bună-credință – precum e cazul lui Samuel DOMOKOS, cel mai echilibrat dintre harmeneuții maghiari ai operei lui GOGA). Este și o carte necesară – pentru că toată lumea din România știe numele unor mari traducători români, precum “*Tosif VULCAN, George COȘBUC, I.U.SORICU, Ion CHINEZUL, Lucian BLAGA, Mihai BENIUC, Eugen JEBELEANU și alții*” (...șir alcătuit de însuși Dan BRUDAȘCU - la care noi ne permitem să mai adăugăm numele unui alt traducător de excepție, sud-ardelean de sfârșit de secol XIX, început de secol XX, brașoveanul Șt.O.

IOSIF...), dar extrem de mulți oameni de carte, iar elevii și studenții din ce în ce mai total... - uită de atât de rafinatul și „științificul” (în sensul de „următor” al celor mai moderne reguli ale translării formei și ideilor, dintr-o limbă în alta!) traducător Octavian GOGA – care cunoaște, după cum mărturisește autorul cărții, în prima parte a ei, „maghiara și germana”, dar studiază și „literaturile latină, franceză, italiană, engleză, spaniolă și rusă” (cf. p. 8).

Și este necesară și dintr-un alt punct de vedere: datorită discursului de o limpezime logică impecabilă, Dan BRUDAȘCU credem a-i lămurii și pe cei mai înverșunați apărători ai globalismului, ai „euro-penismului unional cu orice preț” (un fel de colhoz-sovhoz cultural-spiritual neo-stalinist...) – că GOGA avea perfectă dreptate, când afirma avântat, vizionar, dar, în același timp, cu o luciditate unică, goetheană, în Fragmente autobiografice: „Eu am crezut de la început în specificul național, adică am crezut că nu se poate intra în universalitate decât pe poarta ta proprie. Am crezut în dreptul de a trăi al valorii autohtone, ca o completare a principiului de universalitate. Am crezut că a oprima și a suprima o manifestare de particularism local, sufletesc, înseamnă a fura din marele tezaur al universalității” (cf. p. 8).

Cartea profesorului BRUDAȘCU începe cu o Lămurire, în care anunță cuprinsul și specificul cărții de față: „cuprinde, parțial, traduceri făcute de Octavian GOGA din literatura universală. Nu am inclus în volumul de față întreaga traducere a poemului dramatic Tragedia omului de Madach Imre, publicată, de altfel, în volum, încă din 1934, ci doar poeziile traduse pe care GOGA nu le-a publicat niciodată în volum separat” - încheind cu un îndemn subtil la cunoașterea și promovarea, cu mult mai DREAPTĂ MĂSURĂ ȘI MARE/MERITATĂ CINSTIRE, prin Școala Românească, a subtilului și acribiosului traducător GOGA, dar și a operei originale și a perso-nalității/vieții tot mai „dosite” a vaticinarului, atât de apropiatului de geniu poet și stegar al Ardealului :”Tot pentru uzul cititorilor, dar mai ales al cadrelor didactice, elevilor și studenților, am adăugat, în partea finală a cărții, un tabel cronologic și o crestomație de referințe critice selectată, care fixează locul lui Octavian GOGA în istoria literaturii române”.

Partea a doua este constituită dintr-un studiu, apărut întâi, „în formă restrânsă, mai puțin notele de subsol”, în revista Lumină Lină. Gracious Light, an X, nr. 2, aprilie-iunie 2005, p. 65-72: Octavian GOGA – traducător de poezie universală. Acest studiu succint, dar extrem de dens, pune în lumină atât evoluția spiritualității și personalității poetului „pătimirii noastre”, cât și constanta sa preocupare pentru a cunoaște istoria și cultura universală, a traduce din alte limbi, opere funda-mentale, sau măcar să illustreze,

fragmentar, aceste literaturi (cazul tra-ducerii, prin intermediar german, a cărții japoneze Manyo-shu ("o mie de cuvinte") – pentru a stimula creația românească-ardelenească, fie și prin contrast, fie și prin comparare. Evident, aici Dan BRUDAȘCU găsește locul potrivit să pună în evidență trufia unor critici și istorici literari maghiari (de tipul lui SCHÖPFLIN Aladar), care, de fiecare dată când GOGA traduce un scriitor maghiar, se și reped să afirme că, fără respectivul scriitor maghiar, care ar fi influențat "*decisiv*" opera lui GOGA – această operă a unui român n-ar fi atins culmile de perfecțiune și activism-vizionarism, pe care ea s-a ridicat (este cazul, pe rând, a operelor lui PETÖFI, MADACH, ADY Endre...). Dar, cu naturalețea corectitudinii morale, Dan BRUDAȘCU îi amintește și pe criticii/istoricii literari maghiari (cam puțini, e drept...) care au luat apărarea (folosindu-și logica și bunul-simț), lui GOGA... - subliniind că GOGA își trasase, deja, liniile interior-spirituale ale creației originale, cu mult înainte de a se apuca să-i traducă (ba chiar să le cunoască opera!) multora dintre scriitorii maghiari: "*GOGA nu a devenit un poet excepțional pentru că ar fi urmat programul poetic al lui Petöfi, ci pentru că avea talentul necesar ca să poată vorbi în numele poporului său asupra și să fie călăuză acestuia. Fără aceste calități deosebite, ar fi rămas doar un epigon, oricare ar fi rămas maestrul ales. Afirmarea sa poetică o datorează nu maestrilor săi, ci, în primul rând, propriului său talent*"(Domokos SAMUEL, în **Octavian GOGA, a költő es mufordito** – Octavian GOGA, poet și traducător, Kriterion, Buc., 1971).

Dan BRUDAȘCU afirmă chiar (folosindu-se de propriile mărturisiri ale mesianicului ardelean: "*O înrudire cu poezia Adei NEGRI, care însemnează o răscolire de frământări a sufletului italian, o răscolire a tuturor elementelor*" etc.) că, mai curând, opera lui GOGA ar fi putut fi influențată de scriitorii italieni, de tipul Adei NEGRI ori Giosue CARDUCCI ... Noi (respectând, firește, opinia profesorului clujean!) suntem și rămânem sceptici și în această privință, considerând că genialitatea terestră este, mai curând, o stare de consubstanțialitate arheică divină, decât de inter-influențare tematică terestră.

Urmează, în structura cărții, secțiunea conținând traduceri (exclusiv poezii) ale lui GOGA (însoțite/precedate, la fiecare autor, de concise fișe biobibliografice, întocmite de Dan BRUDAȘCU): din poezii maghiari Sandor PETÖFI, MADACH Imre, ADY Endre, KISS Josef, din scriitorii italieni Ada NEGRI, Giosue CARDUCCI, din "cea mai veche antologie oficială de lirică japoneză, întocmită în epoca Nara sau în cea Heian, publicată în 808", Manyo-shu, din scriitorii germani Friederich von

SCHILLER, Heinrich HEINE, Richard DEHMEL, Gerhardt HAUPTMAN și din elvețianul Heinrich LEUTHOLD.

Urmează un foarte riguros întocmit Tabel cronologic, iar cartea se încheie cu o Crestomație critică, din care nu lipsesc opiniile estetico-axiologice ale lui: Titu MAIORESCU, C. STERE, G. IBRAILEANU, E. LOVINESCU, N. IORGA, G. CĂLINESCU, T. VIANU, Șerban CIOCULESCU, Ov. PAPADIMA, I. Dodu BĂLAN, Al. PIRU etc. (selecție: aceiași neobosit cărturar Dan BRUDAȘCU ...).

Avem în față o carte despre munca mistică a unui veritabil Mesia al românilor și despre un creator/cîntor eroic-jertfitor, al României Mari (să nu uităm că GOGA a fost condamnat la moarte, în contumacie, de austro-unguri...): cartea profesorului Dan BRUDAȘCU este și un îndemn la reculegere, la re-evaluarea istoriei literare românești, în aceste zile de prigoană cumplită a sentimentului național, dar și de re-lecturare a operelor literaturii universale, văzută de un generos spirit naționalist...de fapt, de două: unul al celui care este traducătorul de literatură universală GOGA., și unul, al celui care îl pune în evidență pe mesianicul, până și în traducere, GOGA: Dan BRUDAȘCU . Două spirite, o singură idee: *IDEEA DE UNIVERSALITATE A SPIRITULUI/CULTURII OMENEȘTI, MENȚINUTĂ VIE ȘI INTERESANTĂ ȘI BOGATĂ DOAR PRIN EXPRESIA NAȚIONALĂ?*.

prof. dr. Adrian BOTEZ – recenzie la
“Octavian GOGA – traduceri din poezia universală”

Octavian GOGA, *Traduceri din poezia universală*, Cluj-Napoca, Sedan, 2005 – face parte dintr-un șir de restituiri din scrierile lui Octavian GOGA, pe care mai sus menționata editură le-a inițiat, împreună cu eforturile de reasezare a scriitorului pe locul meritat în receptarea critică a operei sale.

Prima impresie (după ce treci de coperta care trebuie să-ți fi reținut atenția) este de *multum in parvo* (dar puțin mai altfel decât în valorile lui Pitagora) și prima întrebare pe care ți-o pui este cine e autorul. Te întrebi, pe urmă, dacă vei fi deslușit cum se cuvine vreun crâmpei din mesajul poetic. Închizi, apoi, cartea și revii la coperta cu un GOGA *interrogans*. Și *sapiens* totodată. E ultima ta întrebare. Nu și ultima impresie

Multum in parvo

Editorul a gândit acest volum ca pentru un public în formare (elevi, studenți) și pentru unul din clasa celor pândiți de plafonare, public căruia îi pune la îndemână tot ce l-ar putea interesa. Contrar, însă, intențiilor editorului, sfera de adresabilitate (pentru a folosi un termen la modă) a cărții este mult mai cuprinzătoare. Pentru că, în mai puțin de 90 de pagini, lectorul va găsi un consistent și documentat studiu despre traducătorul GOGA, va citi 25 de poeme transpuse în limba noastră, cărora li se adaugă câteva fragmente din *Tragedia omului* a lui Madách Imre, se va putea pune la curent cu datele biobibliografice ale autorilor traduși (unii puțin sau deloc cunoscuți la noi), va avea posibilitatea de a consulta un tabel cronologic care punctează principalele momente ale vieții și drumului artistic al lui GOGA și va avea la dispoziție o selecție din cele mai reprezentative și lămuritoare texte critice care s-au scris despre poet.

Autorul

Cu modestie, editorul face să se creadă că autorul cărții este numai Octavian GOGA, dar paginile redactate de Dan BRUDAȘCU ocupă mai mult de jumătate din carte și prezintă tot atâta interes cât traducerea lui GOGA.

În studiul preliminar – *Octavian GOGA – traducător de poezie universală* – Dan BRUDAȘCU prezintă date noi, elucidează probleme controversate, aduce în actualitate altele, uitate, demontează false idei, face ordine în chestiunea „întâietății” de inspirație (unii exegeți unguri dorind neapărat ca GOGA să fi fost „urmașul” scriitorilor maghiari, chiar și în cazul unei cronologii... inverse, cum este cazul lui Ady). Traducerile sunt precedate de mai scurte sau mai întinse prezentări ale poezilor străini (dintre care, în premieră, la noi, Kiss József) sau a străvechii antologii japoneze *Manyo-shu*. Notele de subsol aparțin tot lui Dan BRUDAȘCU. În ele se fac precizări suplimentare în legătură cu unii autori sau cu lucrări ale lor și se menționează locul și data publicării de către GOGA a traducerilor sale. Din spirit de acribie, sunt redată și semnăturile poetului care, se știe, a avut mai multe pseudonime și criptonime și a iscălit și cu inițiale. Editorul a elaborat și *Tabelul cronologic* și a făcut selecția fragmentelor critice din finalul lucrării.

După cum se vede, volumul are, în realitate, doi autori.

Traducătorul

Despre traducările lui Octavian GOGA, nu putem spune prea multe, originalele nefiindu-ne accesibile. Totuși, vom încerca o definiție exterioară (și aceasta pusă sub semnul întrebării).

Prozodic, cu puține excepții, versurile sunt fluide și presupunem că respectă ritmul și accentuația modelului. Despre verb, avem convingerea că traducătorul a pus pe coardă românească *dubul* stihului de la care a plecat (cel puțin atunci când n-a tălmăcit prin intermediul altei limbi), aspirația lui GOGA (subliniată de Dan BRUDAȘCU) spre o „*traducere perfectă*” trebuind, neîndoielnic, să treacă vama *literii*. De asemenea, poezia e adusă într-o rimă firească. Sintaxa nu lasă nicăieri impresia de „*forțat*”, singura „*licență*” sub acest aspect fiind remanierea de către poet a topicii, dar, și de aceasta, GOGA uzează în limitele figurilor de stil (cu inversiunea în cap de listă). Versificația se în-strunează mai mult morfologic, traducătorul sacrificând, la nevoie, acest nivel al limbii. În beneficiul, desigur, al poeziei (ca tehnică, să zicem), dar și al expresivității (ca artă, în mod hotărât).

În ce privește opțiunea, e vizibil pentru oricine că traducătorul GOGA e atras de sentimentele negative: uneori tristețea, alteori revolta constituie tonalitatea dominantă, de unde lovește, nu o dată, pedala retorică exclamativă sau cea interogativă. În poezia proprie sau în cea de interpretare, la GOGA, înălțimile sunt totdeauna grave și, cu toate că temelia o fixează liric, cotropitor lasă să fie genul epic (frate bun cu cel dramatic, în care mult a meșterit și din care găsim o probă în carte).

Frontispiciul

Deschizi cartea și o închizi. Un GOGA bifrons albastru (de *dincolo*) compus din pixeli (analizat), dar nu un Ianus cu fețe opuse scrutând trecutul și viitorul, ci unul care ne abordează (pe noi) frontal, în afirmarea permanentei lui *prezențe*, articulat peste un alt-tot GOGA profilat, îndreptându-și fața spre depărtate zări poetice. Toată compoziția realizată de Ovidiu Petca se susține în ochii poetului care, captându-i pe ai noștri, stabilizează relația deltaică scriitor-traducător-cititor. Fotografiele sunt ușor estompate, GOGA cel din prim-plan – scriitorul – retrăgându-se dintr-o prea plină claritate, pentru a lăsa din propria lumină traducătorului, orientat spre poezia altuia pentru a ne-o aduce în lumină românească. Între fotoportrete nu se întâmplă nicio osmoză. Biportretul reține reliefurile unui prototip și conturul celui alt. În timp ce profilul îl caută pe *altul*, fața

traducătorului rămâne statornic spre noi. O mai mare corespondență între copertă și conținutul cărții și o mai bună identificare a personalității scriitorului traducător – un GOGA de două ori unul către altul -, greu s-ar fi putut realiza. *Multum in parvo*, și aici.

OCTAVIAN GOGA – DE DOUĂ ORI UNUL CĂTRE ALTUL,
Angela-Monica JUCAN, "Cetatea culturala", seria a III-a, an.
VIII, nr. 3 (63), martie 2007, p. 60-61.

Între aparițiile anului 2008, anul dialogului intercultural, se înscrie și antologia bilingvă engleză-coreeană *Voices of Contemporary Romanian Poets* (Voci ale poezilor români contemporani). Cartea reeditează în mare antologia apărută anul trecut, exclusiv în limba engleză, selecția și traducerea aparținând dlui Ph.D. Dan BRUDAȘCU, dar care are acum și o versiune coreeană, realizată de dna Young Suk PARK, ea însăși poetă, visiting professor la Universitatea „Babeș-Bolyai“ și, de asemenea, șefa Centrului Cultural Coreean din Cluj-Napoca. Inițiativa i-a aparținut lui Dan BRUDAȘCU, care a tradus până în prezent peste 800 de poeți din toată lumea. Activitatea sa de poet și profesor s-a împletit cu cea diplomatică. În perioada în care a fost deputat în Parlamentul României (2000-2004), în urma unei vizite în Coreea, a avut ocazia să stabilească unele relații culturale cu această țară, făcându-i cunoscută literatura, publicului cititor român, prin cele șapte cărți pe care le-a tradus (poezii, povești, legende, fabule). Așa se explică intenția sa de a le oferi cititorilor coreeni un eșantion de poezie românească aparținând unor cunoscuți poeți contemporani: Ana BLANDIANA, Radu CARNECI, Ion CRISTOFOR, Constantin CUBLESAN, Geo DUMITRESCU, Anghel DUMBRAVEANU, Aurel GURGHIANU, Gabriela MELINESCU, Mircea MICU, Eugeniu NISTOR, Mircea PETEAN, Ion POP, Adrian POPESCU, Aurel RAU, Marin SORESCU, Casian Maria SPIRIDON, Nichita STANESCU, George VULTURESCU etc. Unii dintre cei antologați nu mai sunt printre noi, cei mai mulți au fost traduși și în alte limbi, au obținut premii prestigioase, iar doi dintre ei, doi mari poeți, Marin SORESCU și Nichita STANESCU, au fost propuși pentru Premiul Nobel. De vârste curente și stiluri diferite, cei propuși ilustrează dezvoltarea poeziei românești din ultimele decenii, racordată la poezia modernă mondială dar totuși fără să-și piardă identitatea în actualul context al globalizării.

Cartea este tipărită la Suwon, oraș înfrățit cu municipiul Cluj-Napoca, având un aspect elegant și o ilustrație delicată. Din cele câteva note din preambul reprezentând impresiile celor doi traducători, încrezători în destinul poeziei, alături de un salut din partea primarului din Suwon și de unul din partea ambasadei române în Coreea, se desprinde ideea că în plan spiritual nu există diferențe și că acest tip de relații de colaborare îmbogățesc ambele culturi (Suwon, Korea, 2008, 306 p.).

**VOICES OF CONTEMPORARY ROMANIAN POETS,
Antologie engleză-coreeană,
Victoria MILESCU, Revista SUD, 2008:**

De aproape 20 de ani – spune profesorul Dan BRUDAȘCU –, de la căderea Cortinei de Fier poezia românească este în aceeași situație. Cu alte cuvinte, eforturile de a traduce în engleză sînt rare și inconsistente, ca de altfel și în alte limbi străine de mare circulație. Sînt realmente rare și ieșirile poezilor în străinătate, iar festivalurile internaționale sînt rezervate mai mult bucureștenilor.

Există, e drept, cîțiva poeți cunoscuți în lumea francofonă sau germanică, dar traducerile sînt realizate fie prin efortul autorilor, fie cărți în ediții bilingve, în tălmăciri mai mult sau mai puțin inspirate.

Un motiv în plus pentru ca efortul omului de cultură Dan BRUDAȘCU să se concentreze aspra selecției și traducerii unor importanți poeți, prezenți în viața literară din ultimii 35-40 de ani. Conștient că este departe de o selecție riguros valorică, autorul volumului: *VOCI CONTEMPORANE ALE POEZILOR ROMÂNI* prezintă cititorului de limbă engleză o sumedenie de poeți (185 la număr), din diferite generații și de valori inegale. Scopul declarat al autorului este însă, să panorameze pentru cititorul familiarizat cu poezia de expresie engleză, cît mai multe voci din peisajul literaturii române contemporane. Nu putem să știm dacă propunerea făcută în *VOICES OF CONTEMPORARY ROMANIAN POETS* (Dan BRUDAȘCU, Ed. SEDAN, Cluj-Napoca, 2007) atinge orizontul de așteptare al publicului de literatură străină. Prezențe ca Adrian POPESCU, Horea BĂDESCU, Toma George MAIORESCU, Aurel RĂU, Mircea VAIDA – VOEVOD, Marin SORESCU sau Nichita STĂNESCU sînt puși alături de un Dumitru BĂLĂEȚ, Ion MARIA, Adina UNGUR sau Valeria MANTA TĂICUȚU. Nu vrem să spunem că aceștia nu există, ba chiar spunem că într-o limbă străină fiecăruia dintre ei i se șterge păcatul de a fi

întinat poezia. În românește, vreau să subliniez! Lipsind nume ca Adrian PĂUNESCU, Mircea DINESCU sau Ion STRATAN antologia se prezintă mai săracă, iar oferta literară e văduvită de poeți cu forță incontestabilă a verbului conjugat la viitor.

Aceste absențe și încă multe altele sînt compensate de calitatea excepțională a traducerilor. Teofil RĂCHIȚEANU, bunăoară, este surprins în intimitatea poeziei lui aparte, de mare profunzime, chiar dacă, să zicem, cititorul străin nu este avizat despre marile traume de acum și din totdeauna din Munții Apusului. Cele două poezii¹⁰⁶ transmit cititorului ecouri ale marilor chemări, zbugiumul metafizic al sihastrului de la Răchițele. Estența poeziei și a mesajului este surprins cu mare acuratețe și în traducerile poemelor Mariane Bojan sau Minerva Chira, poete pentru care ludicul se contopește cu gravitatea problemelor lumii. Aceste elemente sînt motivat cizelate de traducerile domnului Dan BRUDAȘCU, făcînd posibilă comunicarea, puntea fără de care această lume globalizată rămîne la cheremul fractaliilor.

Cartea, în ansamblul ei, se constituie într-o veritabilă lecție de poezie ... englezească contemporană, unde pare că domină nume ale viersului ardelenesc. Moxă pentru sufletul zbugiumat ce grăiește în engleză, mi se pare adamantul de mostre pe care vi le propun și dumneavoastră: „*Somewhere/ Nearby/ Nearby?/ Far away/ It was you/ Was it me ?/ Both/ Over there/ Knew/ What we knew/ We did not know/ About death*”¹⁰⁷ sau: „*To write/ as you confess/ your supreme love,/ meanly using the words' bullets -/ being aware the last bullet/ you owe/ by destiny/ to the lie's dark heart*”.

Truda în alcătuirea și, mai ales, tălmăcirea cu anume meșteșug a „*vocilor*” se dovedește a fi o epactă, dl. Dan BRUDAȘCU adăugînd o stea la concernul poeziilor de pe continent. Întru înțelegere și bună conviețuire în marea familie a literaturii europene”.

**Radu VIDA: "AEDICULUM PENTRU VOCILE LUMII" –
*Apariția unei antologii importante, opera lui Dan BRUDAȘCU***

Destinul scriitoricesc al lui Octavian GOGA este, poate, singular în istoria literaturii române. De un succes extraordinar în anii debutului său

---

106 The Cradle, The Purple Gold, pg. 167

107 Meditation – Vasile MIC, pg.122

poetic, tocmai prin expresia angajată a unui lirism în care națiunea română (nu doar ardelenii) își regăsea “cântate” nevoile și neamul, ca să preiau o sintagmă eminesciană, după împlinirea dezideratului realizării Marii Uniri de la 1918, creația lui a apărut brusc, aproape tuturor celor care vedeau în el, până atunci, un port drapel, ca un profet consumat, cu misiunea încheiată, însăși etichetarea lui de cântăreț al pătimirii neamului nu voia să însemne altceva decât că aparținea unui trecut în care își avea, fără îndoială, un lor de primă importanță, dar care în noua lume nu-și mai avea sensul decât ca o minunată relicvă, tocmai bună de așezat în vitrina unui muzeu al bătăliilor de veacuri ale românilor pentru neatârnare națională. Nimic mai fals într-o atare înțelegere a acestei voci mesianice care, însă, nu era în totul numai atât.

Curios este faptul că poetul însuși pare a-și fi acceptat rolul artistic în acest sens, el intrând cu pași fermi, din chiar primii ani ai Unirii (și continuând apoi până al sfârșitul vieții) în politică, pentru a împlini în faptă pragmatică ideea și idealul pentru care își instrunase odinioară corzile intens vibrante ale lirei sale. Ori de câte ori - și a făcut-o, de fapt, continuu - și-a reluat postura orfică, vocea lui părea să nu mai aibă nici vigoarea și nici intensitatea de odinioară, însemnând aceasta deopotrivă și originalitatea. Numai că, aprecierea creației sale ulterioare apare astfel doar dacă e raportată la prima și grandioasa imagine a poetului din etapa sa de debut.

Cine va vrea să închidă cartea aceasta, pentru a citi poezia ulterioară ca dintr-o altă carte – a aceluiași, dar într-un alt orizont de manifestare – (Cine poate să o facă, și cât de dreaptă și îndreptățită este o atare disjunctie, căutând a vedea în aceeași persoană două individualități, rămâne de văzut) – va descoperi un poet nou care, chiar dacă nu va stârni același impact emoțional în public, și el altul după pragul momentului istoric al Unirii, un poet, dacă nu neaparat de primă mărime în galaxia stelelor de pe firmamentul literaturii noastre contemporane, în orice caz nu unul oarecare, (câtuși de puțin), ci unul de rară finețe în mânăuirea verbului și sonurilor moderne și nici pe departe unul epuizat de resurse.

Cred că aici se află dificultatea interpretării operei lui Octavian GOGA, receptarea ei de-a lungul întregii sale evoluții. În plus, în anii de după cel de al doilea război mondial, în anii socialismului, mai cu seamă în chiar primii ani ai acstuia, numele poetului, asociat cu acela al politicianului (prim-ministru într-o perioadă nefastă, de la finele anilor '30), a fost condamnat uitării, ca să nu spun suprimării existențiale, ceea ce, la urma urmelor e cam același lucru. Interdicția de a-l cita (de a-l citi chiar) sau de a

discuta despre el, altfel decât sub forma blamării, era o realitate. Nedreaptă întru totul. A fost nevoie să treacă ani buni, a fost nevoie să apară strategii literari (și politici) nu mai puțin abili, pentru ca poezia acestuia, triată, cernută prin sита unor dogme ideologice sever aplicate, să-și poată afla, din nou, calea spre cititori, alți cititori, iarăși alții, sub girul unei alte critici și istorii literare dispusă prea ușor (sau obligată) a face compromisuri estetice. Și, în bună măsură, le-au făcut. Tocmai de acea acum, după aproape două decenii de la reșezarea lumii noastre în cadre de normalitate spirituală, Dan BRUDAȘCU are dreptate când adoptă tonalitatea unui soi de proclamație (ultimatum?!): ”a venit momentul ca o serie de poncife, inexactități, etichetări, lacune (voite sau nu) să fie eliminate, să înceteze abordarea operei, dar și a vieții și activității lui Octavian GOGA, de pe poziții partizane, cu efectul știut al impunerii unei viziuni procustiene, în special asupra operei sale literare”. Pentru acest lucru însă e nevoie de o recapitulare mai întâi, pe cât posibil exhaustivă și mai cu seamă obiectivă, a modului în care poetul Octavian GOGA a fost receptat – în ce termeni și în ce condiții – din epoca debutului și până azi. Operațiune deloc ușoară, chiar foarte dificilă, întrucât lunga perioadă de timp ce s-a scurs între acești doi poli, a fost una bulversată continuu, datorită acțiunii, în forță, ce a grevat politicul, socialul, nu mai puțin cultura (spiritualitatea) ca forme de manifestare în această țară.

Tocmai de aceea *“Octavian GOGA este încă insuficient cunoscut, atât sub aspectul biografiei sale, cât și sub raportul calităților estetice ale operei”*, spune același Dan BRUDAȘCU în deschiderea unui amplu studiu de judecare critică a întregului proces de evaluare exegetic a creației poetice *“gogiene”*, cum îi place să se exprime, forțând comoditatea limbii noastre literare în asemenea cazuri. Sarcină pe care și-o asumă, ca bun cunoscător al domeniului, în care s-a pronunțat deja în repetate rânduri, cu studii și articole de real interes.

Înainte de toate, Dan BRUDAȘCU simte nevoia fixării cadrului istoric al perioadei în care glasul poetului Octavian GOGA se face auzit: *“Apariția lui Octavian GOGA în poezia română a avut loc într-o perioadă considerată de mulți drept una <de secetă literară>. Literatura sfârșitului de secol al XIX-lea, definită de Aron Densusianu drept o <literatură bolnavă>, păcătuia, în concepția acestuia, prin excesul de pesimism și prin cultivarea voită a vagului emoțional, a lipsei de exactitate, carențe la care se adaugă lipsa de forță în conceperea și realizarea unor opere care să reziste în timp. E epoca, adaugă Dan BRUDAȘCU, “romanitismului eminescianizat, pesimist și minor” dar este, în același timp, “un moment al deschiderii ireversibile spre marea literatură a Europei”*.

În plus, "epoca în care a trăit GOGA este o perioadă de adânci prefaceri, de contestări violente și de îndoieli dramatice, în care se pregătesc și se articulează marile răsturnări politice din primii ani ai secolului XX. Este perioada unor permanente și ample confruntări, conflicte și agresivități, care depășesc limitele statelor implicând și sfera gândirii și a creației literare și filosofice. Este o perioadă ce angajează, deopotrivă, forțele sociale și politice, dar și pe gânditori și pe scriitori". Poetul dublează în acest context militantul și "într-un fel, prin angajarea directă, personală, în aceste bătălii politice, care vor genera uriașe răsturnări sociale, Octavian GOGA urmează atât exemplul lordului Byron (angajat în lupta pentru eliberarea națională a Greciei), cât și pe cel al lui PETŐFI Sándor (înrolat în luptele purtate inclusiv împotriva românilor ardeleni, pe vremea revoluției maghiare de la 1848-49, prin care se urmărea refacerea statului maghiar desființat în urma catastrofei înfrângerii de la Mohacs, din august 1526). E vorba de luptători idealști și romantici, care n-au ezitat să pună mâna pe armă pentru a stăvili forțele reacționare, pentru a împlini idealul eliberării popoarelor. Cei doi iluștri înaintași au căzut pe câmpurile de luptă. GOGA este o excepție fericită".

Iată, așadar, coordonatele exterioare pe care se așează debutul în volum (1905) al poetului de la Rășinari, referențial pentru creația sa și pentru spiritul său naționalist (în cel mai bun și pur înțeles al cuvântului) al vremii sale, de la care poernesc diverșii exegeți, de-a lungul anilor, și prin care aceștia îi discută dimensionalitatea creației poetice.

"Pluralitatea opiniilor - ține să precizeze Dan BRUDAȘCU -, ca și întoarcerea permanentă la volumul de debut, în tentativa de înțelegere a operei poetice a lui Octavian GOGA, cu câștiguri certe în planul receptării critice, al înțelegerii poeziei sale, ca și a naturii mijloacelor sale de expresie, reprezintă confirmarea, mereu și mereu reluată, a valorii acestuia, dezmințind opiniile celor care i-au minimalizat calitățile și i-au prevăzut sfârșitul, inclusiv pe unii critici postmoderniști, care îi refuză, dogmatic, lui GOGA, statutul de poet național. Evident, recuperarea poeziei lui Octavian GOGA, a artei sale poetice, rămâne un proces continuu, sinuos, nelipsit de surprize și de capcane".

Sintetizând aceste capcane, în care se lasă atrași pe rând, în diferite etape ale evoluției poetice a lui Octavian GOGA, de-a lungul anilor până în prezent, Dan BRUDAȘCU precizează cu aplomb: "Socotit semănătorist prin supralicitarea tematicii sale (rurale, în special) căreia i se refuză evanescența simbolică, simbolist prin fiorul vag al unora din cântecele sale, recunoașcându-i-se pattern-uri structurale eminesciene, ermetic și ezoteric uneori, dar actual prin deschiderea poeziei sale, deși caduc prin < conținutul > social și istoric, cum apare în înțelegerea unor critici, Octavian GOGA reprezintă, în fond, o etapă caracteristică în evoluția sensibilității lirice

românești, de plasat între < farmecul dureros eminescian > și boala fără nume, metafizică, a lui Lucian BLAGA”, citându-l pe Ion POP.

Sunt urmărite apoi, sistematic, luate în ordine cronologică, diverse opinii critice referitoare, mai cu seamă, la primul volum de Poezii al lui Octavian GOGA, punctându-se, nu doar ca simplă luare de inventar, ci în comentariu critic, toate demonstrațiile privind încadrarea poetului în varii curente, de la sămănătorism și poporanism la modernism sau simbolism, criticul intervenind cu propriile-i aprecieri, atât asupra criticilor efective cât și a poeziei în sine, pronunțându-se asupra operei, evident, beneficiar al unei perspective de actualitate de pe aliniamentele actualității, raportându-l mereu la poeți și la creații poetice de pe alte meridiane, cu atari rezonanțe apropiate (W.B. Yeats, Petőfi, T.S. ELIOT, W. WORDSWORTH etc).

Dan BRUDAȘCU întreprinde o critică a criticii, de fiecare dată însă, afirmând și propria-i considerație critică. Sunt urmărite astfel opiniile unor I. CHINEZU, Ilarie CHENDI, Gh. CARDAȘ, Gabriel DRĂGAN, în ideea apartenenței lui Octavian GOGA la tradiționalismul poetic ardelean, și nu numai. În privința filonului folcloric prezent cu evidență în creația acestuia, sunt reținute aprecierile lui Titu MAIORESCU, E. LOVINESCU, Al. HODOȘ, Octavian TĂSLĂOANU, Ovidiu PAPADIMA ș.a. În relația lui GOGA cu predesecorii, criticul punctează opiniile unor N. BALOTĂ, Cornel UNGUREANU, Mircea POPA, Aurel RĂU, Gh. BULGĂR, Pompiliu MARCEA, Șerban CIOCULESCU etc. Influențele eminesciene sunt analizate prin pisma comentariilor unor G. CĂLINESCU, Vasile AVRAM, Virgil CIOFLEC, Dan SMÂNTĂNESCU, Ion GORUN, N. IORGA, G.C. NICOLESCU, T. VÂRGOLICI, H. ZALIS ș.a.m.d.

După cum lesne se poate observa, Dan BRUDAȘCU urmează o linie cronologică a receptărilor dar în cadrul unor opțiuni tematice în care și fixează, de altfel, creația lui GOGA: *”poetul mesianic”, “neoromantic”, “modernist”,* etc, urmărind angajamentul însuși al poetului în definirea creației sale. Întreprinderea aceasta este extrem de binevenită și utilă pentru că oferă imaginea exactă a aliniamentelor receptării critice de la care trebuie, se poate porni într-o nouă evaluare a scriitorului azi, obiectivă și cât mai larg-cuprinzătoare. Celor câtorva sinteze existente la ora actuală (I. D. BĂLAN, Mircea POPA, Gh. BODEA, Constantin TELESCU ș.a.) li se pun în evidență meritele și limitele deopotrivă, Dan BRUDAȘCU avansând idei pe care el însuși s-ar putea angaja să le dezvolte într-o asemenea cercetare de amvergură. Iată, bunăoară, în mult discutata chestiune a viziunii țărănești din

poezia lui GOGA, tentativa acestuia de a realiza, ca și COȘBUC, de altfel, o monografie poetică a satului ardelean, criticul face câteva observații de la care s-ar putea porni într-o altă evaluare a acestor accente țărănești în creația lui GOGA. *“Poetul nu era țăran sadea – face Dan BRUDAȘCU remarca pertinentă - nici eroii săi nu sunt sută la sută țărani, ei se diferențiază tipologic față de comunitatea țărănească (...) Satul din poezia lui Octavian GOGA nu este un sat adevărat ci, mai degrabă, imaginea istorică a unei realități rustice sublimate în sufletul poetului”*.

Vorbind despre cealaltă fațetă a poetului, cea de după misionarismul declarat al versurilor sale, Dan BRUDAȘCU avansează un unghi de receptare tranșant realist. *“Treptat – constată el - în locul luptătorului avântat, al proorocului sau profetului, al celui ce se voia mesagerul < lumii ce va să vie >, apare imaginea damnatului, a pribeagului, a drumețului (...) Desprinderea de sat, de acel spațiu mirific ce i-a ocrotit copilăria este contemplată cu luciditatea specifică vârstei mature, necruțătoare martoră a naufragiului cărnii i-a căzut pradă. Poetul cunoaște acum sentimentul disperării inclusiv ca mod de a exista”. Și, mai departe: “Octavian GOGA devine prizonierul unei singurătăți torturante, regăsindu-și însă, pe un plan secund, intimitatea pe care, cândva, o refuzase și o cenzurase. Acum, aceasta pătrunde tot mai mult și vizibil în poezie, ca fond de pasionalitate, pe care poetul îl reprimase (...) Orizontul exterior devine tot mai opac, poetul fiind din ce în ce mai intens torturat de tumultul său interior, de abisul în care credea că se află. Priveliștile unui suflet răvășit și întristat de zădărnicia visurilor sale pătrunde autoritar în noua sa poezie”*.

Studiul analitic, privind traiectoria receptării critice a poeziei lui Octavian GOGA, datorat lui Dan BRUDAȘCU, este dincolo de un veritabil sinoptic al exegezei în domeniu și o provocare pentru desprinderea poetului de acea etichetă privind univocitatea acestei lirici, deschizând căi de înțelegere moderne, de acceptare a unor noi dimensiuni poetice proprii unei alte atitudini, pe care GOGA o exprimă, întors cu fața mereu spre un sine traumatizat, spre un eu liric dramatic, aflat în trăirile propriilor angoase. E un alt GOGA? Fără îndoială nu. Este doar un GOGA pe care critica stereotipic tradițională, oficializată, l-a ocultat. Denunțarea ei apare, fără îndoială, ca un gest oarecum temerar, dar cu atât mai mult captivant și productiv în demersul rejudecării unui clasic despre care se părea că s-a spus totul și definitiv.

Constantin CUBLEȘAN

Concluzii

Studierea activității lui Dan BRUDAȘCU mi se pare importantă și utilă, întrucât ea dezvăluie un intelectual autentic (și într-o oarecare măsură dilema intelectualului în regimul comunist - implicare sau neimplicare în viața publică).

Pledăm pentru nevoia aprofundării cercetării, convinși fiind că prin multitudinea fațetelor activității sale, Dan BRUDAȘCU ilustrează, poate mai bine decât alții dintre contemporanii săi, o perioadă extrem de complexă din istoria recentă a României.

Cu toate limitele sau erorile săvârșite, Dan BRUDAȘCU este un nume care se impune cercetătorului atât din spațiul social-politic, cât și din cel literar sau de presă, având în fiecare câte ceva, extreme de personal, de spus. Credem că, într-un fel, atitudinea critică față de el se datorează și faptului că numeroși confrăți din presa scrisă sau audio-vizuală s-au simțit deseori complexați de personalitatea sa polimorfă, de extraordinara sa putere de muncă, precum și de onestitatea cu care acționează, fiind, prin faptele lui, demn de invidiat, dar mai ales de urmat.

Prezenta licență vă propune o încercare de decodare a unora din contribuțiile lui din sfera jurnalistică și literară, cu referiri pasagere și neaprofundate, din păcate, și la alte domenii în care, după 1990, Dan BRUDAȘCU s-a afirmat și și-a dovedit, deopotrivă, inteligența, energia, puterea de muncă, dar și onestitatea.

Pe parcursul documentării noastre, am încercat o interpretare exclusivă a faptelor, făcând abstracție de persoană, dar și de etichetările ce i-au fost aplicate, deseori pe nedrept și cu exagerată ușurință de unii confrăți de presă, în opinia noastră.

Nu am ajuns, de asemenea, oricât de interesant este el ca om și fin causeur, în situația să facem abstracție nici de faptele și de trecutul lui¹⁰⁸. De

---

108Trebuie să arăt cu deplină onestitate că nu am avut absolute nici o clipă impresia că Dan BRUDAȘCU ar vrea să se folosească de dialogul nostrum pentru a-și servi cine știe ce interes, că totdeauna a fost deschis și, indiferent de ora la care l-am abordat, nu doar civilizat, ci receptiv la orice întrebare i-am adresat. Nu a ținut, nici o clipă, cont de faptul că lucrăm, pe atunci, la o publicație care, ca atâtea altele "nu l-a iertat", că "l-a atacat și criticat permanent", așa

altfel, el însuși m-a avertizat în repetate rânduri că numai încercând o analiză obiectivă, nepărtinitoare, ne vom îndeplini obiectivul științific urmărit, că el, personal, nu va fi mulțumit de o abordare subiectivă și laudativă sau care să cenzureze adevărul de dragul unei prezentări partizane. M-a îndemnat insistent de multe ori: *“Spune adevărul. Nu în-cerca să îmi faci dreptate sau să îmi fii partea. Pe mine doar adevărul mă mai poate salva!”*.

Appreciez o asemenea atitudine și consider că prezenta lucrare are ca trăsătură fundamentală angajarea în dezvăluirea laturilor multiple, inclusiv a celor mai puțin luminoase, a unei personalități încă contro-versate, în bună măsură și datorită unei abordări tendențioase, deseori de pe poziții exclusiv partizane sau voit nedrepte.

---

cum singur mi-a declarat. Tot el mi-a mai mărturisit însă și un alt fapt extrem de interesant: pe când era deputat și era săptămânal bălăcărit de unii confrăți din presă, deși, după cum se poate vedea de pe site-ul Parlamentului, pe peritada mandatului a fost cel mai activ deputat, un doar din județul Cluj, ci la nivel național. Vazându-l supărat pe asemenea atacuri nedemne și incorecte, una din persoanele care lucra în cadrul biroului lui de deputat i-a propus să plătească un fel de taxă de protecție care l-ar fi scutit pentru totdeauna de astfel de atacuri. Dan BRUDAȘCU a avut delicatețea de a un poemeni nici numele redactorului sau ziarului de unde a provenit sugestia, dar nici al angajatului care i-a sugerat o astfel de soluție, pe care a considerat-o, însă nedemnă și jignitoare. De aceea a respins-o, fără a face vreodată caz de asemenea situații nedemne pentru presă și cei care lucrează în acest domeniu.

Bibliografie

Colecția ziarului “Făclia”, Cluj-Napoca, 1969-1974.

Colecția ziarului “Drum Nou”, Brașov, 1981-1989.

Colecția ziarului “Brassai Lapok”, Brașov, 1982-1989.

Colecția ziarului “Neuer Weg”, Brașov, 1981-1989.

Colecția revistei “ASTRA”, Brașov, 1974-1989.

BRUDAȘCU, Dan. “*GOGA și francmasoneria*” / Dan BRUDAȘCU ; prefață de Miron SCOROBETE. – Cluj - Napoca : Sedan, 2007.148 p.

BRUDAȘCU, Dan. “*Voices of contemporary Romanian poets*”, selection and English version by Dan BRUDAȘCU – Cluj - Napoca: Sedan, 2007.

BRUDAȘCU, Dan. “*Paradoxuri ale Francmasoneriei*”, Cluj – Napoca, Editura Sedan, 2009.

BRUDAȘCU, Dan. “*Degetele Timpului*”, Cluj – Napoca, Editura Sedan, 2009.

xxx Clujeni ai secolului 20. dicționar esențial, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000, p. 56-57.

Rad, Ilie. “*Cum se scrie un text științific, Disciplinele umaniste*”, Editura Polirom, Iași, 2008.

Coman, Mihai. “*Manual de jurnalism, vol.P*”, Editura Polirom, București, 2001.

Al. Florin Țene. **Degetele timpului**, în “Agora literară”, anul II, nr. 4, iunie 2009, p. 16.

Hübner, Ralph (*fondator și editor*), **Enciclopedia Personalităților din România. Enciclopedia biografică a femeilor și bărbaților contemporani cu carieră de succes din România. Hübner's Who is Who**, ediția a IV-a, Verlag für Personnenzyklopädien AG, Elveția, 2009.